

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce
Organizovaný zločin

Lucie Knódllová

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Lucie KNÖDLOVÁ
Osobní číslo:	R17M0132P
Studijní program:	M6805 Právo a právní věda
Studijní obor:	Právo
Téma práce:	Organizovaný zločin
Zadávací katedra:	Katedra trestního práva

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Pojem organizovaný zločin
3. Historie organizovaného zločinu v České republice
4. Metodika vyšetřování organizovaného zločinu
5. Organizovaný zločin se zaměřením na jednotlivé formy trestné činnosti
6. Prostředky pro boj a předcházení organizovanému zločinu
7. Jak se změnila podoba organizovaného zločinu s výskytem viru Covid-19
8. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:
viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **Doc. JUDr. Jan Chmelík, Ph.D.**
Katedra trestního práva

Datum zadání diplomové práce: **24. června 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2022**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
vedoucí katedry

Čestné prohlášení

„Tímto prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Organizovaný zločin* vypracovala samostatně. Veškeré prameny a zdroje informací, z nichž jsem pro svou práci čerpala, jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.“

Klatovy, březen 2022

Lucie Knódllová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především vedoucímu mé diplomové práce doc. JUDr. Janu Chmelíkovi, Ph.D., za jeho vstřícný přístup a cenné rady při zpracování.

Obsah

Úvod	7
1. Charakteristika organizovaného zločinu.....	9
1.1. Pojetí organizovaného zločinu.....	10
1.2. Definování organizovaného zločinu z normativního hlediska.....	16
1.3. Charakteristika zločinecké skupiny	20
1.3.1. Typologie zločineckých skupin dle studie UNODC.....	21
1.3.2. Von Lampeho typologie zločineckých skupin.....	24
1.3.3. Struktura zločineckých skupin působících v České republice	27
2. Příčiny vzniku organizovaného zločinu.....	30
3. Historický vývoj organizovaného zločinu v České republice.....	34
4. Formy činností organizovaného zločinu v České republice	39
4.1. Nelegální obchod s drogami	40
4.1.1. Obchod s metamfetaminem (tzv. „pervitinem“).....	42
4.1.2. Obchod s marihuanou	44
4.1.3. Obchod s kokainem, heroinem a MDMA.....	45
4.2. Porušování práv duševního vlastnictví	46
4.3. Obchod s lidmi.....	48
4.4. Korupce.....	50
4.5. Hospodářská kriminalita	53
4.6. Kybernetická kriminalita	58
5. Vliv pandemie COVID – 19 na aktivity organizovaného zločinu	62
6. Trestněprávní aspekty boje proti organizovanému zločinu v České republice.....	66
6.1. Vybrané instituty trestního práva hmotného.....	66
6.2. Vybrané instituty trestního práva procesního	72
6.3. Zvláštnosti odhalování a vyšetřování organizovaného zločinu	77
Závěr.....	80
Resumé	83
Seznam příloh	84
Přílohy.....	85
Seznam zdrojů.....	90

Úvod

Organizovaný zločin je fenoménem, který v sobě skrývá mnoho zvláštností. Jedná se o pojem houževnatý a ve své podstatě těžko objektivně definovatelný. Jedno je však jisté, organizovaný zločin především představuje vysoké bezpečnostní riziko a ve svých nejrozvinutějších podobách dokáže bezprostředně ochromovat funkci států a ohrožovat společnost samotnou. Jedná se o nejzávažnější formu trestné součinnosti spočívající ve vysoké organizovanosti soustavně páchané trestné činnosti zločineckými skupinami, jež požívají prvky hierarchie a strukturovanosti organizačních vztahů. Organizované zločinecké skupiny neváhají využít jakékoli situace a prostředků, aby dosáhly svého cíle v podobě zisku, moci či vlivu. Tato bezprostřednost a amorálnost činností zločineckých skupin vykazují znaky té nejvyšší společenské škodlivosti, protože nezasahuje pouze do práv a svobod jednotlivců, nýbrž do práv a svobod společnosti.

Téma organizovaného zločinu je stále více než aktuální otázkou navzdory tomu, že o něm bylo již v dosavadní kriminologické a trestněprávní literatuře mnoho napsáno, neboť dochází k jeho neustálému vývoji společně s vývojem společenským a technologickým. „Úspěšnost“ organizovaného zločinu spočívá právě v okamžité adaptaci a reakci na společenské změny, organizovaný zločin takto předchází dobu a její zákonný rámec. Právě tyto okolnosti vedly autorku ke zpracování předmětného tématu.

Diplomová práce nese název „Organizovaný zločin“, její pozornost je především zaměřena na problematiku organizovaného zločinu v České republice. Cílem této práce je výzkum podoby organizovaného zločinu na území České republiky prostřednictvím aktivit zločineckých skupin s důrazem na současný stav. Jedná se však o cíl dosti rozsáhlý, a proto je potřeba vymezit si i cíle dílčí. Zaprvé je potřeba uvést charakteristiku organizovaného zločinu a pojetí organizovaného zločinu za pomoci rozboru jeho jednotlivých znaků vyplývajících z jeho kriminologického vymezení, a taktéž definiční pojetí vycházející z normativního hlediska, neboť normativní pojetí následně definuje organizovaný zločin v oblasti veřejného práva. Důležitou součástí řešené problematiky je taktéž zkoumání organizace a struktury vztahů zločineckých skupin, k čemuž bude vybrána variace typologických přístupů. Za druhé je třeba zkoumat příčiny vzniku organizovaného zločinu s následným propojením jeho historického vývoje v České republice, neboť tento postup výrazně napomáhá k propojení souvislostí řešeného problému.

Stěžejní úsek práce je následně spatřován ve zkoumání nejrozšířenějších forem činností organizovaného zločinu na území České republiky, tímto je sledován rozbor daných aktivit, rozbor operační způsobů organizovaných zločineckých skupin, motivace pachatelů a vyvozován bezpečnostní dopad těchto činností. K následnému dokreslení aktuálních trendů organizovaného zločinu je zkoumán vliv pandemie COVID – 19 na vývoj jeho aktivit, neboť pro organizovaný zločin platí heslo: „*Krise jako příležitost*“. V neposlední řadě je důležité zaměřit se i na účinný boj proti organizovanému zločinu, jehož těžiště leží v trestněprávní úpravě. Zde budou podrobovány zkoumání vybrané instituty sloužící k vyšetřování a potírání organizovaného zločinu, jakožto i jejich účel a význam coby nejúčinnějších nástrojů boje proti organizovanému zločinu. V tomto rámci budou zahrnuty i trestněprávní souvislosti vyšetřování organizovaného zločinu, neboť kompletní metodika vyšetřování organizovaného zločinu je velmi delikátním tématem, jež by výrazně převyšovalo potřeby této práce.

Pro účely této práce bude využito primárních a sekundárních zdrojů. Jako primární zdroje budou sloužit odborné studie, právní předpisy, výroční zprávy bezpečnostních složek České republiky, odborná literatura, zahraniční odborná literatura a studie. Jako sekundární zdroje autorka využije komentářové literatury, judikatury a odborné časopisecké literatury. Předmět výzkumu práce zamýšlí autorka zodpovědět především za pomoci analýzy dostupných odborných zdrojů z oblasti organizovaného zločinu a příslušné právní úpravy, za současného použití syntézy s podstatnými mezidisciplinárními vztahy. Ke konečnému dosažení cíle využije autorka metody indukce, s jejíž pomocí vyvodí závěr. Výsledek by měl spočívat ve zhodnocení aktuální podoby organizovaného zločinu v České republice s přihlédnutím k nebezpečnosti dopadů jeho činností a ve stanovení teoreticky možných prostředků pro předcházení zločinecké činnosti.

Již v úvodu je nutno upozornit, že komplexnost zkoumané problematiky organizovaného zločinu výrazně přesahuje rozsahové možnosti této práce. Autorka si je vědoma úskalí výzkumu činností organizovaného zločinu, jejichž základem je sofistikovanost jednání, utajenost aktivit, vysoká míra konspirace, a taktéž z těchto důvodů plynoucí nedostatek konkrétních a podrobnějších dat v oblasti vybraných problematik. Přesto bude snahou autorky vypracovat přínosnou práci zabývající se současnou podobou organizovaného zločinu v České republice.

1. Charakteristika organizovaného zločinu

Samotný pojem organizovaného zločinu v sobě skrývá mnoho zvláštností, a to z toho důvodu, že se jedná o pojem rozmanitý a těžko objektivně ve své úplné podstatě definovatelný. Pokusíme-li se však o jeho zkoumání a definici, budeme muset vzít v potaz, že k objevení jeho úplné podstaty se nelze vymezit pouze do určité vědní disciplíny či sféry, a proto, zkoumáme-li organizovaný zločin jako společenský fenomén, nesmíme opomenout i jeho obecný význam z pohledu těch vědních disciplín, do kterých zasahuje, a které se pokouší o jeho vlastní výklad.

Organizovaný zločin lze zkoumat z pohledu ekonomického, který se zaměřuje z makroekonomického hlediska především na dopad organizovaného zločinu na národní hospodářství, z mikroekonomického hlediska se pak jedná o dynamiku kriminálních uskupení. Sociální antropologie se zaměřuje na výzkum etno-kulturních faktorů kriminálních uskupení pocházejících z různých částí světa a sociologie zkoumá prostředí tohoto jevu. Politologie se zaměřuje na problematiku korupce provazující vysoká patra státní politiky s organizovaným zločinem, právo zkoumá jeho legální souvislosti a psychologie pak individuální rovinu zločineckého jednání a skupinovou dynamiku kriminálních organizací.¹

Mezi základní charakteristické znaky organizovaného zločinu patří vysoká úroveň jeho organizovanosti vyznačující se dělbou úloh a specializací jednotlivých členů zločineckých skupin či organizovaných zločineckých skupin samotných s markantními prvky konspirace. Dalším základním charakteristickým znakem organizovaného zločinu je jeho cíl – orientace na dosahování vysokého finančního zisku, vlivu či moci typicky ve strukturách politických či ekonomických. Finanční zisk nadále zpravidla slouží k investici do vlastní činnosti zločinecké organizace či je investován do sféry podnikání. Třetím charakteristickým prvkem je nadnárodní charakter organizovaného zločinu.² Tento prvek však nemusí být pravidlem, neboť nelze vyloučit aktivity organizovaného zločinu pouze v rámci jednoho státu, lze však v onom případě vyloučit jeho regionální charakter.³

---

¹ SOULEIMANOV, Emil. *Organizovaný zločin*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-27-8. s. 11.

² CHMELÍK, Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu : učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-7201-480-3. s. 56.

³ CHMELÍK, Jan. Základní informace k organizovanému zločinu. Praha: Knihovnička informačního bulletinu Národní protidrogové centrály, 1997. s. 3.

Vezmeme-li tímto v potaz všechna výše uvedená hlediska, dostane se nám do rukou soubor informací, který po své komparaci může napomoci k lepšímu pochopení tohoto jevu a k pokusu o vlastní definování pojmu organizovaného zločinu, neboť studium organizovaného zločinu je prakticky studiem multidisciplinárním, a tudíž je zapotřebí jeho komplexního pojetí.

1.1. Pojetí organizovaného zločinu

V této kapitole se budeme zabývat definičním pojetím organizovaného zločinu, budeme zkoumat jeho jednotlivé znaky, pokusíme se o jejich rozbor a taktéž o sjednocení vybraných definičních přístupů.

Z výše zmíněného vyplývá, že samotné definiční pojetí organizovaného zločinu je velice obtížným úkolem. Obecně vzato je nutno říci, že úskalí každé definice tkví především v proměnlivosti společenských poměrů a v neustálém vývoji společenského života, tudíž každá definice podléhá v prostoru a čase určité míře proměnlivosti vlivem vývoje chápání jednotlivých definičních znaků, ze kterých vychází. Není tedy zaručeno, že se při následujícím postupu zkoumání znaků organizovaného zločinu za účelem sjednocení tohoto pojmu můžeme dobrat k navždy všeobecně platné definici, ale spíše k definici, která je na tento pojem aplikovatelná v aktuálním prostoru a čase pro účely této práce.

Známý německý analytik a teoretik organizovaného zločinu, Klaus Von Lampe, sestavil sbírku definic organizovaného zločinu napříč více než dvaceti zeměmi světa:

- Polsko, Emil Plywaczewski/oficiální polská definice: Každé diagnóze organizovaného zločinu [...] musí předcházet adekvátní definice jevu. V Polsku se potřeba takové definice se stala ještě naléhavější se vznikem Agentury pro boj s organizovaným zločinem. Nakonec bylo dohodnuto, že pojem organizovaný zločin by měl zahrnovat aktivity zločineckých skupin založených z touhy po zisku a za účelem páchání různých trestných činů (trestných nebo ekonomických), které by zahrnovaly použití síly, vydírání nebo korupce, jejichž výsledkem (jak zamýšleli organizátoři) by bylo přenést nezákonné zisky do legální ekonomiky.⁴

---

⁴ Definitions of Organized Crime (collected by Klaus von Lampe). Organized Crime. Research [online]. Dostupné z: <http://www.organized-crime.de/organizedcrimedefinitions.htm>.

- Srbsko, Đorđe Ignjatović: Organizovaný zločin je druh majetkové trestné činnosti, determinovaný existencí zločinecké organizace, která provozuje permanentní nelegální podnikání s úmyslem maximalizovat zisk za použití násilí k vytvoření monopolu na určitém území a korupcí představitelů úřadů.⁵
- Řecko, Nestor Courakis: Organizovaný zločin je kriminální činnost systematicky páchaná hierarchicky strukturovaným týmem zločinců, kteří neváhají podkopávat státní směrnice (např. ty týkající se korupce) a/nebo se uchýlovat k násilí, aby dosáhli jejich nezákonného cíle.⁶
- Rusko, Yakov Gilinskiy: V následující diskusi je organizovaný zločin definován jako fungování stabilních hierarchických sdružení, zabývajících se zločinem jako formou podnikání a nastavením systému ochrany před veřejnou kontrolou pomocí korupce.⁷
- USA, Ronald R. Cressey: Organizovaný zločinec podle definice zaujímá pozici v sociálním systému, „organizaci“, která byla racionálně navržena tak, aby maximalizovala zisky poskytováním nelegálních služeb a poskytováním legálně zakázaných produktů požadovaných členy širší společnosti, ve které žije.⁸
- Korea, Daepyo Jung: Organizovaný zločin obvykle znamená sérii zločinů spáchaných zločineckou skupinou, systematicky strukturovanou podle tříd, která usiluje o nekonečný zisk prostřednictvím nezákonných činností.⁹

Sám Von Lampe pak přichází s vlastní definicí organizovaného zločinu, kdy především tvrdí, že: „... *organizovaný zločin je to, co lidé tak označují*“.¹⁰ Toto tvrzení Von Lampe vysvětluje tak, že dalším úskalím definice organizovaného zločinu tkví v tom, že tento pojem není lidmi ve společnosti užíván konzistentně, nýbrž subjektivně. Lidé jej často používají v různých významech, a i když mají na

---

⁵ Definitions of Organized Crime (collected by Klaus von Lampe). Organized Crime. Research [online]. Dostupné z: <http://www.organized-crime.de/organizedcrimedefinitions.htm>.

⁶ Ibidem

⁷ Ibidem

⁸ Ibidem

⁹ Ibidem

¹⁰ Ibidem

mysli totéž, mohou mít různé představy o tom, co ho dělá tím, čím je. Je to organizace zločinu, organizace zločinců nebo prosazování moci zločinci?¹¹

Nyní se přesuneme pro účely této práce i do definiční oblasti organizovaného zločinu obsažené v odborné literatuře od českých autorů, neboť jejich pojmání a definování organizovaného zločinu nám napomůže k lepšímu upřesnění a následné reflexi řešeného problému.

Miroslav Nožina ve svém příspěvku uvádí, že organizovaný zločin je činností mnohostrannou a poukazuje na úskalí přesného vymezení tohoto pojmu, jak v České republice, tak ve světě. Zároveň přikládá definici, která tvrdí, že: „*jde o nezákonnou činnost více než dvou osob, konanou systematicky po delší dobu, zaměřenou na získání finančního prospěchu a využívající k tomu násilně získaného vlivu v prostředích obchodu, průmyslu, médií, politických a soudních kruhů.*“¹² Dále autor uvádí, že navazujícím cílem zločinců je vedle maximalizace zisku i zájem na jejich následné legalizaci za účelem pronikání do společenských struktur.¹³

Výzkumník Petr Kupka z hlediska pojetí organizovaného zločinu prostřednictvím sociálních věd uvádí, že: „*Organizovaný zločin je nejčastěji konceptualizován jako speciální druh kriminality, který se od té běžné liší vyšším počtem pachatelů, vyšší mírou sofistikovanosti aktivit jeho aktérů a vyšším stupněm uzavřenosti a konspirativnosti jeho sociálního prostředí.*“¹⁴

Dle Martina Cejpa: „*V rámci výzkumných studií realizovaných v IKSP¹⁵ je organizovaný zločin definován jako opakující se (soustavné) páčání cílevědomé koordinované závažné trestné činnosti (a aktivit tuto činnost podporujících), jehož subjektem jsou zločinecké skupiny nebo organizace (většinou s vícestupňovou vertikální organizační strukturou), a jehož hlavním cílem je dosahování maximálních nelegálních zisků při minimalizaci rizika (zajišťovaného prostřednictvím kontaktů v rozhodovacích společenských strukturách).*“¹⁶

---

¹¹ VON LAMPE, Klaus. Organized Crime [online]. 2455 Teller Road, Thousand Oaks California 91320: SAGE Publications, 2016. ISBN 9781452203508. Dostupné z: doi:10.4135/9781506305110. s. 2.

¹² ČECH, Dušan, Vratislav GRÉGR, Kamil KLÁŠTERSKÝ, et al., NOŽINA, Miroslav, ed. *Mezinárodní organizovaný zločin v ČR*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů v nakladatelství KLP, 1997. ISBN 80-85917-35-1. s. 11.

¹³ Ibidem

¹⁴ KUPKA, Petr. *Násilí, podvody a každodennost: jak zkoumat organizovaný zločin?*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2017. Politologická řada. ISBN 978-80-7325-418-6. s. 7.

¹⁵ Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

¹⁶ CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. *Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu*. Praha: Institut pro kriminologii

Jan Chmelík a kolektiv definují organizovaný zločin znaky mnohostrannosti, systematickosti a dlouhodobosti páchané trestné činnosti zločineckými skupinami, které jsou vysoce organizované a orientují se na vysoký finanční zisk či zisk vlivu v mocenských strukturách. Dále uvádějí, že organizovaný zločin by svým způsobem mohl být přirovnán k podnikatelské činnosti s tím velkým rozdílem, že organizovaný zločin nezná zákonných hranic.¹⁷

Autoři definic a publikací o organizovaném zločinu své názory na tento pojem vyjadřují různými myšlenkami, a ačkoliv se jednotlivé definice těchto autorů v některých svých skladbách liší, přesto vykazují určité množství natolik shodných znaků, které pojem organizovaného zločinu v konečném slova smyslu do značné míry v aktuálním prostoru a čase sjednocují.

Základním znakem výše uvedených definic je pojem organizované zločinecké skupiny, jakožto subjektu organizovaného zločinu. Nazývání těchto skupin zločineckými či kriminálními vyplývá obecně vzato z toho důvodu, že se tyto skupiny při svých činnostech pohybují mimo zákon, neb každý, kdo jedná protiprávně čili protizákonně, je obecně ve společnosti nazýván kriminálníkem, zločincem či zlodějem. Dalším znakem subjektů organizované zločinu je jeho páchání soustavným skupinovým jednáním, tudíž skupinou osob, čítající nejméně tři členy. Velikost těchto skupin se pak také odvíjí od formy páchané trestné činnosti, její složitosti a s tím zpravidla pojícím se vyšším nárokem na počet osob tvořící tyto skupiny. Na to následně navazuje i nezbytnost organizace uvnitř těchto skupin, ve kterých se může vytvářet určitá forma hierarchie a organizačních vztahů. Znak organizovanosti zločineckých skupin dává předpoklad vyšší míry sofistikovanosti jimi dlouhodobě a soustavně páchané trestné činnosti, která v souvislosti s jejím důmyslnějším propracováním představuje znatelně vyšší závažnost a vyšší negativitu dopadů na společnost než obecná kriminální činnost, neboť propracovanější formy soustavně páchané organizované trestné činnosti mají předpoklad vyšší míry společenské škodlivosti a jejich dopady daleko šířeji a hlouběji zasahují do zájmů společnosti a vytvářejí těžko napravitelné následky, s nimiž se společnost obtížněji vypořádává, a to i z hlediska delšího časového rozpětí.

---

a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4. s. 17.

¹⁷ CHMELÍK, Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu : učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-7201-480-3. s. 56.

Další významným znakem definic je cíl, který organizované zločinecké skupiny sledují, v nejčastějších případech je jím finanční zisk a dále jím může být určitá forma moci či vlivu nad společností. V tomto směru se není čemu divit, že cílem organizovaného zločinu jsou právě peníze či moc, autorka si dovoluje polemizovat nad tím, že dnešní obecné hodnoty společnosti a její vidina úspěchu směřuje právě tímto směrem. Mocní a majetní jsou glorifikováni a panuje názor, že peníze a moc jsou měřítkem úspěchu. Lidé pod tímto tlakem podléhají myšlenkám na dosažení velkého zisku co nejjednodušší cestou, přičemž ta mnohdy vede právě k páčání nelegálních aktivit, neboť na druhou stranu cesta legální čili zákonná je cestou složitější a zdlouhavější a kýžený cíl zisku velkého množství financí není každému zaručen. Lidem proto stačí, že se k vyšším finančním prostředkům dostanou jinak – nezákonně, přičemž mnohdy ani své jednání za nezákonné nepovažují. Tento stav může být jistým odrazem společenského myšlení, a to konkrétně v České republice, neboť za socialismu platilo heslo: „Kdo neokrádá stát, okrádá vlastní rodinu“. Nelegální aktivity jsou proto základními činnostmi, které organizované zločinecké skupiny využívají k dosažení svého cíle a tyto nelegální aktivity mohou nabývat různých podob. Nástroje trestné činnosti představují různorodou škálu od užívání násilí či vydírání až po korupci státních orgánů, kdy tato korupce může vést a zpravidla vede k poskytování ochrany organizovaným zločineckým skupinám pro jejich nezákonná jednání, spolu s tím mizí ochrana společnosti, právní jistota a důvěra v právní systém. Společnost je vystavována nejistotě v ochranu a zachování svých statků a práv, což v nejhorším případě může vést k rozpadu systému hodnot, a nakonec i společnosti samotné.

V neposledním řadě je důležité zmínit znak soustřeďující se na převedení nelegálních zisků organizovaného zločinu do legální sféry, přičemž prostředky pro toto zlegalizování mohou nabývat nejrůznějších podob, nejznámějším a mnohdy nejčastějším prostředkem pro tento účel bývá tzv. „praní špinavých peněz“ či výše zmíněná korupce. Požadavek legalizace nezákonných příjmů dle autorčina uvážení roste i v souvislosti s upevňováním právního systému, který má zájem a hledí na potírání nezákonných aktivit. K tomuto systému přijímá určité právní úpravy, které tento požadavek reflektují a odhalují tím nezákonně nabyté finanční prostředky. Skupiny organizovaného zločinu se tímto dostávají pod větší tlak, a proto hledají cesty, které znemožňují jejich nezákonné finance vypátrat, čímž se chrání před případným dopadením ze strany státu.

Ostatně základním smyslem organizovaného zločinu, mimo hlavní cíl dosažení maximalizace zisku, je proniknutí do oficiálních společenských struktur právě pro zajištění maximální bezpečnosti svého „podnikání“.¹⁸

Z výše citovaných definic od autorů zabývajících se problematikou organizovaného zločinu a úvah nad jejich společnými body bychom mohli uvést následující: *Organizovaný zločin představuje dlouhodobé či soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti (s vertikální či horizontální strukturou) organizovanými zločineckými skupinami, jejichž primárním cílem je dosažení vysokého finančního zisku či moci prostřednictvím nezákonných aktivit, násilí či korupce se sekundárním úmyslem legalizace těchto nezákonných zisků za účelem vyhnutí se odhalení jejich nezákonného původu či za účelem proniknutí do společnosti, která se pohybuje v mezích zákona.*

Při formulování výše uvedené definice autorka vycházela ze základních znaků organizovaného zločinu. Subjektem organizovaného zločinu je strukturovaně organizovaná zločinecká skupina, cílem této skupiny je dosažení velkého finančního zisku, vlivu či moci a jako prostředek pro toto dosažení volí organizovaná zločinecká skupina v nejobecnějších případech nezákonné aktivity, násilí či korupci, přičemž násilí může nabývat různých podob násilné trestné činnosti, kdy těchto podob existuje nespočetné množství, proto v autorkou vytvořené definici není uveden, byť i jen demonstrativní výčet. Korupce je dalším specifickým příkladem prostředku pro dosažení zamýšleného cíle, a jak již bylo uvedeno výše, hraje ve velkém množství případů důležitou úlohu, jelikož korupcí státního aparátu se dostává organizovaným zločineckým skupinám určité formy ochrany, ať už v podobě přehlížení jejich trestné činnosti či dokonce v napomáhání k ní. Prvek úmyslného dlouhodobého či soustavného (časově neomezeného) páchaní trestné činnosti organizovanými zločineckými skupinami je to, co je zásadně odlišuje od prostých organizovaných skupin, které jsou sestaveny zpravidla z důvodu ojedinělých příležitostí pro spáchání jednoho konkrétního trestného činu. Zároveň tento prvek dlouhodobosti a soustavnosti v sobě zahrnuje i znak vyšší míry společenské škodlivosti.

Konečný úmysl legalizace nezákonných příjmů se může zdát být již nadbytečným, ale je v definici zahrnut s cílem reflektovat aktuální dění ve

---

¹⁸ CHMELÍK, Jan. Základní informace k organizovanému zločinu. Praha: Knihovnička informačního bulletinu Národní protidrogové centrály, 1997. s. 3.

společnosti¹⁹, kdy státy hledí stále více a více na potírání příjmů (oproti minulému tisíciletí), které plynou z trestné činnosti, a tak je pro organizované zločinecké skupiny a jejich členy, kteří se chtějí angažovat i ve sféře zákonné či dokonce v politice, neprůkazný původ finančních příjmů překážkou.²⁰

1.2. Definování organizovaného zločinu z normativního hlediska

V předchozích podkapitolách jsme nahlédli pod definiční pokličku organizovaného zločinu z pohledu praktiků a teoretiků, nyní se zaměříme na pohled, který nám zprostředkovávají normativní právní smlouvy a právní úpravy, tudíž na pohled, který je definován právně čili mocensky vynutitelně, pohled, který subjektům veřejné moci určuje závazná kritéria a znaky, které musí být naplněny, abychom mohli mluvit o organizovaném zločinu a organizovaných zločineckých skupinách z hlediska práva.

Není náhodné, že jsme se výše zabývali nejprve výše uvedenými vymezeními organizovaného zločinu, neboť každé normativní úpravě, aby byla kvalitní a zahrnovala v sobě kompletní podstatu regulovaného jevu, musí předcházet mimo jiné i výzkum předmětné problematiky, a proto tento analytický pohled přinesl podklad pro ucelenější porozumění, proč zákonodárce (či jiný subjekt nadaný pravomocí vydávat normativní akty) právně-závazně zvolil znaky organizovaného zločinu a organizovaných zločineckých skupin, které uvedl ve svých normativních úpravách.

„Organizovaná zločinecká skupina“ znamená strukturovanou skupinu tří nebo více osob, existující po určité časové období a jednající ve vzájemné shodě za účelem spáchání jednoho či více závažných trestných činů nebo trestných činů stanovených v souladu s touto Úmluvou, aby získala, přímo či nepřímo finanční nebo jiný hmotný prospěch.“²¹ Tato definice organizované zločinecké skupiny je obsažena v Úmluvě OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Úmluva byla přijata rezolucí č. 55/25 Valného shromáždění OSN 15. listopadu 2000 v New Yorku, členským státům OSN bylo umožněno připojit své podpisy k této úmluvě od 12. do 15. prosince 2000 v Palermu, kdy takto učinila i Česká republika, avšak Úmluvu ratifikovala až o třináct let později. Jednalo se o první celosvětový právní

---

¹⁹ S přihlédnutím zejména k vývoji členských států Evropské unie.

²⁰ Např.: majetkové přiznání, daňové přiznání.

²¹ ÚMLUVA ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ PROTI NADNÁRODNÍMU ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU. Organizace spojených národů 2000.

nástroj pro boj s nadnárodní organizovanou trestnou činností. Úmluva svůj obsah zaměřuje na spolupráci signatářských států v rámci prevence, vyšetřování a trestního stíhání závažných trestných činů²² mezinárodní povahy, ve kterých jsou účastny organizované zločinecké skupiny. Smluvní strany se dle Úmluvy zavazují kriminalizovat účast v organizovaných zločineckých skupinách, praní špinavých peněz, korupci a maření výkonu spravedlnosti.²³

Proti organizované trestné činnosti začala už od 90. let 20. století brojit také Evropská unie a přijala první kroky s cílem vést účinnější boj proti organizovanému zločinu. S těmito silícími snahami by bylo možné shledat určitou spojitost v souvislosti s rozpadem sovětského bloku, kdy jeho bývalé evropské státy začaly přecházet na tržní hospodářství a došlo k rozpuku podnikatelských aktivit všeho druhu, z nichž ne všechny respektovaly zákonné hranice.

V roce 1997 byl Evropskou Unií přijat první akční plán pro boj proti organizované trestné činnosti a následně v roce 1998 společná akce 98/733/SVV o účastni na zločinném spolčení, kde bylo tzv. zločinné spolčení definováno následovně: „*Pro účely této společné akce se "zločinným spolčením" rozumí strukturované sdružení více než dvou osob existující po delší dobu, které jedná ve shodě s cílem páchat protiprávní jednání, za která lze uložit trest odnětí svobody nebo opatření omezující svobodu s horní hranicí sazby nejméně čtyři roky nebo závažnější trest, ať tyto trestné činy představují cíl sám o sobě, nebo jsou prostředkem pro získání majetkových výhod a případně pro nedovolené ovlivnění fungování orgánů veřejné moci.*“²⁴ Dále Unie navázala na již zmiňovanou Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, ke které přistoupila v roce 2004 v potřebě zlepšit opatření využívaná v boji proti organizované trestné činnosti.²⁵

Dále v roce 2008 přijala Evropská unie rámcové rozhodnutí 2008/841/SVV o boji proti organizované trestné činnosti, kterým zrušila a nahradila společnou akci z roku 1998. Cílem tohoto nahrazení bylo zejména: „*zlepšit společné možnosti Unie a jejích členských států pro účely, mimo jiné, boje proti nadnárodnímu*

---

²² Dle Úmluvy: „závažný trestný čin“ znamená jednání naplňující skutkovou podstatu trestného činu, za který je stanoven trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně čtyři roky nebo trest přísnější.“

²³ Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (UNTOC). JUSTICE.cz [online]. Dostupné z: <https://www.justice.cz/web/msp/organizace-spojenych-narodu?clanek=umluva-osn-proti-nadnarodnimu-organizovanemu-zlocinu-untoc->.

²⁴ Společná akce ze dne 21. prosince 1998 (98/733/SVV).

²⁵ Úřad pro publikace Evropské unie. Boj proti organizované trestné činnosti: trestné činy týkající se účasti na zločinném spolčení. Ur-lex.europa.eu [online]. 2016. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=LEGISSUM%3Ajl0011>.

*organizovanému zločinu. Tento cíl musí být sledován zejména prostřednictvím sblížení právních předpisů. Mezi členskými státy Evropské unie je zapotřebí užší spolupráce, aby bylo možné lépe čelit nebezpečnosti zločinných společení a jejich šíření a reagovat účinně na očekávání občanů i na potřeby členských států.*²⁶ Do tohoto rámcového rozhodnutí se přesprávil nepromítla změna definice „zločinného společení“, avšak přibyla nová definice struktury organizované skupiny „zločinného společení“, jakožto skupiny, která: „není vytvořena nahodile, aby okamžitě páchala trestné činy, a jejíž členové nemusí nutně mít přesně vymezené úlohy a u níž není nezbytná kontinuita členství ani rozvinutá struktura.“²⁷

V reakci na stále se zvyšující potřebu zkvalitňování nástrojů pro boj s organizovaným zločinem se začala vyvíjet a přizpůsobovat novým trendům kriminálního jednání i česká právní úprava. Výše uvedené mezinárodní dokumenty se promítly do tvorby nového trestního zákoníku a poskytly jeho tvůrcům náležitě vodítko a inspiraci.

V roce 2010 vstoupil v účinnost nový zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Jak je uvedeno v jeho důvodové zprávě, Česká republika svou geografickou polohou pojímá té nevýhody (v rámci mezinárodního zločinu), že je tzv. zemí tranzitní čili zemí, přes jejíž území přechází mnoho kriminálních aktivit a současně je i těmito aktivitám v mnoha případech zemí cílovou. V rámci účinnějšího potírání kriminality je s účinností nového trestního zákoníku kladen důraz na vzájemnou spolupráci států, jelikož projevy mezinárodního organizovaného zločinu dosahují stále větších rozměrů, stávají se univerzálnějšími a specializovanějšími. „*Internacionalizace zločinu, spolu s tímto jevem specializace až na „národní“ úroveň, vede k novým závažným negativním jevům, urychluje pronikání těchto zločineckých struktur do národních ekonomických i správních struktur a dochází tak k plošnému ohrožení demokratického fungování samotné společnosti.*“²⁸

Ve starém trestním zákoně byla organizovaná zločinecká skupina označována pod termínem „zločinné společení“. Toto zločinné společení bylo definováno jako: „*společenstvím více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbu činností, které je zaměřeno na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti.*“²⁹ V novém trestním zákoníku je pojem zločinného společení nahrazen termínem „organizovaná zločinecká skupina“. Úprava tohoto

---

²⁶ Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 24. října 2008/841/SVV.

²⁷ Ibidem

²⁸ Úřad vlády: Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, č. 40/2009 Dz.

²⁹ Ustanovení § 89 odst. 17 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

pojetí vychází z návaznosti na mezinárodní dokumenty o boji proti organizovanému zločinu s cílem je lépe reflektovat a plynuleji na ně navázat pomocí nově sjednocené terminologie. Definice organizované zločinecké skupiny je uvedena v ustanovení §129 *trestního zákoníku*³⁰ následovně: „*Organizovaná zločinecká skupina je společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti.*“ Porovnáme-li obě tato normativní pojetí organizovaných zločineckých skupin rozdílem nám bude nejen jejich odlišný název, ale nově dle novely *trestního zákoníku zákonem č. 455/2016 Sb.*, i bližší specifikace počtu členů takovýchto skupin. Starý trestní zákon pracoval s termínem „*společenství více osob*“, naopak novela *trestního zákoníku* tento pojem blíže specifikuje a uvádí, že se jedná o „*společenství nejméně tří trestně odpovědných osob*“. Původ vymezení a specifikace společenství více osob nalezneme v soudní judikatuře³¹, jež byla následně promítnuta i do dikce novely *trestního zákoníku*, neboť dřívější interpretace počtu členů zločineckých skupin ležela na bedrech soudů, cílem novely tak bylo definici organizované zločinecké skupiny pojmout precizněji.³²

Konkrétní definici organizovaného zločinu ve výše uvedených normativních dokumentech nenalezneme, ale nalezneme zde definice organizovaných zločineckých skupin či zločinných spolčení, které obsahují napříč různými normativními úpravami shodné znaky. Po jejich syntéze bychom mohli uvést, že obecná normativní definice zločineckých skupin vypadá následovně: *Zločineckou skupinou se rozumí vnitřně strukturované společenství nejméně tří osob, existující po delší časové období, jež svého cíle dosahuje, ať už je jakýkoliv, prostřednictvím páchání soustavné úmyslné trestné činnosti.*

Výše uvedené znaky je v rámci normativní oblasti nanejvýše důležité prověřovat zkoumáme-li, zda jde v jednotlivých případech o organizovaný zločin, anebo zločin, který je pouze organizovaný.³³ Nejdůležitější roli pro normativní specifikaci organizovaných zločineckých skupina následný postih této trestné činnosti, tak hrají prvky soustavného (časově neomezeného) páchání trestné

---

³⁰ Podrobněji viz kapitola 5.1.

³¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. července 1985 sp. zn. 11 To 51/85.

³² PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY, POSLANECKÁ SNĚMOVNA. Sněmovní tisk 886/0. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. 2016.

³³ ŠMÍD, Tomáš. *Typy postsovětských organizovaných kriminálních skupin – dva příklady.* Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity. ISSN 1212-7817. s. 137.

činnosti a specifikace vnitřní organizační strukturovanosti skupin, jež tyto skupiny zásadně odlišují od prostých organizovaných skupin, které jsou zpravidla ustaveny za účelem spáchání jednoho trestného činu a nevykazují znaky vyšší struktury a úmyslu soustavně páchat organizovanou trestnou činnost, neboť je postrádají.

Právní úpravy tudíž ani nemusí přinášet konkrétní definice organizovaného zločinu, neboť tento lze definovat i skrze své subjekty, tudíž jsou-li u subjektu naplněny znaky definice organizované zločinecké skupiny a bude-li předmětem aktivit této skupiny úmyslná dlouhodobě a soustavně páchaná trestná činnost, pak je jakákoliv forma jejího nezákonného jednání organizovaným zločinem.

1.3. Charakteristika zločinecké skupiny

Mimo základní definiční znaky organizovaného zločinu, kterými jsou soustavnost páchání trestné činnosti organizovanými zločineckými skupinami prostřednictvím nelegálních aktivit, užívání násilí či korupce za účelem dosažení finančního zisku, moci či vlivu, je nutno dát speciální prostor právě podobě, organizaci a struktuře těchto skupin.

*„Není tak důležité, co pachatelé zločinu dělají, ale jak jsou mezi sebou propojeni. U organizovaného zločinu jde o určitou formu organizace na rozdíl od samostatně působících pachatelů trestné činnosti.“*³⁴ Obecně vzato pro skupinové kriminální jednání platí vztah, že čím vyšší míry organizované součinnosti požívá, tím více roste jeho společenská škodlivost a nebezpečnost. Struktura a vztahy organizovaných zločineckých skupin a vyšší míra sofistikovanosti organizace, tak dělá z jednání těchto skupin nejzávažnější druh trestné součinnosti.

Charakteristika či popis jednotlivých znaků zločineckých skupin jsou potřebné pro samotnou definici organizovaného zločinu, a zároveň jsou krajně důležité pro vymezení podoby jeho subjektů – zločineckých skupin samotných.³⁵

Nejobecněji a nejjednodušeji lze vnitřní podobu organizované zločinecké skupiny charakterizovat jako hierarchicky strukturované společenství osob s vnitřními vztahy a prvky konspirace. Cílem této skupiny je dlouhodobé a soustavné páchání trestné činnosti.

---

³⁴ VON LAMPE, Klaus. Organised Crime in Europe: Conceptions and Realities. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 2(1), 2008. 2008, 2(1).

³⁵ CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. *Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4. s. 17.

Pro potřeby 21. století jsou zločinecké skupiny charakterizovány především vysokou mírou pružnosti a strukturální komplexnosti. Pro jejich vymezení je potřeba sledovat strukturální znaky pro hodnocení úrovně hierarchie, velikost skupin pro určení počtu jedinců zapojených ve skupinách, kriminální aktivity, jimiž se skupiny zabývají, přeshraniční operace pro určení nadnárodních aktivit skupin, přítomnost etnického či sociálního prvku pro určení původu skupin, úroveň používaného násilí, schopnost a ochotu skupin pro používání korupce, schopnost či předpoklad k politickému vlivu, míru spolupráce s jinými skupinami a míru pronikání do legální ekonomiky.³⁶

V následujících podkapitolách budou pro potřeby této práce představeny různé přístupy k charakteristice a typologii zločineckých skupin prováděné v rámci mezinárodních, evropských a národních výzkumů organizovaného zločinu.

1.3.1. Typologie zločineckých skupin dle studie UNODC

V roce 2002 byla v rámci globálního programu proti nadnárodnímu organizovanému zločinu vypracována rozsáhlá studie nazvaná *Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries*, pod záštitou Úřadu pro drogy a kriminalitu (UNODC) patřící pod Organizaci spojených národů (OSN). Samotný průzkum byl proveden Centrem pro mezinárodní prevenci kriminality (CICP) ve snaze vybudovat vědomostní základ o skupinách organizovaného zločinu a rozvinout komparativní rámec pro studium tohoto fenoménu.³⁷

Typologie skupin vznikla na základě analýzy níže uvedených znaků:³⁸

- Velikost
- Struktura
- Kriminální aktivity/činnosti
- Identita
- Míra přeshraničních operací (aktivit)
- Míra používaného násilí
- Schopnost korupce

---

³⁶ ŠMÍD, Tomáš. *Typy postsovětských organizovaných kriminálních skupin – dva příklady*. Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity. ISSN 1212-7817. s. 142.

³⁷ Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries [online]. 2002. Dostupné z: https://www.unodc.org/pdf/crime/publications/Pilot_survey.pdf.

³⁸ Detailní tabulka viz Příloha č. 1.

- Politický vliv
- Míra spolupráce s jinými skupinami
- Pronikání do legálních struktur

Průzkumu bylo podrobena čtyřicet vybraných organizovaných zločineckých skupin ze šestnácti zemí světa a shromážděná data umožnila vytvořit standardizovanou typologii pěti níže uvedených skupin.³⁹

Prvním typem je skupina tzv. „standartní hierarchie“. Jak už samotný název napovídá, tento typ je vystavěn na jasně definované hierarchii s jedinou rozhodující osobou v čele a vyznačuje se přísným systémem vnitřní disciplíny se silnou sociální či etnickou identitou. Skupina užívá násilí jako prostředek pro páčání svých kriminálních aktivit, avšak není jí cizí ani korupce. Svůj vliv a kontrolu uplatňuje na jasně ohraničeném území. Příkladem takového uskupení mohou být skupiny operující v Číně. V Evropě je tento typ blízký ruským či ukrajinským organizovaným zločineckým skupinám.^{40 41}

Druhým typem je skupina s tzv. „regionální hierarchií“, je řízena jedinou osobou, která tuto skupinu, často založenou na silné sociální či etnické identitě, kontroluje ze shora. Oproti prvnímu typu se vyznačuje zvláštností určitého stupně autonomního rozhodování svých buněk na regionální úrovni, přičemž míra rozhodovací autonomie se omezuje pouze na jednoduché denní záležitosti. Svou činností se tento typ zaměřuje na více lokalit a jako prostředek pro páčání trestné činnosti volí násilí. Typickým příkladem těchto skupin jsou italské organizované zločinecké skupiny.^{42 43}

Třetím typem skupiny je typ, který se utváří poměrně vzácně, tzv. „Cluster“. Tuto zločineckou skupinu tvoří více samostatných skupin s vlastním autonomií vedení, centrální skupina vykazuje prvky silnější identity než skupiny kolem ní stojící a plní roli řídicí skupiny nebo „orgánu dohledu“. Ojedinelý výskyt takto utvořeného typu je pojen se silným historickým či sociálním pozadím.^{44 45}

---

³⁹ Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries [online]. 2002. Dostupné z: https://www.unodc.org/pdf/crime/publications/Pilot_survey.pdf.

⁴⁰ Ibidem

⁴¹ Viz Příloha č. 2

⁴² Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries [online]. 2002. Dostupné z: https://www.unodc.org/pdf/crime/publications/Pilot_survey.pdf.

⁴³ Viz Příloha č. 3

⁴⁴ Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries [online]. 2002. Dostupné z: https://www.unodc.org/pdf/crime/publications/Pilot_survey.pdf.

⁴⁵ Viz Příloha č. 4

Čtvrtým definovaným typem je tzv. jádrová skupina, která čítá malý a omezený počet participantů. Struktura „jádra“ je pečlivě organizovaná s vykazuje pevnou vnitřní disciplínu. Sociální či etická identita zde nahraje roli. Kolem základní „jádrové“ skupiny je vytvořena síť kontaktů, které jsou využívány v závislosti na druhu trestné činnosti.^{46 47}

Posledním typem je tzv. „zločinecká síť“, definovaná na základě aktivit jejích klíčových členů, kteří mezi sebou udržují „síťové“ propojení. Soudržnost členů je postavena na vztahu loajality a síla skupiny závisí na vzájemné propojenosti a závislosti kriminálních činností a dovedností jejích členů v rámci spolupráce na jednotlivých „projektech“. Veřejný profil skupiny je zcela anonymní.^{48 49}

Mimo stanovení jednotlivých typů skupin byla autory studie na základě nashromážděných dat vyřčena i určitá teoreticky platná pravidla vztahující se k vybraným znakům skupin. Dle prvního předpokladu platil následující vztah: Čím více čítala organizovaná zločinecká skupina členů, tím vyšší byla pravděpodobnost její hierarchické organizační struktury, zatímco u menších skupin, byl dán předpoklad volně organizované struktury. Dle druhého předpokladu platilo následující: Čím vyšší byla přítomnost hierarchicky organizované struktury, tím vyšší míru násilí daná skupina užívala, a tím vyšší byl i kladen důraz na silnou sociální či etnickou identitu skupiny.⁵⁰

Tato studie přinesla velice podrobné šetření struktury organizace organizovaných zločineckých skupin, neboť vycházela ze zkoumání a hodnocení obsáhlého množství znaků, jež jsou příznačné pro aktuální charakteristiky zločineckých skupin. Za klíčové znaky můžeme považovat strukturu skupin (hierarchická, přenesená, jádrová) a etnickou či sociální identitu. Od struktury skupin se odvíjí rozdělení do pěti základních typů skupin, které se pak od sebe liší mírou důrazu právě na sociální či etnickou identitu, další modelace je dokreslena mírou spolupráce s ostatními skupinami či schopností užívat násilí a dalšími

---

⁴⁶ Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries [online]. 2002. Dostupné z: https://www.unodc.org/pdf/crime/publications/Pilot_survey.pdf.

⁴⁷ Viz Příloha č. 5

⁴⁸ Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries [online]. 2002. Dostupné z: https://www.unodc.org/pdf/crime/publications/Pilot_survey.pdf.

⁴⁹ Viz Příloha č. 6

⁵⁰ Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries [online]. 2002. Dostupné z: https://www.unodc.org/pdf/crime/publications/Pilot_survey.pdf.

specifičtějšími faktory, které však nemají markantnější dopad na změnu typu skupiny.

Studii výše předložené poznatky přinášejí do problematiky organizovaného zločinu a jeho organizace určité vztahy, struktury a zákonitosti, na jejichž základě může být usnadněna budoucí identifikace nebo profilace jednotlivých skupin v praxi. Cílem studie bylo nejen vytvořit standardní typologii organizovaných zločineckých skupin, ale také ověřit funkčnost možností monitorování a shromažďování či výměny informací podle ustanovení *Úmluvy OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu*, kdy se tato možnost ukázala býti pro sledovaný cíl platnou a životaschopnou.

1.3.2. Von Lampeho typologie zločineckých skupin

Propracovanou typologii skupin organizovaného zločinu přinesl taktéž v roce 2008 Klaus Von Lampe v svém článku *Organised Crime in Europe: Conceptions and Realities* zaměřujícím se na koncepci a realitu „evropského“ organizovaného zločinu. Ve této typologii se Von Lampe zabývá zvláštnostmi organizovaných zločineckých skupin z hlediska rozdělení společnosti do tří vrstev, kterými jsou subkulturní skupiny (národnostní či společenské), mainstreamová společnost a politické či ekonomické elity.

Jeho typologie je postavena na dvou předpokladech. Prvním předpokladem je relativní sociální stejnorodost kriminálních skupin. Druhým předpokladem je pozitivní vzájemný vztah mezi sociálním postavením zločinců a „kvalitou“ kriminálních příležitostí, a také pravidlo – čím vyšší je sociální postavení pachatelů organizovaného zločinu, tím vyšší a závažnější je i dopad jimi páchané trestné činnosti a zároveň klesá jejich obava z dopadení a odsouzení.⁵¹

Von Lampe u své typologie pracuje s termínem kriminální síť ve smyslu jejich konstrukce do pěti archetypů⁵² na základě výše uvedených faktorů, zároveň do svého modelu přidává i hledisko „propustnosti“ kriminálních sítí ve vztahu k možnosti vstupu nových členů do okruhů těchto sítí.

Výsledkem je rozdělení na:

- Kriminální síť bez podpory

---

⁵¹ VON LAMPE, Klaus. *Organised Crime in Europe: Conceptions and Realities*. Policing: A Journal of Policy and Practice, 2(1), 2008. 2008, 2(1).

⁵² Viz Příloha č. 7.

- Kriminální sítě začleněné v marginalizované subkultuře
- Kriminální sítě začleněné v mainstreamové společnosti
- Kriminální sítě začleněné v mocenských elitách
- Aliance „podsvětí a horní vrstvy“

Typickým znakem kriminálních sítí bez podpory je, že realizují své aktivity a činnosti mimo domovskou zem. Nedostatek sociální opory v zemích realizace organizovaného zločinu může korespondovat s kořistnickou povahou zločinů a zvyšující se tendencí užívání násilí proti osobám a majetku nacházejících se v tuzemsku. Struktura těchto sítí může nabývat rozměrů „polovojenských“ organizací s vnitřní hierarchií a její členové svou příslušností k stejné zahraniční národnosti tvoří specifickou národnostní subkulturu.⁵³ Toto specifické národnostní složení dělá kriminální sítě bez podpory dle Von Lampeho předpokladu takřka nepropustnými pro okolní společnost, jelikož rozhodujícím faktorem pro členství je právě ona národnost či státní příslušnost, jež tvoří přísný selektivní znak.

Kriminální sítě začleněné ve specifické subkultuře se mohou v rámci realizace organizovaného zločinu spolehnout na silnou a pevnou podporu členů své subkultury. Pachatelé mají⁵⁴ dobrý přehled o kultuře a fungování mainstreamové společnosti, ve které se orientují a využívají výhod těchto znalostí.⁵⁵ Mezi typické aktivity těchto sítí bychom mohli zařadit pašování drog.⁵⁶ Dle von Lampeho předpokladu je struktura těchto sítí postavena na propustnosti členství z toho důvodu, že možnost nabytí subkulturních znaků, které jsou často postaveny na určitém způsobu života či společenském smýšlení nebo kultuře, je dostupnější oproti první uvedené síti.

Kriminální sítě začleněné v mainstreamové společnosti požívají té výhody, že pachatelé řadící se do této skupiny, nejsou jakkoli omezeni kulturními překážkami společnosti, čehož značně využívají pro své kriminální aktivity. Oproti subkulturním pachatelům je jim umožněn snadnější kontakt se státními úředníky, který využívají ve svůj prospěch. Mezi další výhody této kriminální sítě patří

⁵³ CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4. s. 24.

⁵⁴ Oproti kriminálním sítím bez podpory.

⁵⁵ CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4. s. 24.

⁵⁶ VON LAMPE, Klaus. Organised Crime in Europe: Conceptions and Realities. Policing: A Journal of Policy and Practice, 2(1), 2008. 2008, 2(1).

redukce rizika odhalení, neboť její členové ze společnosti nijak „zvláštně“ nevyčnívají.⁵⁷ Tyto sítě jsou typicky zapojeny do obchodní trestné činnosti a investičních podvodů.⁵⁸

Čtvrtým typem kriminálních sítí je kriminální síť začleněná v mocenských elitách. Nebezpečnost těchto sítí spočívá především v tom, že pachatelé pařící do těchto sítí mají přímý přístup ke státním rozhodovacím procesům.⁵⁹ Typickým příkladem kriminální činnosti příslušníků těchto sítí jsou skandály se zneužíváním státních pravomocí či kompetencí.⁶⁰

Posledním typem je tzv. aliance „podsvětí a horní vrstvy“. Tento typ sítě je v rozporu s předpokladem uzavřenosti zločineckých sítí do určitých sociálních vrstev a prostředí. V těchto případech jsou zločinecké aliance utvářeny mezi politickými či podnikatelskými elitami a kriminálním podsvětím. Političtí vůdci mohou používat násilné skupiny k podpoře jejich moci výměnou za beztrestnost jejich dalších kriminálních aktivit. Z této kooperace všichni profitují.⁶¹ Uvedená spolupráce těchto sítí vytváří předpoklad vysoké společenské škodlivosti, neboť dochází k přehlížení trestné činnosti a pomocí manipulace moci dochází k podkopávání státního systému a k destabilizaci činnosti státních orgánů.

Dle Von Lampeho teorie, výše uvedená typologie představuje i určitou škálu nebezpečnosti dopadů působících sítí na společenský systém či hledisko míry upoutávání pozornosti bezpečnostních složek a veřejnosti. Dle prvního hlediska, kriminální sítě začleněné v mocenských elitách a tzv. aliance „podsvětí a horní vrstvy“ představují nejhorší alternativní scénáře nebezpečnosti organizovaného zločinu pro společnost oproti sítím zbývajícím, přičemž výskyt sítě aliance „podsvětí a horní vrstvy“ se objevuje jen zřídka, takovéto sítě jsou typické pro oblast jižní Itálie a Ruska, jakožto výsledek několikaleté intenzivní infiltrace zločinců do vládních vrstev a představují zásadní bezpečnostní riziko pro funkci státu. Dle druhého hlediska se největší pozornosti ze strany orgánů činných

---

⁵⁷ CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4. s. 25.

⁵⁸ VON LAMPE, Klaus. Organised Crime in Europe: Conceptions and Realities. Policing: A Journal of Policy and Practice, 2(1), 2008. 2008, 2(1).

⁵⁹ CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4. s. 25.

⁶⁰ VON LAMPE, Klaus. Organised Crime in Europe: Conceptions and Realities. Policing: A Journal of Policy and Practice, 2(1), 2008. 2008, 2(1).

⁶¹ Ibidem

v trestním řízení a veřejnosti dostává sítím kriminálního typu bez podpory a kriminálním sítím začleněným ve specifické subkultuře.⁶² Příčinou této nežádoucí pozornosti jsou specifické „zvláštnosti“ (odlišnosti) členů těchto dvou typů sítí ať národnostní či společenské, které fungují jako extravagantní prvek.

Oproti výše zmíněné typologii skupin dle studie UNDOC se Von Lampe zaměřuje na rozdělení jednotlivých typů nikoliv dle struktury organizace (hierarchická, přenesená, jádrová), ale nejprve dle specifických subkulturních znaků, ať už národnostních, sociálních, mainstreamových či elitářských, od kterých se až následně odvíjí míra sociální či etnické identity a forma činností, jimiž se skupiny zabývají. Tento Von Lampeho přístup nám z hlediska charakteristik organizovaných zločineckých skupin přináší spíše přehled jednotlivých výhod a nevýhod činností kriminálních sítí a míru působení nepříznivých dopadů na společnost či stát, nežli ucelený přehled řídicí struktury a organizace, přesto je pro analýzu organizovaného zločinu tento přístup velice přínosný.

1.3.3. Struktura zločineckých skupin působících v České republice

Institut pro kriminologii a sociální prevenci vytvořil v roce 2018 studii, jejíž součástí je i kapitola věnující se stupni organizace organizovaných zločineckých skupin v České republice (k roku 2015).⁶³

Institut pro kriminologii a sociální prevenci v této studii rozlišuje stupeň organizace zločineckých skupin za prvé na organizované zločinecké skupiny uspořádané v horizontální rovině čili v rovině vodorovné, u nichž není předpoklad vztahů přísné hierarchie – skupiny s neúplně rozvinutou strukturou.⁶⁴ A za druhé na uspořádání plně rozvinutých organizovaných zločineckých skupin hierarchicky vertikálně organizovaných s třístupňovou řídicí strukturou⁶⁵: nejvyšší vedení – střední články – řadoví členové.⁶⁶

„Plně rozvinuté skupiny, které mají třístupňovou řídicí strukturu, na jejímž vrcholu je nejvyšší vedení, na druhé stupni relativně samostatně operující jednotky, a na nejnižší úrovni řadoví členové a externisté, byly v 90. letech zastoupeny na

---

⁶² VON LAMPE, Klaus. Organised Crime in Europe: Conceptions and Realities. Policing: A Journal of Policy and Practice, 2(1), 2008. 2008, 2(1).

⁶³ Trendy vývoje organizovaného zločinu a jeho vybraných forem.

⁶⁴ Srovnej viz „Zločinecká síť“ dle studie UNODC a viz kapitola 1.3.1. a Příloha č. 6.

⁶⁵ Standartní či regionální hierarchie.

⁶⁶ SCHEINOST, Miroslav, Martin CEJP, Petr POJMAN a Tomáš DIVIÁK. Trendy vývoje organizovaného zločinu a jeho vybraných forem. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2018. ISBN 978-80-7338-171-4. s. 14.

*scéně organizovaného zločinu v České republice z jedné třetiny. V roce 2000-2014 se jejich zastoupení pohybovalo většinou kolem 40 % (s výjimkou let 2007, kdy bylo rozvinutých 54 % a 2009, kdy jich bylo 57 %).*⁶⁷

K roku 2015 se procentuální podíl skupin s plně rozvinutou strukturou snížil na 37 % a o rok později byl odhadnut na 36 %.⁶⁸ Tímto se nepotvrdil předpoklad stoupající trendu tohoto druhu plně rozvinuté struktury organizace, situace k roku 2020 se zdá být spíše stabilní.⁶⁹

Dle historického kontextu, se v České republice formovaly do přísných hierarchických struktur hlavně organizované zločinecké skupiny přicházející ze zahraničí (Ruska, Ukrajiny, Albánie, Vietnamu). Pro tyto skupiny byl důležitým znakem taktéž etnický prvek. Tato uzavřenost na základě etnického prvku dala vyšší předpoklad právě k nastavení pevné a přísné hierarchické struktury. Tyto skupiny zároveň⁷⁰ měly i vyšší tendenci užívat násilí jako prostředek k dosahování svých cílů. Naopak organizované zločinecké skupiny, jejichž příslušníci jsou především českého původu, jsou strukturované na úrovni kriminálních sítí s plně nerozvinutou strukturou, etnický prvek zde nehraje roli a jeho absence tak dává průchod k utváření volné organizace.

Pokud byl dán dle výše uvedených dat předpoklad trendu zvyšování počtu plně rozvinutých hierarchicky organizovaných zločineckých skupin, jež mají zásadní a drtivý dopad na bezpečnost a stabilitu státu především svou bezostyšností k užívání násilí, a který sílil hlavně do roku 2000, je otázkou, proč k jeho potvrzení nedošlo.

První obecněji platnou odpovědí⁷¹ by mohl být trend ustupování plně rozvinutého hierarchicky strukturovaného typu organizace do pozadí vlivem světové globalizace. Pro plně hierarchicky organizované skupiny je čím dále tím více obtížnější obstat v prostoru globalizované kriminální „ekonomiky“, oproti kriminálním sítím s neúplně rozvinutou strukturou, které díky svému flexibilnějšímu uspořádání a vztahům a volné struktuře mohou generovat daleko

---

⁶⁷ SCHEINOST, Miroslav, Martin CEJP, Petr POJMAN a Tomáš DIVIÁK. Trendy vývoje organizovaného zločinu a jeho vybraných forem. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2018. ISBN 978-80-7338-171-4. s. 14.

⁶⁸ Ibidem

⁶⁹ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Nám. 14 října 12, Praha 5: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 200.

⁷⁰ Podobně dle typologie Von Lampeho.

⁷¹ Na základě studie: Global Organized Crime Index 2021 [online]. Dostupné z: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2021/09/GITOC-Global-Organized-Crime-Index-2021.pdf>.

vyšší zisky, a tímto plně hierarchicky strukturované skupiny vytlačovat z pole kriminální působnosti.⁷² V souvislosti s trendem ústupu plně hierarchicky organizovaných zločineckých skupin, by mohly nahrazovat tuto formu struktury právě zmíněné kriminální sítě s plně nerozvinutou strukturou, které začínají dominovat i v České republice a k roku 2021 zaujímají na poli českého organizovaného zločinu jedno z nejvyšších zastoupení.⁷³

Druhou spíše hypotézou nežli odpovědí, vztahující se konkrétněji na Českou republiku, může být protikorupční a bezpečnostní požadavek, jako kritérium pro vstup kandidátských zemí do Evropské unie a také i samotný vstup České republiky v roce 2004 do Evropské unie a následné přijímání unijní legislativy, která se tvrdě a soustavně zaměřuje na boj proti organizovanému zločinu. Oproti plně hierarchicky strukturovaným skupinám, flexibilněji strukturované skupiny organizovaného zločinu využívají svého prvku pružné organizace, a tak výrazněji komplikují procesy vedoucí k jejich odhalení.

---

⁷² Global Organized Crime Index 2021 [online]. Dostupné z: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2021/09/GITOC-Global-Organized-Crime-Index-2021.pdf>.

⁷³ Czech Republic. Global Organized Crime Index [online]. Dostupné z: https://ocindex.net/country/czech_republic.

2. Příčiny vzniku organizovaného zločinu

Ohlédneme-li se do minulosti a historie, zjistíme, že organizovaný zločin byl v určité podobě, tak jak ho známe a definujeme nyní, vždy součástí lidské společnosti, ač se se samotným pojmem organizovaný zločin setkáváme díky jeho bližšímu zkoumání až ve 20. století.

Lidé mezi sebou zakládali uzavřená společenství, jejichž smyslem zprvu nemuselo být páchání organizovaného zločinu (tak jak jej vnímáme především dnes) za účelem majetkového zisku, ale z důvodu jisté společenské perzekuce osob⁷⁴ (ze strany státu či vládnoucího aparátu) či úpadku společenského statusu⁷⁵, jež byly znaky, které členy těchto společenství a jejich rodiny pojily dohromady. Postupem času se tyto skupiny nárůstem svého vlivu, který se nacházel mimo kontrolu vlády, dostaly k moci, kterou využívaly hlavně k boji proti různým druhům státního útlaku ve vidině své „svobody“ a zachování společenského statusu. Některé z nich, založené převážně na rodové tradici, přetrvaly až dodnes a přetransformovaly se do dnešní podoby organizovaných zločineckých skupin.⁷⁶

Ve své ryzejší podobě začal organizovaný zločin obecně vzato vznikat z vidiny těžby zisku prostřednictvím uspokojování poptávky po nedostatkovém či nelegálním zboží a službách nebo také v souvislosti s násilnou trestnou činností představovanou především loupežnými přepadeními a podvody.⁷⁷ Avšak jeho vliv nenabyl tak výrazné hrozby pro společnost jako tomu začalo být v průběhu 20. století.

Přesuneme-li se do 20. století, dostaneme se do časového úseku, kdy organizovaný zločin zažívá svůj „boom“, dochází totiž k jevu, který se nazývá globalizace společnosti. Přes první a druhou světovou válku, přes pád východního bloku a pád železné opony se svět propojuje, dochází k masivnímu přesunu zboží, služeb, kapitálu a v neposlední řadě i osob. *„Snad nejvýrazněji se tento trend projevuje v oblasti dopravy, kde prudce narůstá pohyb lidí a zboží přes hranice*

---

⁷⁴ Počátek vzniku čínských Triád z důvodu možnosti obrany proti konfuciánské moci pouze prostřednictvím tajných spolků (z podsvětí).

⁷⁵ Počátek vzniku Jakuzy z důvodu upadající slávy a společenského statusu samurajů, s čímž se nehodlali smířit.

⁷⁶ CHMELÍK, Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu : učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-7201-480-3. s. 58-59.

⁷⁷ VON LAMPE, Klaus. Organized Crime [online]. 2455 Teller Road, Thousand Oaks California 91320: SAGE Publications, 2016. ISBN 9781452203508. Dostupné z: doi:10.4135/9781506305110. s. 3.

států. Mezi roky 1960 a 1974 se jenom v letecké přepravě u mezinárodních letů zvýšil objem nalétaných pasažérských kilometrů ze 43 miliard kilometrů na 249 miliard kilometrů. V první polovině 90. let již se tato čísla pohybovala v rozmezí 1000–1200 miliardami pasažérských kilometrů.⁷⁸ Spolu s dopravou narůstá vysokým tempem i mezinárodní obchod. Po druhé světové válce dochází ke zvyšování vývozu a dovozu zboží a služeb, objem přepravovaných komodit rapidně roste a tento nárůst mezinárodních ekonomických aktivit výrazněji usnadňuje i „podnikání“ v oblastech nezákonných činností, jelikož státy a jejich bezpečnostní složky nejsou schopny účinně kontrolovat tak velký objem přepravy zboží a osob na nebo přes svá území.⁷⁹

„Globalizace ekonomiky s sebou nese i globalizaci životního stylu. S revolucí v oblasti komunikací a dopravy se šíří i přijímání unifikovaných kulturních vzorů. Objevuje se fenomén masového konzumu a poptávky po „módních“ druzích zboží – ať už legálního, či nelegálního. Lidé v méně rozvinutých zemích se snaží vyrovnat modelu spotřeby v hospodářsky vyspělých státech. Tak se ilegální komoditou globálního významu stávají drogy; a také např. ilegálně kopírované nahrávky či počítačové programy. Narůstá množství firem, politických a náboženských uskupení aj., ochotných řešit své okamžité problémy nezákonnou cestou.“⁸⁰ Rapidní nárůst poptávky a spotřeby se promítá především do oblastí výroby, výroba je mnohdy přesunuta do zemí, kde je proveditelná za co nejnižší náklady, ovšem nízké náklady s sebou nesou ve více případech i porušování lidských práv, zákonů (pokud v daných zemích poskytují přirozeným právům ochranu) a různé kriminální machinace, což subjektům, které výrobu na tento zmíněný úkor zajišťují, přináší z důvodu enormní poptávky nemalé peněžité zisky, vliv a výrobní monopoly, za téměř nulové náklady. „Organizovaný zločin přijal mechanismy globalizované ekonomiky, co se týče flexibility, schopnosti přizpůsobit se tržním změnám a využití sociálně slabých segmentů společnosti ke svým účelům.“⁸¹

V případě dalších společenských změn se můžeme zvláště v Evropě setkat s přeměnami centrálně plánovaných hospodářství států na hospodářství tržní

---

⁷⁸ ČECH, Dušan, Vratislav GRÉGR, Kamil KLÁŠTERSKÝ, et al., NOŽINA, Miroslav, ed. Mezinárodní organizovaný zločin v ČR. Praha: Ústav mezinárodních vztahů v nakladatelství KLP, 1997. ISBN 80-85917-35-1. s. 18.

⁷⁹ Ibidem

⁸⁰ ČECH, Dušan, Vratislav GRÉGR, Kamil KLÁŠTERSKÝ, et al., NOŽINA, Miroslav, ed. Mezinárodní organizovaný zločin v ČR. Praha: Ústav mezinárodních vztahů v nakladatelství KLP, 1997. ISBN 80-85917-35-1. s. 21.

⁸¹ SOULEIMANOV, Emil. *Organizovaný zločin*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-27-8. s. 20.

a přeměny socialistických zřízení na zřízení demokratická. Tato velká společenská změna hlavně z důvodu, že nastala náhle, byla pro nové tržně-hospodářské a demokratické státy velkou výzvou co se týče nastavení zákonných hranic nového systému. V této nové době globalizace a „chaosu“ bylo pro organizovaný zločin velice snadné dosáhnout svých cílů a generovat vysoké zisky, ať mocenské či majetkové, neboť, jak již bylo výše zmíněno, organizované zločinecké skupiny intenzivně využívají a zneužívají jakýchkoliv mezer v zákonech či prostředcích, jak uniknout zákonnému postihu.

Organizovaný zločin a jeho angažovanost narůstá i v mezinárodních a lokálních konfliktech, a to hlavně v souvislosti s dodávkami zbraní a vojenského materiálu, pašováním lidí a logistické podpoře teroristických organizací. Jako příklad může sloužit válka v Jugoslávii, kam se válčícím stranám prostřednictvím organizovaného zločinu dodávaly, i přes embargo OSN, zbraně a vojenský materiál, k podobnému jednání ze strany organizovaného zločinu docházelo i ve vojenských konfliktech v Afganistánu, Somálsku, Iráku či Sýrii.⁸² *“Zvláště znepokojivé jsou aktivity organizovaného zločinu spojené s dodávkami nukleárních materiálů především z teritoria bývalého Sovětského svazu do zemí, které se snaží ilegálně vyvíjet zbraně hromadného ničení.”*⁸³

V druhé polovině 20. století dochází zároveň i k vývoji moderních a zároveň snadno dostupných technologií, které se stávají nejen nástrojem prosperity společnosti, ale na druhou stranou mohou být i snadno zneužitelné právě k páčání trestné činnosti. *„Tomu významně přispívá další okolnost a sice, že státní aparát a celý společenský mechanismus není schopen se tak rychle přizpůsobit těmto změnám a efektivně jim dát „mantinely“, ve kterých by se měly pohybovat. Tato slabá schopnost, nebo spíše neschopnost efektivně řídit tyto procesy a celkově slabá výkonnost je právě příležitostí k tomu, aby se chopil iniciativy s vidinou reálného vysokého zisku organizovaný zločin, který předstihnul společenský, hospodářský i ekonomický vývoj v jednotlivých zemích.”*⁸⁴ Další otázkou dle názoru autorky zůstává, zdali je vůbec přítomna politická vůle k přijímání (a vynucování si dodržování) zákonného rámce mířícího na boj proti organizovanému zločinu.

---

⁸² ČECH, Dušan, Vratislav GRÉGR, Kamil KLÁŠTERSKÝ, et al., NOŽINA, Miroslav, ed. Mezinárodní organizovaný zločin v ČR. Praha: Ústav mezinárodních vztahů v nakladatelství KLP, 1997. ISBN 80-85917-35-1. s. 22.

⁸³ Ibidem

⁸⁴ CHMELÍK, Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu : učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-7201-480-3. s. 57.

V případech zemí, kde organizovaný zločin pronikl do normotvorných struktur si můžeme jen stěží představit, že by k onomu efektivnímu postihu tohoto druhu organizované trestné činnosti docházelo. Nehledě na to, že organizovaný zločin, pokud má potřebný vliv, dokáže ovlivňovat onen zákonodárný proces takřka ve svůj prospěch prostřednictvím lobbingu a jiných korupčních aktivit ve všech zemích, bez ohledu na jejich politické zřízení.

Zamyslíme-li se tudíž obecněji nad celosvětovými příčinami vzniku organizovaného zločinu s ohledem na výše zmíněný kontext, zjistíme, že organizovaný zločin se nejvíce utvářel a expandoval za těch situací, kdy stát a jeho vláda, nebyly schopni účelně a bezprostředně reagovat na větší společenské či technologické změny, ač zůstává otázkou, zdali je to vůbec v dnešním světě možné. Meze neznající poptávka po zboží a službách, výrazný nárůst mezinárodní dopravy a obchodu, válečné a politické konflikty, vývoj moderních technologií a nekonečno kybernetického prostoru jsou těžkým oříškem pro ochranu společnosti prostřednictvím zákonné (a korupce absentující) regulace za současného zachování maximální možné míry svobody.

3. Historický vývoj organizovaného zločinu v České republice

„Etnický český organizovaný zločin nikdy nebyl fenoménem, který by byl zásadně viditelný a stával se předmětem veřejného zájmu. Důvodů, proč tomu tak je, lze zaznamenat více. Kriminální skupiny složené výhradně nebo především z etnických Čechů nebo českojazyčných jedinců se nikdy nedostaly do veřejného povědomí jako například italské borghatas, albánské fares, čínské triády či japonská jakuza. Tato skutečnost je způsobena především faktem, že etnický český organizovaný zločin si nikdy nevydobil v podsvětí výraznou mezinárodní reputaci a pro české organizované kriminální skupiny nikdy nebyl důležitý etnický původ.“⁸⁵

Za počátek českého organizovaného zločinu můžeme považovat období 80. let 20. století. Organizovaný zločin měl tehdy podobu tzv. „socialistického typu“⁸⁶, kdy jeho hlavním rysem byla soustředěnost na ekonomickou kriminalitu s propojeností na státní aparát.⁸⁷

Hlavní odpovědí na otázku, proč se právě toto období stalo zárodkem pro vznik českého organizovaného zločinu, byla neschopnost centrálně plánované ekonomiky naplnit poptávku obyvatelstva po různém typu zboží nebo dokonce i zahraniční měně, začala éra „veksláků“⁸⁸, která utvořila stěžejní můstek pro rozvoj českého organizovaného zločinu po pádu komunistického režimu v roce 1989. Skupinky zločinců, obvykle ve složení dvou až tří osob, se utvářely ve formě síťových struktur a operovaly na několika autonomních trzích, kde se obchodovalo prakticky s jakýmkoli nedostatkovým zbožím (oděvy, elektronikou, starožitnostmi, mincemi).⁸⁹ „*Dá se říci, že v tomto ohledu předběhlo české podsvětí dobu, poněvadž síťová struktura začala do světa OZ⁹⁰ pronikat už před rozpadem bipolárního*

---

⁸⁵ ŠMÍD, Tomáš a Petr KUPKA. Český organizovaný zločin: od vyděračů ke korupčním sítím. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5618-3. s. 95.

⁸⁶ K únoru 2022 je otázkou, zda se organizovaný zločin socialistického typu opětovně neobjeví v Ruské federaci v důsledku masivního uvalování protiválečných sankcí na zboží a služby ze strany ostatních států světa.

⁸⁷ NOŽINA, Miroslav. Organizovaný zločin v postkomunistických zemích: Podobné problémy při budování bezpečnosti, podobné závazky pro vstup do EU. Mezinárodní vztahy / Czech Journal of International Relations. 2004, 39(4), 75. ISSN 0323-1844.

⁸⁸ Slangové označení pro osoby, které se za socialismu věnovaly nelegálnímu nákupu a prodeji zboží či zahraničních měn.

⁸⁹ ŠMÍD, Tomáš a Petr KUPKA. Český organizovaný zločin: od vyděračů ke korupčním sítím. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5618-3. s. 96-97.

⁹⁰ Organizovaný zločin.

*systemu a otevřením hranic a nárůstem ekonomických svobod i mimo západní svět.*⁹¹

Heslo: „peníze jsou měřítkem úspěchu“, a chaos roztočily polistopadovou spirálu organizovaného zločinu. Česká republika se po roce 1989 zapojila do globálních systémů a započal složitý a nákladný transformační proces přeměny z centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tržní. Určité překážky v tomto procesu také utvářel dle názoru autorky fakt, že tehdejší ekonomové a nové politické špičky znali model tržního hospodářství pouze „z učebnic“, reálné zkušenosti chyběly. Toto období je také často nazýváno jako tzv. „divoké devadesátky“⁹².

Celkovou přestavbu též prodělává legislativa, policejní a bezpečnostní složky, soudnictví a administrativa. Celý státní aparát je sice dobře obeznámen s organizovaným zločinem „socialistického typu“, ale není schopen bezprostředně a adekvátně reagovat na nové formy násilné a ekonomické trestné činnosti (obchod s drogami, obchod se zbraněmi, obchod s lidmi, vraždy na objednávku, vydírání, únosy, praní špinavých peněz, krácení daní), které za období komunismu nebyly považovány za příliš závažné. Vlivem nedokonalé legislativy a vyšší prostupnosti státních hranic začínají ve velkém rozsahu působit na území České republiky i nadnárodní uskupení organizovaného zločinu především z Ruska, Ukrajiny, bývalé Jugoslávie, Albánie, Číny či Vietnamu a snaží se zde (v důsledku výhodné zeměpisné polohy) mimo jiné vybudovat „stále základny“ pro své další kriminální aktivity, které provozují i v ostatních zemích Evropy.⁹³

Vzhledem k minulému režimu dochází i k prudkému nárůstu kriminality, avšak oproti západním zemím je její míra téměř na stejné úrovni. Zvyšuje se však její propracovanost a kvalita, která je často spojena s organizovaným zločinem.⁹⁴ Dochází taktéž k transformaci a adaptaci českého ilegálního prostředí, část aktérů se začala věnovat legálnímu podnikání a u tohoto způsobu již zůstala, část se pokusila o totéž, ale neuspěla nebo se vrátila zpět k ilegální scéně, část se nechala

---

⁹¹ ŠMÍD, Tomáš a Petr KUPKA. Český organizovaný zločin: od vyděračů ke korupčním sítím. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5618-3. s. 100.

⁹² Slangové označení pro 90. léta 20. století v České republice.

⁹³ NOŽINA, Miroslav. Organizovaný zločin v postkomunistických zemích: Podobné problémy při budování bezpečnosti, podobné závazky pro vstup do EU. Mezinárodní vztahy / Czech Journal of International Relations. 2004, 39(4), 75. ISSN 0323-1844.

⁹⁴ Ibidem

najmout novými zahraničními kriminálními skupinami a část zůstala u své ilegální činnosti a promítla svoji osobnost do pojmu „podnikatel“.⁹⁵

V druhé polovině devadesátých let dochází pomocí obcházení zákonné úpravy k masivní legalizaci nezákonně nabytého majetku a peněz prostřednictvím heren, kasin, zahraničních bankovních institucí či největšího zločineckého molochu – privatizace. Vychází najevo i podezřelé financování politických stran ze strany osob napojených na organizovaný zločin.⁹⁶ ⁹⁷ Katalyzátorem pro zločinecké aktivity v nejvyšších patrech organizovaného zločinu se v roce 1998 stává tzv. opoziční smlouva (Smlouva o vytvoření stabilního politického prostředí) mezi tehdejší opoziční ODS a vládní ČSSD, díky které docházelo ke krytí vzájemných korupčních aktivit, dosazování „vlastních lidí“ do kontrolních orgánů strategických podniků a k zásahům do chodů téměř všech zásadních bezpečnostních složek⁹⁸, neboť je jisté, že pokud ve státě nefunguje důsledná opozice, nefunguje ani politická kontrola vlády a státního aparátu.⁹⁹

Ke konci 20. století je sledována dominantní pozice ruskojazyčných a čínských skupin na poli organizovaného zločinu v České republice, která se v průběhu devadesátých let upevňovala. V souvislosti s dominancí zahraničních skupin koresponduje i brutalita trestné činnosti a ohrožení bezpečnosti státu a jeho občanů. Charakteristickým cílem ruskojazyčných skupin je snaha o průnik do ekonomické sféry s důsledkem její destabilizace, snaha o získání významného vlivu ve strategických odvětvích průmyslu a snaha o korupci státní správy s cílem ovlivnit její rozhodování ve svůj prospěch. Výhodou těchto skupin je jejich dispozice vysokým finančním kapitálem, který investují do rozvoje svých kriminálních aktivit. Čínské organizované zločinecké skupiny se zaměřují na činnosti v oblasti organizování prostituce, hazardu a převaděčství, co se týče oblasti

---

⁹⁵ ŠMÍD, Tomáš a Petr KUPKA. Český organizovaný zločin: od vyděračů ke korupčním sítím. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5618-3. s. 101.

⁹⁶ Kauza podezřelého financování ODS v roce 1997.

⁹⁷ ŠMÍD, Tomáš a Petr KUPKA. Český organizovaný zločin: od vyděračů ke korupčním sítím.

Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5618-3. s. 103.

⁹⁸ Došlo k výměně ředitele Služby pro odhalování korupce (SPO), ředitele Bezpečnostní informační služby (BIS), ředitele Národního bezpečnostního úřadu a ředitele Útvaru proti praní špinavých peněz.

⁹⁹ VI. bod Smlouvy o vytvoření stabilního politického prostředí: *Výše jmenované strany se zavazují, že v průběhu volebního období Poslanecké sněmovny žádná z nich nevyvolá hlasování o nedůvěře vládě ani nevyužijí ústavních možností vedoucích k rozpuštění Poslanecké sněmovny, a budou-li takové návrhy předloženy jiným politickým subjektem, nepodpoří je hlasováním.*

nelegálního obchodu s drogami, zde jednoznačně dominují kosovsko-albánské a vietnamské skupiny.¹⁰⁰

Po roce 2000 organizovaný zločin prohlubuje svoji provázanost s ekonomickými strukturami a snaží se přenést své aktivity do legální ekonomické sféry, čímž zásadním způsobem znesnadňuje odlišení svých činností od legálního podnikání, začíná taktéž vzrůstat korupce, která se stává velice nebezpečným jevem. Čeští občané se více zapojují do organizovaného zločinu jako externisté a zajišťují zahraničním skupinám právní poradenství, styk s úřady nebo figuruje jako krycí představitelé obchodních společností tzv. „bílé koně“.¹⁰¹

Mezi nové nejnebezpečnější trendy organizovaných zločineckých skupin patří snahy o proniknutí do policejních a justičních struktur s cílem ovlivnit jejich funkčnost a rozhodování, roste taktéž snaha o proniknutí do státních struktur a samosprávy a snahy o ovlivňování legislativního procesu pomocí tzv. lobbingu. Vytváření korupčního prostředí v justičních orgánech, orgánech samosprávy a legislativních orgánech výrazně ohrožuje chod státu v oblasti vymahatelnosti práva, státní bezpečnosti a v neposlední řadě důvěru v právní demokratický systém.¹⁰²

Po vstupu České republiky do Evropské unie je od roku 2006 zaznamenáván stále sílící tlak ze strany vlivných skupin na orgány veřejné správy při procesu zadávání veřejných zakázek a výběrových řízení na majetek a evropské dotace. Organizovaný zločin se v tomto směru etabloval a zaměřil se na dotační programy fundované ze strany Evropské unie, kdy využil nedostatečnosti procesu prověřování a ovlivnil jejich zadávání.¹⁰³ Drancování státních a obecních rozpočtů a evropských fondů pomocí manipulace, lobbingu a diskreditace otevírá dveře do nové korupčně – hospodářské epochy českého organizovaného zločinu.

Na počátku roku 2011 bylo možno na základě získaných poznatků rozdělit aktéry organizovaného zločinu do tří rovin. První rovinu tvořily skupiny ovlivňující rozhodovací procesy nejvyšších orgánů státní správy a legislativní proces. Do druhé roviny se řadily skupiny ovlivňující justiční orgány prostřednictvím korupce

---

¹⁰⁰ BIS. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 1998 a 1999. Publikováno 1.6.2000. [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocní-zpravy/>.

¹⁰¹ BIS. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2000. Publikováno 1.6.2001. [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocní-zpravy/>.

¹⁰² BIS. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2005. Publikováno 1.9.2006. [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocní-zpravy/>.

¹⁰³ BIS. BIS – Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2006. Publikováno 21.11.2007. [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocní-zpravy/>.

a diskreditace. A třetí rovinu představovaly skupiny, které se zaměřovaly na systematické vyvádění prostředků z veřejných rozpočtů a měly potenciál legalizovat své výnosy z trestné činnosti.¹⁰⁴

Český organizovaný zločin prošel v průběhu existence samostatného českého státu temperamentním vývojem, kdy postupně přecházel od násilných forem trestné činnosti (vražd na objednávku, únosů, vymáhání výpalného¹⁰⁵) k formám zastrášovacím či korupčním (diskreditace, úplatkářství, klientelismus) a k hospodářské kriminalitě. Nejvlivnější organizované zločinecké skupiny (ať už české či zahraniční) jsou schopny „kupovat“ si státní aparát a vrcholné státní činitele, aby diskreditovaly státní orgány a bezpečnostní složky v očích obyvatel, ovlivňují veřejné mínění a tím zastírají svou nezákonnou činnost. Takovýto vývoj však není překvapující. Polistopadový nástup brutálních trestních činů souvisejících s organizovaným zločinem byl umocněn přívalem zahraničních skupin organizovaného zločinu a taktéž euforickou náladou ze změny režimu, kdy panovala představa, že „každý si může dělat, co se mu zlíbí a vše mu projde“. Postupný přechod ke kriminalitě hospodářské je pro český organizovaný zločin příznačný, neboť podobné aktivity zde mají i předlistopadové kořeny, avšak je nutné podotknout, že tento vývoj koresponduje i s novými kriminálními trendy pod vlivem světové globalizace.

Politická odpovědnost zákonodárců vůči voličům a morální odpovědnost státního aparátu vůči občanům je dle názoru autorky klíčová pro bezpečný demokratický systém, pokud je narušena, prostor pro korupci a organizovaný zločin je otevřen, a proto neúčelné vynakládání veřejných prostředků, vyvádění veřejných peněz do soukromých rukou pod záštitou hesla veřejného zájmu, organizovaná hospodářská kriminalita, investiční podvody, účelné obcházení zákona, legalizace výnosů z trestné činnosti, střet zájmů, krácení daní, lobbying v zákonodárných orgánech a z toho přijímané či nepřijímané „zákony na objednávku“ určitých zájmových skupin, využívání neefektivnosti veřejné správy a pokusy o manipulaci justičních a státních orgánů utváří v současných letech trend organizovaného zločinu v České republice.

---

¹⁰⁴ BIS. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2011. Publikováno 22.8.2012. [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocní-zpravy/>.

¹⁰⁵ Finanční částka poskytnutá organizované zločinecké skupině za to, že tato skupina nebude proti plátcům podnikat žádné nezákonné aktivity.

4. Formy činností organizovaného zločinu v České republice

Formy trestné činnosti organizovaných zločineckých skupin nebo taktéž podoby aktivit organizovaného zločinu jsou činnosti, kterými organizované zločinecké skupiny dosahují svého základního cíle v podobě zisku, vlivu či moci, anebo jimi hájí své zájmy.

Podoby těchto činností mohou nabývat násilného charakteru (vraždy na objednávku, únosy, vymáhání výpalného), charakteru nelegálního obchodu (obchod s lidmi, se zbraněmi, s drogami) či charakteru hospodářské kriminality (daňové úniky, praní špinavých peněz, ovlivňování veřejných soutěží, finanční podvody). Činnosti organizovaných zločineckých skupin se pohybují mimo zákonný rámec, a jak již bylo v předchozích kapitolách uvedeno – organizované zločinecké skupiny svými činnostmi vyplňují jakousi pomyslnou mezeru poptávky na trhu po nelegálním zboží či službách, v jiném případě využívají obcházení zákonné úpravy, a tak dosahují svého cíle.

V posledních letech směřuje organizovaný zločin v České republice svou činnost spíše ke kriminalitě hospodářského charakteru. Důvody pro toto směřování můžeme shledat v tom, že na rozdíl od násilné trestné činnosti, hospodářská kriminalita neupoutává okamžitou pozornost bezpečnostních složek, jejich odhalení je tak oddáleno. Zároveň je pro bezpečnostní složky hospodářská kriminalita hůře rozpoznatelná od legální obchodní (podnikatelské) činnosti. Přesto vzhledem k teritoriální poloze České republiky v samém středu Evropy a jejímu tranzitnímu potenciálu, zaujímá nejzastoupenější postavení na poli organizovaného zločinu stále nelegální obchod s drogami.¹⁰⁶

V následujících kapitolách se zaměříme na jednotlivé formy trestné činnosti organizovaného zločinu v České republice, které z hlediska aktuálního působení patří mezi nejvíce frekventované a představují vysoké riziko pro funkci státu či zásadním způsobem ohrožují bezpečnost společnosti. Jednotlivé formy byly autorkou vybrány na základě intelektuální rešerše expertních šetření nejrozšířenějších forem organizovaného zločinu provedených Institutem pro kriminologii a sociální prevenci z roku 2020 a 2021 s přihlédnutím k jejich budoucímu potenciálu.¹⁰⁷

---

¹⁰⁶ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Nám. 14 října 12, Praha 5: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 206.

¹⁰⁷ Viz příloha č. 8 a Příloha č. 9.

4.1. Nelegální obchod s drogami

Nelegální výroba, distribuce a pašování drog patří stabilně od roku 1994 mezi nejrozšířenější činnosti organizovaného zločinu v České republice a v posledních několika letech si udržuje své stálé prvenství.¹⁰⁸

Samotný obchod s drogami¹⁰⁹ má v České republice velice zajímavý potenciál. Jak již bylo výše uvedeno, z hlediska tranzitních možností figuruje Česká republika jako ideální místo pro přepravu drog či dopravu prekurzorů pro jejich výrobu. Nesmíme však zapomínat ani na odbytovou stránku, neboť v České republice není zákonem zakázána konzumace omamných a jiných psychotropních látek, trestní zákoník zakazuje pouze jejich výrobu¹¹⁰, distribuci¹¹¹ a držení¹¹².

Konzumace drog je českými občany vnímána různorodě, mladší generace z obecného hlediska k tomuto jevu přistupuje daleko benevolentněji než generace starší, důvodem pro toto pojetí může být fakt, že za období komunismu byla konzumace drog provozována uvnitř uzavřenými subkultur a ve většinové společnosti k ní nedocházelo. Zvyšuje se i konzumace drog mezi mladistvými.¹¹³ Tomuto trendu dle názoru autorky zároveň nepřispívá ani glorifikace a etické pojetí užívání drog v různých televizních seriálech, videoklipech a písních, jejichž cílovou skupinou je právě mladá generace. Odbytištěm drog se tak stávají hudební kluby, bary a diskotéky, kde drogy figurují jako zdroj letmé zábavy. Nezanedbatelná je však i osobní konzumace, kde drogy působí jako stimulant stresu, výkonnosti, anebo čisté závislosti.

Tyto výše uvedené podmínky, jak ze strany zeměpisné polohy České republiky, tak ze strany poptávky, v obecném souhrnu vytvářejí slibný prostor pro organizované zločinecké skupiny, které jsou obchodováním s drogami schopny generovat velmi vysoké zisky, neboť touto činností vyplňují mezeru po velmi žádaném nelegálním zboží v okruhu dnes už i mainstreamové společnosti.

---

¹⁰⁸ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Nám. 14 října 12, Praha 5: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 206.

¹⁰⁹ Pro účely této práce se nelegálními drogami uvádí: Metamfetamin, marihuana, kokain, heroin a MDMA („extáze“).

¹¹⁰ Ustanovení § 283 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, ustanovení § 285 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník.

¹¹¹ Ustanovení § 283 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník.

¹¹² Ustanovení § 284 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník.

¹¹³ ČESKÉ DĚTI JSOU V ZÁVISLOSTECH NA ŠPICI. PRAKTIČI POMOHOU SE VČASNÝM ZÁCHYTEM [online]. Praha, 2021. Dostupné také z: <https://www.lf1.cuni.cz/ceske-deti-jsou-v-zavislostech-naspici-praktici-pomohou-se-vcasnym-zachytem>.

Nelegální obchod s drogami v České republice je dominantou zahraničních organizovaných skupin, čeští občané figurují v těchto skupinách pouze jako pomocníci tzv. externisté bez přístupu do vyšších struktur. K roku 2020 byly nejvíce spojované s výrobou, obchodem a distribucí drog vietnamské a albánsko-kosovské skupiny následované srbskými, nově se objevují i skupiny pocházející z Nigérie. Ruské skupiny organizované zločinu přenesly své pole působnosti z drogové scény do oblasti hospodářské trestné činnosti, ač u obchodu s drogami stále zůstávají.¹¹⁴

Vietnamské skupiny jsou strukturovány na modelu kriminálních sítí. Jejich organizace je pružná a reaguje na aktuální fázi výroby drogy.¹¹⁵ Vytváření síťových struktur organizace zločineckých skupin je dle názoru autorky racionální a praktickou volbou, skupiny jsou takto schopné pokrýt větší území svého vlivu, komunikace je zprostředkována na základě kontaktů, jednotliví aktéři disponují omezeným informačním kapitálem, flexibilita participace usnadňuje proces výroby a distribuce drogy, a je předcházeno riziku odhalení kompletní sítě všech aktérů.

V současnosti je sledován trend přesunu nelegálního obchodu s drogami do internetového prostředí na ilegální „kryptomarkety“ zvané „darknet market“ provozovaných na speciálním neveřejném webu *Darkweb*. Výhodou virtuálního prostředí je, že organizované zločinecké skupiny nepotřebují pro svou činnost pouliční síť distributorů, poptávka a nabídka je realizována na internetu. Narkotika jsou zasílána v poštovních zásilkách a platby probíhají ve virtuálních měnách.¹¹⁶ Dle názoru autorky může být prodej v kryptoměnách pro zločinecké skupiny výhodným z hlediska zajištění určité míry anonymity a taktéž z hlediska neustálého potenciálního růstu hodnoty kryptoměn na světovém virtuálním trhu, na druhou stranu obchod ve virtuální měně v sobě nese i určitá rizika, neboť se její kurz může kdykoliv propadnout v důsledku společenských změn a událostí. Zároveň v souvislosti s válečnou situací na Ukrajině začíná Evropská unie přijímat účinnější prostředky pro sledování transakcí v oblasti obchodu s kryptoměnami¹¹⁷ a je tudíž

---

¹¹⁴ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Nám. 14 října 12, Praha 5: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 207-208.

¹¹⁵ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Nám. 14 října 12, Praha 5: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 211.

¹¹⁶ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Nám. 14 října 12, Praha 5: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 213.

¹¹⁷ Evropská unie se začíná soustředit na obchod s kryptoměnami, neboť jejich prostřednictvím zaznamenala tendence obcházení sankcí uvalených na Ruskou federaci.

otázkou, zda organizované zločinecké skupiny z hlediska zvyšujících se rizik u tohoto způsobu virtuálního obchodu přetrvávají.

Vysoká společenská škodlivost a nebezpečnost obchodu s drogami spočívá především v nežádoucím vlivu omamných a návykových látek na lidský organismus. Nelegální obchod s drogami se tak rázem mění v obchod se zdravím společnosti. Avšak stimulace a následná závislost, kterou nelegální drogy přinášejí, vytváří neustále se generující poptávku, organizovaný zločin se tak tradičně neváhá chopit jakékoliv příležitosti pro generaci vysokého zisku, ignoruje zákonné hranice a přehlíží jakákoliv společenská rizika.

4.1.1. Obchod s metamfetaminem (tzv. „pervitinem“)

K roku 2020 byla na evropském kontinentu zaznamenána zvyšující se poptávka po tomto druhu drogy, v jejímž důsledku došlo k příchodu jiných než „domácích“ produkcí do Evropy. Na drogový trh tak vstupují kriminálních skupin z Mexika směřující na území Nizozemka a metamfetamin vyprodukovaný v Afganistánu.¹¹⁸

I přes zvyšující se zahraniční a tuzemskou poptávku a vzrůstající objem tradiční průmyslové velkovýroby metamfetaminu, drží prvenství na území České republiky malá laboratorní výroba, toto produkční schéma zůstává naprosto specifické a ojedinělé od ostatních evropských zemí. Laboratoře pro výrobu drogy se nachází na území celé republiky a jsou umístěny přímo v obydlených objektech, což s sebou nese i nemalá zdravotní rizika pro ostatní obyvatele objektů v podobě kontaminace budov toxickými látkami. Chod laboratoří a distribuce drog je zajišťována komunitně a cílí na domácí trh. V takto vytvořených podmínkách jsou laboratoře schopny produkce maximálně v desítkách gramů drogy na jeden výrobní cyklus.¹¹⁹

Velkoobjemová výroba s kapacitou v řádech kilogramů na jeden výrobní cyklus je zaměřena na pokrytí zahraniční poptávky. Tento druh výroby tvoří asi

---

¹¹⁸ NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2020. Publikováno 26.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

¹¹⁹ NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2018. Publikováno 26.6.2019. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

desetinu všech varen metamfetaminu vyskytujících se v České republice a zajišťují ji především vietnamské organizované zločinecké skupiny.¹²⁰

Modus operandi organizovaných zločineckých skupin soustředujících se na výrobu metamfetaminu je následující:

- 1) Prekurzory¹²¹ pro výrobu drogy jsou pašovány ve velkém množství z Polska a balkánských zemí nebo jsou obstarávány na černém trhu z tuzemských lékáren.
- 2) Výroba je obstarávána v jednotlivých typech laboratoří podle potřeby množství a distribuce na lokální či zahraniční trh.
- 3) Vyroběný metamfetamin je následně distribuován do zahraničí (především do Německa) nebo na lokální trh, kde je dále přeprodáván. Přepravu zajišťují kurýři, najímání z řad sociálně slabších obyvatel, v případě přepravy vyššího objemu drogy je přeprava zajišťována „profesionálními“ kurýři.
- 4) Následně dochází k masivní legalizaci výnosů z trestné činnosti prostřednictvím nákupu nemovitostí nebo provozování legálních obchodů či služeb. Zbývající část získaných prostředků je použita na další výrobu drog.¹²²

S výskytem viru COVID – 19 a následným vyhlášením nouzového stavu výroba i distribuce metamfetaminu v České republice klesla. V souvislosti s tímto stavem se i prodej drogy zčásti přesunul do internetového prostředí, jednalo se především o prodej v menších objemech.¹²³ V současnosti je zároveň zaznamenáván i dlouhodobější trend přesunu velkoobjemové výroby z České republiky do Nizozemska či Polska. Motivací pachatelů je snadnější dostupnost prekurzorů pro výrobu drogy, nižší trestní postih a nižší šance na odhalení nezákonných činností, ale i vyšší poptávka cílící do této země.¹²⁴

---

¹²⁰NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2020. Publikováno 26.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

¹²¹ Chemikálie pro výrobu drogy, nejčastěji léky s obsahem pseudoefedrinu.

¹²² NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2018. Publikováno 26.6.2019. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>,

NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2019. Publikováno 26.6.2020. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>

¹²³ NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2020. Publikováno 26.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

¹²⁴ NPC – Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2019. Publikováno 26.6.2020.

4.1.2. Obchod s marihuanou

Obchod s marihuanou a metamfetaminem zaujímá v České republice nejvyšší podíl na trhu obchodování s drogami. Produkce konopí má trvale vzestupný ráz a dokáže spolehlivě pokrýt tuzemskou poptávku.¹²⁵

Trend výroby je soustředěn do menších pěstíren, které lze dále dělit na venkovní a vnitřní. Venkovní provozovny jsou často zřizovány na území Moravy, kde je příznivější klima a podnebí pro růst rostlin, jedná se o sezonní záležitost. Takto vyprodukované konopí je následně vykupováno a přeprodáváno částečně na tuzemský a částečně na zahraniční trh.¹²⁶ Možnost výkupu vypěstovaného konopí od jednotlivých pěstitelů, kteří nejsou součástí organizovaných zločineckých skupin je dle názoru autorky zajímavě efektivním prvkem. Organizované zločinecké skupiny mohou tímto způsobem doplňovat nedostatek své produkce či rychleji reagovat na rostoucí poptávku a zvyšovat tak své zisky. Pro jednotlivce je naopak tento obchod snadným prostředkem pro přivýdělek, nemusí se starat o konečný prodej. Zároveň výhodně pro obě strany, je tento způsob pěstování méně nápadný s ohledem na míru spotřebovávané elektrické energie a snižuje tak riziko odhalení.

Oblast velkoprodukce marihuany je zajišťována organizovanými zločineckými skupinami především z balkánských zemí, a to z Černé Hory, Chorvatska či Srbska. *Modus operandi* je téměř totožný jako u výroby metamfetaminu. Tito pachatelé se často prokazují falešnými doklady, skupiny jsou řízeny zpravidla z místa mimo území České republiky. Využívají v tuzemsku lehce dostupného vybavení pro vnitřní velkopěstírny, a taktéž snadného a levného způsobu pronajmutí potřebných prostor. Vyprodukované množství konopí je dále distribuováno na zahraniční trh do Polska, Rakouska či Německa, distribuci zajišťují „profesionální“ či najatí kurýři podle výše objemu přepravovaného množství drogy. Výnosy z trestné činnosti jsou obvykle investovány v místech původu pachatelů mimo území České republiky.¹²⁷

---

¹²⁵ NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2020. Publikováno 26.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

¹²⁶ NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2018. Publikováno 26.6.2019. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

¹²⁷ NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2020. Publikováno 26.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

Ochod s marihuanou v menších množstvích zaznamenával trend přechodu do virtuálního prostředí již od roku 2018, s příchodem pandemie COVID – 19, a s na to navazujícími opatřeními byla tato tendence umocněna, jedná se především o oblast vývozu domácí produkce drog.¹²⁸

4.1.3. Obchod s kokainem, heroinem a MDMA

V porovnání s ostatními zeměmi Evropy není Česká republika významnější cílovou ani tranzitní zemí pro distribuci kokainu, a to i vzhledem k výši jeho ceny oproti ostatním drogám, přesto si kokain udržel jakési statusové postavení u majetnější vrstvy obyvatel a je sledován pozvolný nárůst jeho konzumace.¹²⁹

Distribuce kokainu je zajišťována na území České republiky organizovanými zločineckými skupinami původem ze států bývalé Jugoslávie. K transportu je využívána v nejčastějších případech letecká či námořní přeprava z producentských zemí Jižní Ameriky. Čeští občané jsou do zločineckých aktivit často zapojováni jako externisté v rámci lokální distribuce kokainu ke koncovým uživatelům. V některých případech i jako dovozci z producentských zemích či jako pozemní přepravci z Nizozemska a Německa.¹³⁰

Co se týče obchodu s heroinem, Česká republika slouží převážně jako tranzitní země pro větší zásilky či jako logistická základna pro uskladnění, nařazení a vypravení drogy v menších objemech. Dominantními skupinami na tomto trhu jsou zejména organizované zločinecké skupiny původem ze západního Balkánu, pokračujícím trendem je multinárodnost těchto organizovaných zločineckých skupin a taktéž zaměření na obchod s více druhy nelegálních komodit.¹³¹

MDMA neboli „extáze“ je droga, jejíž obchod probíhá zásadně v internetovém prostředí, je oblíbena především u mladistvých a konzumována v tanečních klubech a barech. V roce 2020 byl zaznamenán transport této drogy

---

¹²⁸ NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2020. Publikováno 26.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

¹²⁹ NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2019. Publikováno 26.6.2020. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

¹³⁰ NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2020. Publikováno 26.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

¹³¹ NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2019. Publikováno 26.6.2020. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

z Nizozemí přes území České republiky ze strany vietnamských organizovaných zločineckých skupin do Vietnamu, kde narůstala, jak oblíbenost této drogy, tak i cena. Česká republika figurovala v rámci těchto aktivit jako překladiště drogy, kdy MDMA bylo vietnamskými skupinami přerozdělováno do menších zásilek a následně skrytě zabaleno do různých předmětů a letecky odesíláno do Vietnamu.¹³²

4.2. Porušování práv duševního vlastnictví

Vynecháme-li aktivity organizovaných zločineckých skupin spadající pod hospodářskou kriminalitu, obchod se zbožím porušujícím práva duševního vlastnictví zaujme po obchodu s drogami další nejvyšší příčku v pořadí nejčtenějších forem činností organizovaného zločinu v České republice.¹³³

Do porušování práva duševního vlastnictví v oblasti nelegálního obchodu spadá především problematika nelegálního dovozu textilních výrobků neoprávněně označených ochrannými známkami a padělatelské výroby na území České republiky. Dominující až výlučné postavení v této oblasti kriminální činnosti zauímají vietnamské organizované zločinecké skupiny, čeští občané s těmito skupinami spolupracují zejména v rámci převozu hotového zboží, do výroby se nezapojují.¹³⁴ Klíčovým místem a zdrojem padělků vietnamských kriminálních skupin je s nejvyšší pravděpodobností vietnamská tržnice SAPA nacházející se v Praze – Libuši.¹³⁵ Jedná se o velké komunitní, obytné a prodejní centrum občanů vietnamské národnosti s vlastním vnitřním trhem a společenskými pravidly, neboť výskyt tohoto nelegálního obchodu může korespondovat právě i s touto komunitní uzavřeností.

V průběhu posledních let došlo k přechodu od dříve častěji využívaného pašování „hotového“ textilního zboží porušujícího práva k ochranným známkám

---

¹³² NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2020. Publikováno 26.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

¹³³ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Nám. 14 října 12, Praha 5: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 206.

¹³⁴ KONCEPCE BOJE PROTI ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU DO ROKU 2023. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky oddělení řízení strategických projektů a krizového řízení Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, 2018. s. 43.

¹³⁵ Kontrolní akce na tržnici SAPA: Celní úřad pro hlavní město Prahu [online]. Praha, 2021. Dostupné také z: <https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-pro-hlavni-mesto-prahu/tiskove-zpravy/2021/Stranky/Kontroln%C3%AD-akce-na-tr%C5%BEnici-SAPA.aspx>.

k nelegální manufocturní výrobě padělaných výrobků spočívajícímu v umístování nelegálních ochranných známek na dovezené textilní výrobky, které jsou při dovozu značně podhodnocené a bez označení. Umístování ochranných známek je činěno dle výše poptávky po daném druhu zboží.¹³⁶ Pachatelům se tak výrazněji zvyšují šance své nelegální výrobky prodat, neboť mohou pružněji reagovat na tržní trendy.

V roce 2020 proběhla rozsáhlá akce s názvem „SAJGON“ realizována příslušníky Celní správy České republiky. V rámci této akce došlo k odhalení vietnamské skupiny, která vyráběla, obchodovala a následně distribuovala padělané zboží označené ochrannými známkami: *Adidas*, *Tommy Hilfiger*, *Diesel*, *Chanel*, *Armani*, *Gucci* a dalších světových značek. Byly zabaveny výrobní nástroje, matrice, nažehlovací označení a asi 200.000 kusů padělaného zboží ve skladech, kontejnerech a na tržnici za téměř 1,8 milionu Kč.¹³⁷

V důsledku působení organizovaných zločineckých skupin v rámci problematiky nelegálního obchodu se zbožím porušujícím práva duševního vlastnictví omezených převážně na vietnamskou komunitu a v důsledku utajenosti vyšetřování těchto kriminálních aktivit neexistuje příliš mnoho veřejných zdrojů ohledně aktuálního stavu předmětné činnosti, přesto je dle názoru autorky možné analogicky představit určitý nejobecnější proces působení těchto skupin na výše uvedených příkladech.

Globální společnost je spojována i globálními trendy v oblasti módy, „značkové“ výrobky jsou preferovány, ale mnohdy se jejich cena pohybuje v řádech tisíců korun, a tak se stávají méně dostupnými. Právě tyto okolnosti vytvářejí prostor pro organizované zločinecké skupiny v oblasti výroby či prodeje padělaného značkového zboží, které je pro většinou společnost tímto nelegálním způsobem cenově dostupné. Přestože jsou padělané výrobky daleko levnější než „originály“, výsledný zisk je pro organizované zločinecké skupiny stále vysoký z důvodu téměř nulových vstupných nákladů díky dovozu levných materiálů a látek z oblasti Asie, ze kterých jsou konečně nelegální výrobky vyráběny.

---

¹³⁶ KONCEPCE BOJE PROTI ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU DO ROKU 2023. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky oddělení řízení strategických projektů a krizového řízení Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, 2018. s. 43.

¹³⁷ CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. Prezentace výsledků CS ČR v rámci oblasti duševního vlastnictví za rok 2020. Praha, 2020. Dostupné také z: https://www.celnisprava.cz/cz/tiskove-zpravy/2020/Documents/TK_DV_Sajgon.pdf.

V rámci nelegálního obchodu se zbožím porušujícím práva duševního vlastnictví spočívá společenská škodlivost těchto nelegálních aktivit především ve škodě, která je způsobována majitelům ochranných známek. Proces vyčíslení škod závisí především na kalkulaci zabavených padělků, reální hodnota ušlého zisku je pouze předmětem odhadů.

4.3. Obchod s lidmi

Statistické údaje o činnostech organizovaných zločineckých skupin v České republice pro rok 2020¹³⁸ vypracované Institutem pro kriminologii a sociální prevenci ukazují sestupný trend nelegálního obchodování s lidmi. Příčinou této sestupnosti je s nejvyšší pravděpodobností začátek pandemie COVID – 19 a následné přijímání restriktivních pravidel jednotlivými státy v oblasti přeshraničního pohybu obyvatel. Avšak i navzdory zaznamenanému poklesu, představuje nelegální obchod s lidmi stále vysoce společensky nebezpečný problém, a to z důvodu, že v oněch případech nedochází pouze ke škodlivému účinku pro společnost, ale je především hluboce zasahováno do přirozených práv jednotlivců, kteří se stanou oběťmi tohoto druhu kriminality. Poškozené osoby jsou vystavovány velice silnému psychickému nátlaku či fyzickému násilí, jež často vedou k nenávratné poruše psychického zdraví a omezení „normální“ způsobu života.¹³⁹

Obchodování s lidmi lze rozdělit na dva samostatné poddruhy:

- Obchod s lidmi z hlediska pracovního vykořisťování, spočívajícím nuceném vykonávání fyzicky náročné práce za minimální nebo žádnou finanční odměnu.
- Obchod s lidmi z hlediska sexuálního vykořisťování, spočívajícím v nucené prostituci.¹⁴⁰

Česká republika figuruje jako cílová země pro obchodování s lidmi ze zemí s nižší životní úrovní: Slovenska, Ukrajiny, Bulharska (kriminální skupiny kořistní

---

¹³⁸ Viz Příloha č. 8.

¹³⁹ Europol. European Union serious and organised crime threat assessment: A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. ISBN 978-92-95220-22-5. Dostupné také z: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf

¹⁴⁰ NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

především z práce zahraničních dělníků a vynucené prostituce), a naopak jako zdrojová země pro vyspělejší státy Evropy: Rakouska, Německa, Švýcarska a Velké Británie.¹⁴¹

Modus operandi organizovaných zločineckých skupin obchodujících s lidmi je ve většině případů totožný:

- 1) Terčem obchodu s lidmi jsou osoby pocházející ze sociálně slabšího prostředí, obvykle i méně gramotnější nebo osoby, které postrádají rodinné zázemí a vazby, anebo osoby, které se nachází v tíživé životní situaci.
- 2) Poškozeným je lstivě nabízena velmi dobře placená legální práce v zahraniční zemi.
- 3) Po lstivé nabídce jsou poškozené osoby převezeny do zahraniční země, kde jsou jim zpravidla odebrány osobní doklady. Tímto jednáním je vytvořena jakási závislost na osobách obchodujících s lidmi, jelikož poškozeným je ztížena nebo znemožněna cesta úniku.
- 4) Organizované zločinecké skupiny využívají neznalosti zahraničního prostředí, nedostatku vazeb a jazykové bariéry poškozených osob v cizí zemi. Pod pohrůzkou násilí, násilím či vydíráním a zastrašováním jsou poškozené osoby nuceny k otročké práci či prostituci za minimální nebo žádnou odměnu bez možnosti domoci se pomoci.¹⁴²

V květnu roku 2018 byli obviněni tři občané České republiky z trestného činu obchodování s lidmi, jednalo se o případ „moderního otrokářství“. Akce nesla krycí název „BRIDGE“ a podílely se na ní společně vyšetřovací týmy z Velké Británie a kriminalisté z NCOZ SKPV. Organizovaná zločinecká skupina nabízela na Mostecku od roku 2004 do roku 2017 velice dobře placenou legální práci ve Velké Británii, poškozenými byly osoby ze sociálně slabšího prostředí. Po lstivém domluvení práce byli poškození převezeni do Manchesteru, zde jim byli odebrány veškeré doklady a pod pohrůzkou násilí byly ženy nuceny k pouliční prostituci či k poskytování různých sexuálních služeb, muži byli nuceni vykonávat pomocné práce různého druhu od mytí aut po práce v restauracích. Poškození za své služby

---

¹⁴¹ BLATNÍKOVÁ, Šárka. Sexuální vykořisťování jako forma závažné organizované kriminality. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-103-5. s. 52.

¹⁴² NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

nedostávali žádnou odměnu. Hlavní organizátor byl v roce 2019 nepravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody ve výši 18 let.¹⁴³

Organizovaný zločin neváhá využít jakýkoliv prostředků a zneužít jakékoliv situace a slabiny pro dosažení svého cíle, morální hodnoty, etika a soucit neexistují. V souvislosti s krizí na Ukrajině vyvolanou v únoru roku 2022 ze strany válečné agrese Ruska, jsou na hraničních přechodech s Evropskou unií sledovány pokusy o obchodování s lidmi v důsledku zneužívání tísně válečných imigrantů z Ukrajiny. Je tudíž otázkou, zda po poklesu vlivem pandemie COVID – 19 nevyvolá válka na Ukrajině výrazný nárůst obchodování s lidmi v důsledku vysokého přílivu válečných imigrantů, akutního krizového stavu, a z toho vyplývajícího nedostatečného zajištění koordinace informovanosti pro uprchlé osoby, které se tak mohou snáze stát oběťmi podvodného a kriminálního jednání.

4.4. Korupce

Vzhledem k rozsáhlosti a různorodosti korupčních aktivit organizovaného zločinu je v této podkapitole cílem autorky pouze představit základní korupční model jednání organizovaných zločineckých skupin a taktéž bezpečnostní riziko, jež korupce jako nástroj organizovaného zločinu může ve svých nejzávažnějších formách představovat pro státní zřízení a občanskou společnost.

„Korupce je definována jako neformální vztah dvou subjektů jednajících v rozporu s dobrými mravy spočívající v nabídce, příslibu, realizování výhody v něčí prospěch nebo akceptování takového požadavku za vyžádanou, nabídnutou nebo slíbenou odměnu. Korupce je širší pojem než úplatkářství postižitelné dle českých trestněprávních předpisů. Zahrnuje mimo jiné i taková jednání jako je klientelismus¹⁴⁴ či lobbyismus¹⁴⁵.“¹⁴⁶

---

¹⁴³ NCOZ SKPV. Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2019. Publikováno 4.11.2020. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>, NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

¹⁴⁴ Pomocí lobbistických tlaků disponují organizované zločinecké skupiny schopností ovlivnit legislativní proces ve svůj prospěch příslibem jisté finanční odměny či protislužby politickému prostředí.

¹⁴⁵ Prostřednictvím klientelismu je organizovaný zločin za využití důmyslných sítí kontaktů na nejvyšších místech státní správy schopen sjednávat vliv uvnitř klíčových státních institucí a společností. Ve své nejhorší podobě pak může představovat vysoké bezpečnostní riziko, např. pokud by vysoce postavený úředník předával tajné zprávy státní kontrarozvědky lidem podezřelým z organizované zločinecké činnosti.

¹⁴⁶ CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. Hospodářská a ekonomická trestná činnost. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5. s. 30.

Korupční aktivity ve spojitosti s organizovaným zločinem představují závažnou bezpečnostní hrozbu pro stát a společnost samotnou, jelikož jsou hlavními příčinami masivních úniků finančních prostředků z veřejných rozpočtů a mají tímto přímý dopad na životní úroveň občanů v dané zemi. Čím vyšší je míra korupce ve státě a zkorumpovatelnost státní správy, tím větší množství veřejných prostředků je nelegálně spotřebováno úzkou kriminální skupinou. Občané ztrácí důvěru v hospodárné naložení s odevzdanými daněmi a tato nedůvěra je v mnoha případech potvrzena žalostným stavem veřejné infrastruktury či státního zdravotnictví, na nichž se nezákonný úbytek veřejných financí projeví nejdříve. Společnost se tak může stát v nejhorších případech korupce základních pilířů státní moci obětí kriminální agentury organizovaného zločinu.¹⁴⁷

Dle výše uvedeného nebezpečí korupčních aktivit organizovaného zločinu je nanejvýš alarmující, že dle statistik Institutu pro kriminologii a sociální prevenci patří korupce stabilně od roku 1994 mezi nejrozšířenější činnosti organizovaného zločinu v České republice.¹⁴⁸

Korupce byla organizovanými zločineckými skupinami vždy upřednostňována před násilím nebo hrozbou násilí, neboť se jednalo z hlediska kýženého výsledku o neefektivnější řešení. Primárním cílem organizovaných zločineckých skupin byl vždy peněžitý zisk a korupce státního aparátu byla užívána jako nástroj pro dosažení příležitostí zneužít veřejných financí či rozpočtů k nelegálnímu odčerpání nemalých peněžitých částek do soukromých rukou.¹⁴⁹ Po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 přibýly mezi korupční zájmy organizovaného zločinu taktéž evropské fondy a dotace, které byly tunelovány pomocí falzifikace dokladů a faktur za zboží a služby zahrnovaných do předmětu plnění za účelem získání nadměrného grantu.¹⁵⁰

---

¹⁴⁷ SCHEINOST, Miroslav, Martin CEJP, Petr POJMAN a Tomáš DIVIÁK. Trendy vývoje organizovaného zločinu a jeho vybraných forem. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2018. ISBN 978-80-7338-171-4. s. 98-99.

¹⁴⁸ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2019. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2020. ISBN 978-80-7338-187-5. s. 163.

¹⁴⁹ CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4. s. 56.

¹⁵⁰ NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

Modus operandi spočívající v korupčním ovlivnění zadávacích řízení ve prospěch preferovaných uchazečů je následující:

- 1) Uchazeč a zadavatel jsou pojeni osobním vztahem či dojde na základě korupčního jednání k jeho ovlivnění.
- 2) Nejčastěji se projevuje ovlivnění zadávacího řízení nastavením jeho kritérií tzv. na míru preferovaného uchazeče, aby došlo k zásadnímu zúžení skupiny ostatních uchazečů o veřejnou zakázku nebo se preferovaný uchazeč může podílet na přípravě zadávacích dokumentací či v předstihu disponuje získanou znalostí parametrů a požívá tak časové výhody oproti ostatním.
- 3) V důsledku zásadního narušení konkurenčního prostředí zadávacího řízení dojde k přidělení zakázky preferovanému uchazeči na úkor ostatních konkurentů a k zadání veřejné zakázky za cenu nikoliv tržní, ale za cenu na úkor veřejných rozpočtů.¹⁵¹

Tradičním cílem současných korupčních aktivit organizovaného zločinu tak zůstává maximalizace zisku s výrazným směřováním do oblasti veřejných financí za účelem dosažení finančního profitu prostřednictvím finančních grantů, dotací Evropské unie či veřejných zakázek. K tomu je vytvářena řada výše uvedených podpůrných korupčních aktivit k zajištění vlivu ve státní správě, politické sféře a následně i vlivu vůči orgánům činným v trestním řízení k zajištění beztrestnosti či „čistého štítu“, která však nepožívá tak vysoké míry, jako tomu bylo v minulosti.¹⁵²

Mimo tradiční korupční aktivity v oblastech veřejných financí byl během posledních let zaznamenán také průnik korupce do sportovního prostředí. Cílem organizovaných zločineckých skupin se stal zisk z manipulace sportovních utkání pomocí korupce sportovních rozhodčí, funkcionářů či sportovců. Organizované zločinecké skupiny tak pomocí ovlivňování výsledků sportovních zápasů vydělávají znalostí konečného skóre sázením na manipulované zápasy a tím se pomocí sázkových podvodů obohacují na úkor sázkových kanceláří.¹⁵³ V této

---

¹⁵¹ NCOZ SKPV. Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2019. Publikováno 4.11.2020. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

¹⁵² SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Nám. 14 října 12, Praha 5: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 209-210.

¹⁵³ Policie obvinila další dva lidi v kauze kolem bývalého místopředsedy FAČR Berbra. CT24.ceskatelevize.cz [online]. 18.5.2021. Dostupné z:

souvislosti došlo v roce 2020 k odhalení činnosti skupiny dvaceti osob, které se měly spolu se sportovními funkcionáři podílet na korupčních aktivitách organizované zločinecké skupiny při ovlivňování výsledků fotbalových zápasů.¹⁵⁴ Důvodem pro zacílení korupčních aktivit organizovaného zločinu do prostředí sportu v České republice může být dle názoru autorky jeho relativní „subkulturní“ uzavřenost, která z něj dělá prostor, kde každý každého zná. Tyto vazby, vztahy a známosti pak následně vytvářejí účelovou síť kontaktů, která může být zneužita ke generaci zisku nejen sázkovými podvody, ale také k ovlivňování dotačních programů na podporu sportu.

Od málem nejdražší dálnice v Evropě po krabice od vína a pochybné dotace si Česká republika prošla a zajisté projde řadou korupčních kauz, a to nejen z důvodu dlouhodobého nárůstu trendu přechodu organizovaného zločinu ke korupčním kriminálním aktivitám, ale také díky relativně vyšší míře utajenosti korupčního jednání, které probíhá zpravidla mezi „čtyřma očima“ v kombinaci s komplikovanou neprůchodností informací o činnostech organizovaných zločineckých skupin, jež snižují šance na odhalení nezákonných aktivit. Korupce tak ve své nejhorší podobě dokáže vyvolat narušení funkce státního systému, snižovat životní úroveň obyvatel a zvyšovat, v důsledku disfunkce a nedůvěryhodnosti veřejné správy v nakládání s veřejnými prostředky, odliv legálních financí občanů do šedé ekonomiky. Je tudíž otázkou, zda její přítomnost umocňuje lhostejnost aktérů vůči nakládání s veřejnými zdroji, lhostejnost vůči společnosti či lhostejnost morální. Korupce bude dle názoru autorky existovat jen tak dlouho, jak dlouho bude přetrvávat její společenská tolerance, protože nezáleží na tom, jak důsledný je trestněprávní systém, a jak spolehlivě je kdo finančně zabezpečen, dokud bude korupčním aktérům známa jeho cena.

4.5. Hospodářská kriminalita

Z hlediska bezpečnostních rizik figuruje hospodářská kriminalita jako nejsložitější formy trestné činnosti organizované kriminality zasahující do nejdůležitějších oblastí společenského zájmu s markantním poškozením oblasti

---

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3313741-policie-obvinila-dalsi-dva-lidi-v-kauze-kolem-byvaleho-mistopredsedy-facr-berbra>.

¹⁵⁴ NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

státu a obyvatelstva. Jedná se o stěžejní fenomén kriminálních činností, přičemž v současné době nedochází k zaznamenávání převratnějších změn v oblasti způsobu páchaní těchto kriminálních aktivit organizovaným zločinem. Veškerá závažná hospodářská trestná činnost na území České republiky obsahuje prvky organizovanosti a je řízena zločineckými skupinami s vnitřní strukturou a jasně vymezenými kompetencemi.¹⁵⁵

Do množiny hospodářské kriminality páchané skupinami organizovaného zločinu spadají především aktivity legalizace výnosů z trestné činnosti, daňové, úvěrové, směnečné, pojišťovací a bankovní podvody, zakládání podvodných obchodních společností a zneužívání veřejných finančních prostředků.¹⁵⁶

Legalizace výnosů z trestné činnosti je tradičním nástrojem organizovaných zločineckých skupin k zastření původu svého nelegálně nabytého finančního zisku. Jako nástroje a prostředky zastření původu „špinavých peněz“ slouží nejrůznější praktiky od pašování finančních prostředků v hotovosti, hotovostních výběrů z bankovních účtů a předstíraných obchodních styků. Mezi tradiční praktiky patří využívání nezúčastněných osob jako tzv. „bílých koní“ při zastírání původu skutečných majitelů obchodních společností a následné vyvádění peněžních prostředků do daňových rájů či investice výnosů z trestné činnosti do drahých komodit, a to především luxusních aut, cenných kovů, nemovitostí, uměleckých předmětů nebo legálně působících obchodních společností. Stále častěji užívané praktiky tvoří postupy prolínání legální a nelegálních aktivit v rámci vlastních obchodních struktur či využívání specifických subjektů, které se specializují na praní špinavých peněz.¹⁵⁷

V rámci legalizace výnosů z trestné činnosti figuruje Česká republika nejen jako zdrojová země problému, ale taktéž jako země tranzitní pro nelegální výnosy z trestné činnosti původem ze zahraničí. Zahraniční skupiny organizovaného zločinu testují pružnost tuzemských bankovních mechanismů, tedy průchodnost nelegálních finančních zdrojů přes finanční systémy České republiky. Nejčastějšími zeměmi původu nelegálního kapitálu jsou postsovětské státy,

---

¹⁵⁵ NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

¹⁵⁶ SCHEINOST, Miroslav a kol. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2019*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2020. ISBN 978-80-7338-187-5. s. 163.

¹⁵⁷ NCOZ SKPV. Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2018. Publikováno 25.7.2019. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

finanční prostředky jsou přes území České republiky převáděny pod záminkou provozování podnikatelských činností nebo realizace zahraničních investičních projektů a následně jsou přeposílány do cílových zemí, zpravidla daňových rájů.¹⁵⁸

Další úskalí České republiky v souvislosti s problematikou legalizace výnosů z trestné činnosti tvoří její velmi „vstřícný“ postoj vůči zahraničním investicím pocházejícím z prostředků ovládaných subjekty, vůči nimž byly vyhlášeny mezinárodní sankce. Tato tolerance vytváří dlouhodobé ohrožení mezinárodní důvěryhodnosti finančního kapitálu pocházejícího z České republiky a prostřednictvím tohoto přístupu dochází na našem území taktéž k budování „klidného“ zázemí pro „praní špinavých peněz“ nadnárodního organizovaného zločinu původem převážně z euroasijských zemí.¹⁵⁹

Daňová trestná činnost provozovaná organizovanými zločineckými skupinami je převážně páchána v souvislosti s obchodními společnostmi vykazujícími fiktivní obchody za účelem krácení DPH. Příčin pro kriminální jednání v této oblasti je více. Oblast obchodu vykazuje velké množství obchodních řetězců, je do jisté míry anonymizovaná a může být organizována osobami stojícími v pozadí. Odhalování tohoto typu trestné činnosti je tak v tomto důsledku pro policejní útvary náročné z hlediska objemu zajištěných a kontrolovaných dat či nároků na právní odbornost.¹⁶⁰

Krácení daní je převážně prováděno vietnamskými a čínskými skupinami a jinými zahraničními skupinami. K tomuto dochází převážně při pořízování zboží z jiného členského státu Evropské unie, kdy není odváděno DPH či v rámci uskutečňování fiktivních obchodů v rámci prostoru Evropské unie.

Modus operandi organizovaných zločineckých skupin je v tomto případě následující:

- 1) Fiktivní obchody jsou prováděny praktikami převozu reálně naloženého zboží kamionovou dopravou v rámci více zemí Evropské unie.

---

¹⁵⁸ NCOZ SKPV. Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2019. Publikováno 4.11.2020. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

¹⁵⁹ NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

¹⁶⁰ NCOZ SKPV. Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2018. Publikováno 25.7.2019. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

- 2) To samé zboží je následně fakturováno vícekrát, platby odcházejí na účty zřízené členy organizovaných skupin a slouží tak jako „zástěra“ pro žádosti o navrácení DPH.
- 3) Pachatelé následně žádají o navrácení DPH na základě falešně zkonstruovaných fakturací. Prokazování podvodného fakturování zboží je ztíženo reálným převozem nákladu skutečnou dopravou, která je evidována v rámci mýtných bran.¹⁶¹

V důsledku organizované daňové trestné činnosti dochází k masivním ztrátám státních finančních prostředků, které by mohly být jinak investovány do budování státní infrastruktury, zkvalitňování sociální úrovně obyvatelstva a úrovně životní. Organizovaný zločin tak vytváří další společenské riziko, jež má zásadní dopad na chod státního systému a kvalitní sociální úroveň.

Finanční podvody tvoří škálu od investiční oblasti po oblast bankovní či oblast pojišťovnictví. Jsou realizovány v oblastech akcií, dluhopisů, kryptoměn a vzácných kovů, podvodná taktika je zhruba stejná a těží ze slibu rychlého zisku a bezpečné investice. V rámci investičních podvodů se organizované zločinecké skupiny často zaměřují na zlákáni poškozených k investování na světových burzách s vidinou nadměrného zhodnocení vkladu.¹⁶² Podvod je uskutečňován na základě tzv. *Ponziho schématu*:

- 1) Nabídka investice láká potencionální investory na rychlý zisk a bezpečný vklad.
- 2) Finance jsou vypláceny pouze vybraným investorům z vkladů nově příchozích investorů, a nikoliv z obchodního zisku.
- 3) Celý systém funguje do té doby, dokud přicházejí stále noví investoři, kteří jsou ochotni investovat nové peníze, díky kterým dochází k omezenému vyplácení prostředků.
- 4) Pokud dojde v přerušení přísunu nových investic, přichází i krach fondu a vznik enormní škody, investiční podvod je dokonán.¹⁶³

---

¹⁶¹ NCOZ SKPV. Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2018. Publikováno 25.7.2019. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

¹⁶² NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

¹⁶³ NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

Společenská škodlivost je tak spatřována v masivním finančním poškozování širokého okruhu věřitelů zneužíváním jejich neznalosti investičního odvětví či dobré víry prostřednictvím sociálního inženýrství.

„Ze strany převážně ruskojazyčných kriminálních uskupení byla zaznamenána systematická schémata úvěrových podvodů, jejichž podstatou je vylákání úvěrů na nákupy nemovitostí. Kriminální organizace získá „bílého koně“, který s její pomocí (padělané či pozměněné doklady) doloží bance svoji solventnost a pomocí úvěru koupí nemovitost. Následně ovšem kupující „bílý kůň“ uzná dluh vůči některému z organizátorů podvodu, což umožní vyvolat exekuční řízení, během kterého je možno nemovitost prodat silně pod cenou. Exekuční řízení je obvykle vedeno způsobem, který umožní organizátorům celé transakce nemovitost pod cenou koupit a následně opět se ziskem prodat. Dluh zůstává na „bílém koni“.“¹⁶⁴

V další tradiční oblasti zájmu organizovaného zločinu, oblasti dotačních podvodů, směřují formy jednání zločineckých skupin k poškozování zájmů Evropské unie. Podvodné jednání spočívá v zahrnování cizích faktur do předmětů plnění, na který je poskytnuta dotace, a tím dochází k získávání nadměrného finančního grantu. Jiné podvodné jednání spočívá v neplnění podmínek pro získávání dotací, porušování rozpočtové kázně, neoprávněném deklarování mzdových nákladů, nedodávání technologických celků či dokonce v nevyhotovování díla či práce, ačkoliv na vše byla řádně poskytnuta dotace. Mezi napadené sektory patří zejména stavebnictví, zdravotnictví a informační technologie.¹⁶⁵ Dochází tak ke snižování sociální, životní a společenské úrovně společnosti, neboť evropské dotace jsou poskytovány na zkvalitňování způsobu života obyvatel a rozvoj států. Zcizené finance tak v daných sektorech výrazně chybí a nedochází ke kýženému rozvoji a inovaci veřejného prostoru a statků.

Hospodářská kriminalita organizovaných zločineckých skupin tak způsobuje díky své vyšší míře sofistikovanosti a latence, taktéž vyšší míru nebezpečných dopadů. Předmětem zájmu organizovaného zločinu se stává z důvodu operací přímo se samotnými financemi, jež jsou za pomoci různých kriminálních technik nelegálně ve velkém odčerpávány. Zásadní společenská

---

¹⁶⁴ KONCEPCE BOJE PROTI ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU DO ROKU 2023. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky oddělení řízení strategických projektů a krizového řízení Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, 2018. s. 43.

¹⁶⁵ NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

škodlivost pak spočívá ve skutečnosti, že hospodářskou kriminalitu nelze zprvu jednoznačně odlišit od legálního podnikání a legální ekonomické činnosti. Tato kamufláž tak vytváří prostor pro dlouhodobější nelegální zisk financí a vznik masivních škod, jelikož zpomaluje okamžitou odezvu bezpečnostního systému.

4.6. Kybernetická kriminalita

V současném době v souvislosti s rapidním vývojem informačních a komunikačních technologií čelíme nové epoše panství internetu. Velká část lidského života je přenesena do virtuálního prostředí od informací osobních (sociální profily, soukromé konverzace, přístupová hesla, internetové bankovníctví, zdravotní údaje) až po obchodní know-how, interní záznamy společností, státní řídicí systémy infrastruktury, strategické komunikace, dopravní systémy, mezinárodní obchodní transakce či bankovní operace. Kybernetický prostor se tímto stává zdrojem mnoha citlivých dat, jež mohou být cíleně zneužita za účelem dosažení finančního zisku, moci či vlivu, a zároveň i poskytuje ideální anonymní prostředí pro působení jednotlivých kriminálních aktérů či organizovaných zločineckých skupin.

Kybernetická kriminalita patří mezi tzv. technologicky sofistikované části trestné činnosti páchané v kyberprostoru a je často vedena s výrazným mezinárodním přesahem. Jedná se o kriminalitu, která je páchána v prostředí informačních a komunikačních technologií, včetně počítačových sítí, kdy hlavním objektem či předmětem útoku je samotná oblast informačních a komunikačních technologií a v ní obsažená data. Objekt zájmu je v tomto případě základním odlišujícím hlediskem kybernetické kriminality od kriminality páchané v kyberprostoru, neboť u druhého případu je naopak primárním objektem zájmu majetek, zdraví, svoboda či lidská důstojnost a pro jeho dosažení jsou informační a komunikační technologie pouze využívány.¹⁶⁶

Ze zkušeností EUROPOLU vyplývá, že zločinecké skupiny v této oblasti požívají odlišné struktury a principu fungování, než je tomu u jiných nekybernetických odvětví organizovaného zločinu. Pachatelé tvořící personální složku těchto skupin se často nikdy osobně nepotkají a neznají svá pravá jména,

---

¹⁶⁶ Vymezení definice kybernetické kriminality stanovené pokynem policejního prezidenta č. 103/2013.

neexistuje zde ani klasická hierarchická struktura, organizace je výrazněji volnější a plošší.¹⁶⁷

Působení organizovaného zločinu v prostoru nejzávažnější kybernetické kriminality lze v dané oblasti přičíst převážně státním aktérům. Specializované skupiny organizovaného zločinu jsou v těchto případech nájímány státními aktéry ke špionáži či průniku do systémů kritické infrastruktury (nemocnic, vojenství, dopravy) cílových zemí. Kriminální jednání často spočívá v překonávání zabezpečení počítačových systémů a získávání přístupu k údajům oběti, součástí těchto akcí bývá zpravidla i šíření škodlivých kódů.¹⁶⁸ Dle údajů Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost figuruje Česká republika v tomto směru jako atraktivní cílová země z hlediska interní i průmyslové špionáže pro kyberútoky coby brána do Evropské unie i NATO.¹⁶⁹

Mezi nové fenomény kybernetické kriminality organizovaných zločineckých skupin patří vykrádání bankovních účtů skrze internetové bankovníctví spočívající v napadení uživatelských účtů prostřednictvím zavírovaných aplikací stažených do mobilních telefonů, jež pachatelům umožňují přístup ke všem uživatelským datům a heslům poškozených. Čeští aktéři v těchto případech figurují jako externisté, jejichž úlohou je založení bankovních účtů, na které jsou následně přeposílány finanční prostředky z účtu poškozeného. Tyto jsou následně z nového bankovního účtu vybrány v hotovosti, anebo ihned přeposlány mimo území České republiky. Dochází taktéž k útokům na počítače pomocí škodlivého softwaru, jehož účelem je zablokování počítače a na něm uložených dat. Následuje výzva k zaplacení výkupného za odblokování napadeného systému, přičemž ani po zaplacení požadované částky nemusí k odblokování skutečně dojít. Finance jsou obvykle požadovány formou virtuálních měn či s prostřednictvím využití různých platebních systémů.¹⁷⁰

„Popularita“ a trendy kybernetické kriminality organizovaného zločinu zaznamenávají každoroční nárůst, cílí na oblast využívání virtuálních měn a jejich

---

¹⁶⁷ KONCEPCE BOJE PROTI ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU DO ROKU 2023. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky oddělení řízení strategických projektů a krizového řízení Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, 2018. s. 43.

¹⁶⁸ NCOZ SKPV. NCOZ SKPV – Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

¹⁶⁹ SCHEINOST, Miroslav a kol. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2019*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2020. ISBN 978-80-7338-187-5. s. 209-210. s. 174.

¹⁷⁰ KONCEPCE BOJE PROTI ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU DO ROKU 2023. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky oddělení řízení strategických projektů a krizového řízení Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, 2018. s. 43-44.

platebního potenciálu, na oblast prostředků anonymní internetové komunikace a v neposlední řadě také na prostředí online tržišť, která jsou často využívána jako prostor k objednávkám průniku do počítačových systémů třetích osob. Zásadně nejvyšší bezpečnostní riziko této problematiky představuje tzv. *Darkweb*. Jedná se o nezabezpečenou část internetového prostředí, která slouží jakožto základna pro trh s kybernetickou kriminalitou. Tato platforma umožňuje kompletní anonymizaci svých uživatelů a poskytuje ideální clonu pro platby v kryptoměnách za nelegální zboží a služby.¹⁷¹

Podle předpokládaného vývoje nejrozšířenějších aktivit organizovaného zločinu do roku 2025 stanoveného studií Institutu pro kriminologii a sociální prevenci by měla kybernetická kriminalita zaujímat na onom žebříčku druhé nejvyšší místo.¹⁷² Tato predikce je dle názoru autorky více než pravděpodobná vzhledem k důsledkům pandemie COVID – 19 v souvislosti s nárůstem vyššího počtu uživatelů v internetového prostředí, a hlavně díky nepřebornému množství příležitostí k zneužitelnosti informací, které kybernetický prostor obsahuje, a jež jsou v mnoha případech daleko citlivější a hodnotnější než reálné statky.

Další bezpečnostní riziko kybernetické kriminality v kombinaci s organizovaným zločinem spočívá v sofistikovaném způsobu provedení útoku, který je veden v kybernetickém či „materiálně nehmotném“ prostředí, jež zaručuje vyšší míru anonymizace pachatelů a taktéž snižuje jakési sociální zábrany v rámci páchaní jednotlivých kriminálních aktivit. Práce bezpečnostních složek je v tomto ohledu značně komplikována a vyžaduje vysoké časové a odborné nároky na dohledávání kybernetických stop vedoucích k síti pachatelů.

Vzhledem k různorodosti výše působených škod prostřednictvím kybernetické kriminality je škála jejich dopadů značně rozsáhlá. Od variací jednotlivých útoků závisí výše škody na hodnotě kybernetických dat a na následcích, které jsou jejich poškozením způsobeny.¹⁷³ Predikci ztrát lze v této oblasti přirovnat k loterii, neboť i relativně nevinné bezpečnostní proniknutí v kybernetickém prostředí může vlivem řetězení přerůst v závažné bezpečnostní následky. S narůstající propojeností sociálního života či řídicích systémů

---

¹⁷¹ NCOZ SKPV. Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2018. Publikováno 25.7.2019. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.

¹⁷² SCHEINOST, Miroslav a kol. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2019*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2020. ISBN 978-80-7338-187-5. s. 209-210. s. 169.

¹⁷³ Kyberkriminalita [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita-182486.aspx>.

společnosti s internetovým prostředím mohou v krajních případech účelně organizované hackerské zásahy do kritických odvětví státu např. v rámci nemocniční péče, řízení dopravního provozu či průmyslové a energetické výroby, vyvolat až selhání společenského systému.

Na závěr této podkapitoly si v rámci polemik o vzdálenější budoucnosti kybernetické kriminality autorka dovoluje zmínit velice zajímavé prohlášení učiněné v roce 2021 zakladatelem Facebooku Markem Zuckerbergem o připravovaném projektu tzv. *Metaversu*. Jedná se o projekt vytvoření hybridního 3D spojení světa sociálních sítí a fyzického světa, do něhož mohou uživatelé vstoupit pomocí konzolí pro virtuální realitu a interagovat na analogicky srovnatelné úrovni s reálným prostředím skrze své 3D avatary.¹⁷⁴ Pokud by došlo k naplnění původní myšlenky tvůrců projektu a zájem uživatelů o nový virtuální 3D svět by byl enormní, a to jak ze strany soukromých osob, tak ze strany veřejných institucí, můžeme dle názoru autorky předpokládat i vytvoření jakési nové formy kybernetické kriminality organizovaného zločinu, která by měla potenciál stát se analogickou obdobou reálných forem organizovaného zločinu. Vzorce kriminálního jednání a formy činností organizovaného zločinu by měly potenciál nabýt stejných podob jako mají v reálném světě s tím jediným rozdílem, že by analogicky k realitě existovaly v kybernetickém prostoru.

---

¹⁷⁴ BARTOŠÍK, Jan. Mark Zuckerberg vytváří vlastní vesmír. Na metaversu se bude pracovat v Evropě. DEN [online]. 26.10.2021. Dostupné z: <https://www.denik.cz/technologie-aktuality/mark-zuckerberg-facebook-metaverse-20211026.html>.

5. Vliv pandemie COVID – 19 na aktivity organizovaného zločinu

Přestože vlivem pandemie COVID – 19 došlo k markantnímu utlumení světové ekonomiky a k zasažení téměř do všech činností a aktivit běžného života, organizovaný zločin potvrdil svou flexibilní schopnost a okamžitě se adaptoval na výchozí pandemický stav, aby z něj jakýmkoliv prostředky maximalizoval své zisky. Tento bezprostřední dopad pandemie se na zvýšení aktivit organizovaného zločinu projevil především v oblasti kybernetické kriminality a v oblasti padělání a distribuce nekvalitního zboží.¹⁷⁵ Naopak mezi největší výzvy, které byly postaveny před organizované zločinecké skupiny, patřila pandemická opatření narušující řetězce obchodování s drogami a obchod s lidmi.¹⁷⁶

Z hlediska přijímaných opatření v rámci boje s pandemií docházelo k rapidní digitalizaci velkého množství procesů a služeb, s čímž se pojilo i nedostatečné zabezpečení počítačových systémů a databází.¹⁷⁷ V rámci kybernetické kriminality páchané organizovanými zločineckými skupinami tak došlo k rapidnímu nárůstu kybernetických útoků na počítačová zařízení. Útoky byly zaměřené jak na jednotlivce, tak na obchodní společnosti či jiné podniky, ale především také na nemocniční zařízení.¹⁷⁸

V prvních týdnech pandemie bylo vyzorováno jednání organizovaných zločineckých skupin směřující k verbování externích spolupracovníků s cílem maximalizovat dopady své kybernetické kriminality. Objevily se i nové způsoby provedení kybernetických útoků, které se od počátečních jednoduchých napadení vyvíjely v sofistikovanější a složitější zásahy. Došlo také ke zkrácení doby pro kompletní napadení operačních systémů jednotlivých počítačů s cílem v co nejkratší možné době maximalizovat nezákonný zisk.¹⁷⁹

---

¹⁷⁵ Europol. European Union serious and organised crime threat assessment: A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. ISBN 978-92-95220-22-5. Dostupné také z: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf

¹⁷⁶ Dokumenty OSN k dopadům pandemie covid-19 na kriminalitu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-191-2. s. 56.

¹⁷⁷ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Praha, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 127.

¹⁷⁸ Europol. European Union serious and organised crime threat assessment: A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. ISBN 978-92-95220-22-5. Dostupné také z: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf

¹⁷⁹ Ibidem

Kybernetické útoky byly taktéž zaměřovány na sběr osobních dat uživatelů internetu prostřednictvím metody tzv. *phishingu*. Metody, která je prováděna formou útoku pomocí sociálního inženýrství, útočníci se vydávali za důvěryhodné osoby (např. Světovou zdravotnickou organizaci) a pomocí internetové komunikace šířili falešné zprávy s požadavkem zadání citlivých osobních dat. Tyto formy internetových podvodů byly taktéž zaměřovány na obchodní korporace, avšak s cílem vykonstruovat převody velkého množství finančních prostředků. Útočníci k tomuto využívali korporátní emailovou agendu, vydávali se za generální ředitele či dodavatele zboží obchodních korporací a rozesílali podvodné zprávy administrativním pracovníkům za účelem uskutečnění převodů finančních částek.¹⁸⁰

V rámci vývoje pandemie a z ní vzniklých příležitostí se organizované zločinecké skupiny adaptovaly na padělání a prodej žádaného lékařského materiálu, hygienických potřeb a farmaceutických výrobků. Využily tímto světové paniky a strachu z pandemie. Během prvních dnů pandemie docházelo k zneužívání vysoké poptávky a nedostatečné nabídky ochranných pomůcek a jednorázových COVID – 19 testů. Zločinecké skupiny využívaly podvodné reklamy na internetu a maximalizovaly tak své zisky prodejem nadhodnocených, nekvalitních a neúčinných zdravotnických potřeb. Častými oběťmi tohoto podvodného jednání byly obchodní a veřejné subjekty, které se snažily v co nejkratší době reagovat na vliv pandemie a nakupovaly enormní množství ochranných pomůcek proti viru COVID – 19 takřka bez prověření důvěryhodnosti prováděných obchodů.¹⁸¹ V rámci podpory ochrany proti pandemii docházelo totiž v některých zemích k uvolňování postupů při zadávání veřejných zakázek.¹⁸² *„Mezinárodní operace koordinovaná Interpolem vedla nedávno k zabavení více než čtyř milionů potenciálně nebezpečných farmaceutik v hodnotě více než 14 milionů amerických dolarů a narušila aktivity 37 OZS¹⁸³. Na zhruba 2000 webových stránkách se prodávalo více než 34 000 nelicencovaných nebo padělaných produktů. Byly mezi*

---

¹⁸⁰ Global Initiative Against Transnational Organized Crime. Crime and Contagion: The Impact of a Pandemic on Organized Crime. březen 2020.

¹⁸¹ Europol. European Union serious and organised crime threat assessment: A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. ISBN 978-92-95220-22-5. Dostupné také z: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf.

¹⁸² Dokumenty OSN k dopadům pandemie covid-19 na kriminalitu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-191-2. s.56.

¹⁸³ Organizovaná zločinecká skupina.

nimi padělané roušky, nestandardní dezinfekce na ruce, „korona spreje“, „koronavirové balíčky“ a neschválená antivirotika.“¹⁸⁴

Důsledky pandemie se zvláště v Evropě projeví i ve značném zvýšení produkce zdravotnického odpadu, jehož objemnost začala představovat značné riziko pro životní prostředí a veřejné zdraví. Vlivem enormnosti objemů docházelo ke snižování kontrol přepravy a nakládání s odpady, což otevřelo cestu organizovanému zločinu pro nelegální skladování, přepravu, obchodování a likvidaci zdravotnického odpadu a pro podvody s na to navazujícími dokumentacemi.¹⁸⁵

Obchod s drogami utrpěl převážně krátkodobé narušení v oblasti poptávky či nabídky předmětného zboží, kterému se většina drogových skupin přizpůsobila a vyvinula nové obchodní modely tak, aby vyhovovaly novému operačnímu prostředí.¹⁸⁶ V rámci obchodování s drogami tudíž nedošlo k převratnějším změnám jejich produkce, avšak zvýšila se jejich distribuce prostřednictvím internetu. Drogy začaly být v menších objemech objednávány na webových stránkách a následně byly zasílány poštovními zásilkami. Zločinci spoléhali na rapidní nárůst poštovní přepravy a balíkových služeb a na to pojící se omezenou kontrolou poštovních zásilek, což vedlo ke snazšímu ukrytí nezákonného zboží včetně drog.¹⁸⁷

Vlivem snah vedoucích k omezení pohybu obyvatelstva mezi jednotlivými státy prostřednictvím uzavírání hranic a prostřednictvím přijímání přísnějších opatření pro možnost vstupu do jednotlivých zemí došlo v rámci aktivit organizovaného zločinu zabývajícími se nelegální migrací, obchodováním s lidmi, organizováním prostituce či obchodováním se zbraněmi k podstatnému zpomalení a snížení zisků plynoucích z těchto nelegálních aktivit.¹⁸⁸ Avšak v reakci na tato omezení vzrostla v rámci organizování nelegální migrace a obchodu s lidmi úloha

---

¹⁸⁴ Dokumenty OSN k dopadům pandemie covid-19 na kriminalitu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-191-2. s.57.

¹⁸⁵ Europol. European Union serious and organised crime threat assessment: A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. ISBN 978-92-95220-22-5. Dostupné také z: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/socta2021_1.pdf

¹⁸⁶ ELIGH, Jason. CRISIS AND OPPORTUNITY: Impacts of the coronavirus pandemic on illicit drug markets [online]. Květen 2020. Dostupné z: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2020/05/Crisis-and-Opportunity-Jason-Eligh-GITOC.pdf>.

¹⁸⁷ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Praha, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 127.

¹⁸⁸ Dokumenty OSN k dopadům pandemie covid-19 na kriminalitu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-191-2. s.59.

digitálních technologií. Aby mohli lépe nabízet své nelegální služby, rozšířili pašeráci lidí využívání sociálních platforem a mobilních aplikací. Obchodníci s lidmi se zaměřili na potenciál anonymity internetového prostředí a využívali svého *modu operandi*, aby zneužili zranitelné osoby prostřednictvím eskortních webů či seznamovacích platforem.¹⁸⁹

V důsledku razantního utlumení podnikatelských aktivit pohybujících se především v oblastech cestovního ruchu, zábavního průmyslu a pohostinství, se mnoho podniků potýkalo s nedostatkem kapitálu, některé se ocitly až na hraně insolvence. Tohoto stavu využily organizované zločinecké skupiny disponující značnou likviditou a investovaly do zranitelných podniků nákupem podílů či přímým převzetím jejich fungování. Tímto postupem se organizované zločinecké skupiny nebezpečně snadno infiltrovaly do legálních obchodních společností a do oblasti legální ekonomiky a posílily tak zde svoji kontrolu.¹⁹⁰ Tyto praktiky tak dle názoru autorky představují ze všech zmíněných situací největší bezpečnostní riziko, neboť posilují roli organizovaného zločinu v legální sféře a tím znesnadňují či dokonce rozbíjejí pokusy o jeho vyšetřování a odhalování.

Světová pandemie COVID – 19 se tak stala příležitostí pro posílení moci organizovaných zločineckých skupin, jež byla i řádně využita. Na druhou stranu byla i zdrojem mnoha výzev, neboť donutila specifické aktivity organizovaného zločinu k transformaci či k úplnému upuštění od nich v důsledku jejich „nevýdělečnosti“. V době „covidové“ se taktéž ukázala indispozice státních systémů bezprostředně a takticky reagovat na vzniklé pandemické nebezpečí, situace byla řešena razantním utlumením ekonomiky a zastavením mezinárodního pohybu obyvatelstva a takřka otevřela cestu, v důsledku absence kontroly, pro odliv veřejných financí do rukou zločineckých skupin. Organizovaný zločin tak svou podobu výrazně nezměnil, pouze tradičně neváhal a bez jakýchkoliv ostychů využil světové společenské krize ke svému prospěchu, aby na její úkor maximalizoval svůj zisk.

---

¹⁸⁹ European Migrant Smuggling Centre (EMSC). Migrant smugglers and human traffickers: more digital and highly adaptable: Migrant smuggling activities increased significantly in 2021, says the latest report by Europol's EMSC. Europol.eu [online]. únor 2022. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/migrant-smugglers-and-human-traffickers-more-digital-and-highly-adaptable>.

¹⁹⁰ Dokumenty OSN k dopadům pandemie covid-19 na kriminalitu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-191-2. s.71.

6. Trestněprávní aspekty boje proti organizovanému zločinu v České republice

Vzhledem k vědomí o závažnosti aktivit a nebezpečnosti organizovaného zločinu za současného plnění mezinárodních závazků boje proti organizované trestné činnosti, dbá Česká republika na adekvátní postih tohoto druhu zvláště závažné kriminality v rámci své legislativní úpravy, jakožto hlavního nástroje v boji proti organizovanému zločinu.¹⁹¹

V nadcházejících kapitolách proto budeme zkoumat nástroje pro boj s organizovaným zločinem, jež nám přináší trestněprávní úpravy, zaměříme se především jednotlivě vybrané instituty obsažené v trestním zákoníku a trestním řádu, neboť zde leží jejich těžiště. V neposlední řadě budeme zkoumat taktéž možné trestněprávní souvislosti a zvláštnosti vyšetřování a odhalování organizovaného zločinu.

6.1. Vybrané instituty trestního práva hmotného

Stěžejní hmotněprávní úpravou trestněprávního postihu organizovaného zločinu a jeho společenské škodlivosti je *zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Trestní zákoník, účinný od 1.1.2010, přinesl novou filosofii přístupu ke způsobu ukládání trestů za páchaní zvláště závažné trestné činnosti, mezi kterou se řadí i organizovaný zločin, a to formou odpovídající represe.

Potřeba náležité represe u nejzávažnějších druhů kriminality, oproti preventivnímu přístupu, je autory trestního zákoníku odůvodněna následujícím způsobem: *„V té souvislosti je třeba zdůraznit relativnost protikladu mezi represí a prevencí, na kterou v minulosti ve světě upozorňoval již Franz von Liszt a u nás Oto Novotný. Franz von Liszt uváděl, že je vlastně totéž, řekneme-li o někom, že „plave, protože spadl do vody“, nebo „aby se neutopil“; podobně říkáme, že lékař dává lék, protože je pacient nemocen, nebo aby se uzdravil. Trestáme, quia peccatum est (protože bylo spácháno zlo) a současně ne peccetur (aby nebylo pácháno zlo). Dominantou tohoto rozporu je účel (ne peccetur). Bylo by však velkým omylem, jak zdůrazňuje Oto Novotný ve svém díle „O trestu a vězeňství“, absolutizovat účel a nechápat jeho závislost na odplatných momentech trestání. Nejen cíl určuje své*

---

¹⁹¹ Viz kapitola 1.2.

*prostředky, ale i prostředky určují své cíle. Trest bez odplatných momentů nemůže svého cíle dosáhnout a není vlastně ani trestem. Poněkud jinak je tomu u ochranných opatření.*¹⁹²

Z výše uvedeného jasně vyplývá aktuální přístup k postihování organizované zločinecké kriminality jako vysoce závažné společenské a bezpečnostní hrozby tím nejpřísnějším způsobem čili způsobem vyloženě represivním. V následujících odstavcích se proto budeme věnovat důsledkům projevů této zdůrazněné represivní složky obsažené v ustanoveních trestního zákoníku.

Klíčovým ustanovením pro toto zkoumání je *§129 trestního zákoníku* definující normativní znaky organizované zločinecké skupiny:

- 1) Společenství nejméně tří trestně odpovědných osob,¹⁹³
- 2) s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností,
- 3) které je zaměřeno na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti.

Pro to, aby mohlo dojít k uplatnění následujících ustanovení, musí nejprve dojít ke splnění výše uvedených znaků dle ustanovení *§129 trestního zákoníku*.

Dle výkladových ustanovení trestního zákoníku se vnitřní organizační strukturou s rozdělením funkcí a dělbou činností rozumí: existence vztahů nadřízenosti a podřízenosti, relativní stabilita, přísné dodržování pravidel a dělba činností vyplývají z organizační struktury.¹⁹⁴

Dle judikatury se úmyslem soustavně páchat úmyslnou trestnou činnost rozumí: páchání trestné činnosti nepřetržitě, pravidelně nebo opakovaně po delší dobu, obvykle v řádu měsíců, přičemž postačí i zaměření na soustavné páchání, tj. nemusí k němu skutečně dojít, ale bylo od počátku smyslem a podstatou existence zločinecké skupiny.¹⁹⁵

Zásadní projev zvýšené míry represe vůči pachatelům organizovaného zločinu můžeme nalézt v ustanovení *§ 108 trestního zákoníku*, které pojednává o způsobu ukládání trestu odnětí svobody pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny, jedná se o obdobu tzv. mimořádné

---

¹⁹² Úřad vlády: Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, č. 40/2009 Dz.

¹⁹³ Specifikace viz kapitola 1.2., novela trestního zákoníku č. 455/2016 Sb.

¹⁹⁴ ŠÁMAL, Pavel. § 129 [Organizovaná zločinecká skupina]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1378.

¹⁹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu TR NS 67/2010-T 1298.

zvýšení trestu odnětí svobody s tím rozdílem, že se nehledí na závažnost trestného činu, ani na možnost nápravy pachatele.¹⁹⁶

Pachatelé trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny jsou definováni ve zvláštním ustanovení o pachatelích dle *§ 107 trestního zákoníku*. Takovýmto pachatelem je ten, kdo spáchá úmyslný trestný čin, jakožto člen organizované zločinecké skupiny (v době činu je začleněn do struktury zločinecké organizace) anebo vědomě se členem organizované zločinecké skupiny či v úmyslu organizované zločinecké skupině napomáhat. K naplnění znaků ustanovení *§ 107 trestního zákoníku* z hlediska subjektivní stránky musí být dáno úmyslné zavinění. Speciální povaha subjektu je dle tohoto ustanovení spatřována v kooperaci pojící se na aktivity organizovaných zločineckých skupin. Potřeba přesného vymezení předmětného speciálního subjektu pramení z následného navazujícího ustanovení pojednávajícího o mimořádném zvýšení trestu odnětí svobody, neboť se jedná o zásadní zostření, jež potřebuje právě specifické vymezení subjektu z důvodu zachování základních zásad při postupu ukládání trestů, zásady subsidiarity trestní represe a taktéž zachování práv obviněného a zachování práva na spravedlivý proces.

Výše uvedené mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody dle ustanovení *§ 108 trestního zákoníku*, spočívá v mechanismu, zvýšení horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody u pachatelů (dle *§ 107 trestního zákoníku*) o jednu třetinu, přičemž soud uloží trest odnětí svobody v horní polovině takto stanovené trestní sazby (nejsou-li splněny podmínky pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody dle ustanovení *§ 58 trestního zákoníku*). Tato nová horní hranice může převyšovat dvacet let, u výjimečného trestu nesmí převyšovat třicet let.

Porovnáme-li fakt, že k mimořádnému zvýšení trestu odnětí svobody může dojít dále jen v případě tzv. zvlášť závažné recidivy¹⁹⁷, můžeme dojít k závěru, že cílem výše uvedených ustanovení je skutečně náležitě reflektovat nebezpečnost páchaní trestné činnosti ve prospěch organizovaných zločineckých skupin a tvrdě na ni odpovídat adekvátní represí, čehož je taktéž dikcí zákona dosaženo, neboť se v případě zostření dle *§ 108 trestního zákoníku* nebere v potaz ani závažnost spáchaného trestného činu. Zůstává však otázkou, zdali v tomto případě v sobě hrozba mimořádně vysokého trestu obsahuje, byť i nepatrné prvky prevence. Dle názoru autorky vycházejí ze všech nashromážděných informací, je dosti

---

¹⁹⁶ Srovnej ustanovení *§ 59 trestního zákoníku*.

¹⁹⁷ *Ibidem*

nepravděpodobné, že by na pachatele organizovaného zločinu působila jakákoliv preventivní sankce. Skupiny organizovaného zločinu páchají své činnosti v rámci různých forem zásadně s cílem vidiny vysokého finančního či jiného zisku, přičemž ignorují veškeré zákonné hranice. Adekvátní represe se tudíž zdá být jedinou možnou odpovědí *ultima ratio* na takto závažný druh kriminality a autorka se s tímto přístupem trestního zákoníku naprosto ztotožňuje.

Další projev zesílené represe můžeme shledat v ustanovení § 361 *trestního zákoníku*, kde se setkáváme již se samotným postihováním trestného činu založení organizované zločinecké skupiny (např. získávání členů), účasti na organizované zločinecké skupině (např. právní poradenství, opatřování prostředků) nebo jakékoliv formy podpory organizované zločinecké skupiny (např. propůjčení nemovitosti).¹⁹⁸ Objektem tohoto trestného činu reagujícím na vysokou nebezpečnost fenoménu organizovaného zločinu je především zájem na potlačení organizované kriminality a také těch jednání, které usnadňují nebo umožňují činnost zločineckých organizací.¹⁹⁹ Z hlediska subjektu a subjektivní stránky tohoto trestného činu musí pachatel, kterým může být jak fyzická, tak právnická osoba²⁰⁰, alespoň vědět, že spolčení, na jehož činnosti se účastní nebo které podporuje, může být organizovanou zločineckou skupinou, a je s tím srozuměn, jedná se tudíž o úmysl přímý i eventuální.²⁰¹ Za tento trestný čin hrozí trest odnětí svobody na dvě léta až deset let nebo propadnutí majetku, v kvalifikovaném ustanovení druhého odstavce postihujícího účast pachatele, jakožto vedoucího činitele či představitele organizované zločinecké skupiny, hrozí trest odnětí svobody až na dvanáct let. Mimo postih ve formě tradičního odnětí svobody, jakožto nejpřísnějšího druhu trestní sankce, se setkáváme taktéž s institutem propadnutí majetku, jež především cílí na odčerpávání výnosů z činností organizovaného zločinu. Zároveň je nutno uvést, že při aplikaci ustanovení § 361 se ustanovení § 107 a § 108 *trestního zákoníku* neužijí v rámci zachování zásady zákazu dvojí přičitatelnosti.

Kompletní represivní konstrukce trestněprávních postihů trestního zákoníku reagujících na pachatele organizovaného zločinu je dovršena v ustanovení

---

¹⁹⁸ ŠÁMAL, Pavel, Oto NOVOTNÝ, Tomáš GRIVNA, Jiří HERCZEG, Marie VANDUCHOVÁ a Rudolf VOKOUN. *Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7. s. 918-919.

¹⁹⁹ *Ibidem*

²⁰⁰ Srovnej dle § 7 zákona č. 418/2011 Sb., Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

²⁰¹ RIZMAN, Stanislav. § 361 [Účast na organizované zločinecké skupině]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 3341.

§ 56 odst. 2 trestního zákoníku, které pojednává o zařazení do příslušného druhu věznice po uložení trestu odnětí svobody.

Dle ustanovení § 56 odst. 2 trestního zákoníku, se pachatel, kterému byl uložen trest za trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny (§ 108 trestního zákoníku) zařazuje zpravidla do věznice se zvýšenou ostrahou. Pro pachatele trestného činu je nejen důležitá výše a druh uloženého trestu, ale taktéž typ věznice, do kterého má být, popřípadě zařazen. Jednotlivé typy věznic se od sebe zásadně odlišují v rámci bezpečnostního režimu, který je v nich nastaven, možností pohybu a sociálního kontaktu mezi vězni. A proto je-li pro pachatele trestného činu ve spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny automaticky presumováno zařazení spíše do věznice se zvýšenou ostrahou, jedná se tak o zásadní represivní opatření, které pachateli zvláště znepríjemní v důsledku vyšších bezpečnostních omezení (ve většině případech vzhledem k mimořádnému zvýšení sazby trestu i dlouhý) „pobyt za mřížemi“. Jedná se však zároveň i o „ochranné opatření“, aby bylo pachateli zabráněno v další činnosti ve prospěch zločinecké skupiny přímo z věznice, neboť ani tento případ nelze vyloučit. Toto ustanovení se neužije, má-li být ukládán trest odnětí svobody spolupracujícímu obviněnému²⁰², neboť se zde neužije ustanovení § 108.²⁰³

Na druhou stranu není důležitá jen a pouze efektivní odpověď na organizovaný zločin v podobě důsledné represe, ale klade se i důraz na jeho včasné odhalování. Jedním z prostředků pro boj a odhalování organizovaného zločinu je i motivace jeho pachatelů, aby se sami do tohoto procesu zapojili a napomohli tak k rozkrytí zpravidla vysoce sofistikovaných a těžko vypátratelných struktur organizovaných zločineckých skupin. Zájem na včasné odhalení těchto vysoce společensky nebezpečných aktivit v oněch případech převáží nad zájmem potrestání pachatelů organizovaného zločinu, kteří se do onoho procesu odhalování zapojí.

Trestní zákoník motivuje pachatele organizovaného zločinu k oné spolupráci prostřednictvím jejího zohlednění ve stanovení druhu a výměry trestu dle ustanovení § 39 trestního zákoníku. Pachatel musí být však k jejich aplikaci označen jako tzv. spolupracující obviněný²⁰⁴ dle ustanovení § 178a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Toto zohlednění se projevuje jako polehčující okolnost

---

²⁰² Podrobněji ke spolupracujícímu obviněnému viz kapitola 5.2.

²⁰³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2018, sp. zn. 6 Tz 6/2018.

²⁰⁴ Podrobněji viz kapitola 5.2.

dle § 41 trestního zákoníku, a hlavně jako důvod pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody dle § 58 odst. 5 trestního zákoníku, pod dolní hranici trestní sazby, za podmínky, že podal jak v přípravném řízení, tak v řízení před soudem úplnou a pravdivou výpověď o skutečnostech, které jsou způsobilé významně přispět k objasnění organizovaného zločinu. Přičemž dalšími určujícími faktory pro výši mimořádného snížení soud poměřuje zejména závažnost trestného činu spáchaného spolupracujícím obviněním ku závažnosti zločinu, který pomohl objasnit, význam objasnění, který se poměřuje s možnostmi opatřování důkazů orgány činnými v trestním řízení, a taktéž podíl spolupracujícího obviněného na zločinu zločinecké skupiny v tom smyslu, jaké následky byly s jeho přičiněním způsobeny.²⁰⁵ Pokud soud dospěje k závěru, že nastaly podmínky pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody, musí být trest odnětí svobody uložen pod dolní hranici sazby trestného činu, i když jej spolupracující obviněný spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny. Ustanovení § 108 trestního zákoníku se zde neužije ve světle zásady zákazu *reformace in peius*.²⁰⁶

Výraznější benevolenci státu vůči spolupracujícímu obviněnému v případě „poskytnutí“ informací objasňujících zločiny spáchané členy zločineckých skupin přináší ustanovení § 46 odst. 2 trestního zákoníku pojednávající o upuštění od potrestání²⁰⁷. Toto ustanovení bylo do trestního zákoníku zakotveno vládní novelou – zákonem č. 193/2012 Sb., návrh jej odůvodňoval požadavkem silnější motivace osob podílejících se na činnostech organizovaného zločinu s cílem zefektivnit spolupráci s orgány činnými v trestním řízení.²⁰⁸ Podmínky, za nichž nelze k tomuto institutu přistoupit se snaží vyvážit zájem společnosti a státu a postihování výrazné společenské škodlivosti neboť upustit od potrestání v tomto případě nelze, pokud: spáchaný trestný čin pachatele je závažnější než zločin spáchaný zločineckou skupin, pokud se pachatel podílel na činnosti zločinecké skupiny jako organizátor nebo návodce či způsobil svým činem úmyslně těžkou újmu na zdraví nebo smrt nebo jsou dány důvody dle § 59 trestního zákoníku.

V poslední řadě je nutno zmínit i zvláštní ustanovení o účinné lítosti dle ustanovení § 362 trestního zákoníku: *Kdo spáchá čin uvedený v § 361, není trestný,*

---

²⁰⁵PŮRY, František. § 58 [Mimořádné snížení trestu odnětí svobody]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 800.

²⁰⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2018, sp. zn. 6 Tz 6/2018.

²⁰⁷ Za kumulativního splnění podmínek dle ustanovení § 178a odst. 1 a odst. 2 trestního řádu.

²⁰⁸ PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY, POSLANECKÁ SNĚMOVNA. Sněmovní tisk 510/0. Vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. 2011.

učinil-li o organizované zločinecké skupině oznámení státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému tímto zákonem z jiného činu organizované zločinecké skupiny, než je uveden v § 361, mohlo být ještě odstraněno. Přičemž nemusí být splněna podmínka dobrovolné oznámení jako je tomu v případě účinné lítosti dle ustanovení § 33 trestního zákoníku, tudíž je v tomto případě též jasně viditelný zájem státu na předcházení činnosti organizovaného zločinu jakýmkoliv způsobem benevolence.

6.2. Vybrané instituty trestního práva procesního

Základním pramenem trestního práva procesního je *zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)*, jež v rámci problematiky boje proti organizovanému zločinu zakotvuje účinné nástroje v rámci odhalování a vyšetřování aktivit organizovaných zločineckých skupin, předmětem následujícího zkoumání proto budou vybrané instituty trestního řádu sloužící k potírání organizovaného zločinu.

Prvním vybraným institutem je tzv. spolupracující obviněný dle ustanovení § 178a trestního řádu. *„Institut spolupracujícího obviněného byl do trestního řádu zaveden novelou č. 41/2009 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím trestního zákoníku, se záměrem zefektivnit objasňování zvláště závažných zločinů tak, aby osoby podílející se na činnosti organizovaných zločineckých skupin a organizovaných skupin byly motivovány ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení, což ve svém důsledku by mělo usnadnit vyšetřování tohoto druhu trestné činnosti, při kterém je, s ohledem na míru takové organizace, často spojené se závazkem mlčenlivosti, zpravidla nedostatek důkazů k usvědčení osob organizujících nebo řídících takovou zvláště závažnou trestnou činnost.“*²⁰⁹

Za spolupracujícího obviněného může být státním zástupcem označen v obžalobě obviněný dle ustanovení § 178a trestního řádu v řízení o zločinu pokud:

- a) *oznámí státnímu zástupci skutečnosti, které jsou způsobilé významně přispět k objasnění zločinu spáchaného členy organizované skupiny, ve spojení s organizovanou skupinou nebo ve prospěch organizované*

---

²⁰⁹ BUDKA, Ivan. Využití právních nástrojů pro potírání organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2017. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-169-1. s. 28.

- zločinecké skupiny, a zaváže se podat jak v přípravném řízení, tak i v řízení před soudem úplnou a pravdivou výpověď o těchto skutečnostech,*
- b) dozná se k činu, pro který je stíhán, přičemž nejsou důvodné pochybnosti o tom, že jeho doznání bylo učiněno svobodně, vážně a určitě, a*
  - c) prohlásí, že souhlasí s tím, aby byl označen jako spolupracující obviněný,*
  - d) a považuje-li státní zástupce takové označení za potřebné vzhledem k povaze trestného činu, k jehož objasnění se obviněný zavázal, a to i s přihlédnutím k trestnému činu uvedenému v doznání obviněného, k osobě obviněného a k okolnostem případu, zejména zda a jakým způsobem se obviněný podílel na spáchání trestného činu, k jehož objasnění se zavázal a jaké následky svým jednáním způsobil.*

Před užitím institutu spolupracujícího obviněného musí být státním zástupcem proveden výslech k povaze oznamovaných skutečností a k samotnému doznání, přičemž obviněný musí být vyslechnut, zda si je vědom možných důsledků svého postupu. Zároveň pokavaď trestní stíhání spolupracujícího obviněného skončí dříve než trestní stíhání ostatních osob, k jehož objasnění se zavázal, musí setrvat ve svém závazku přispět k objasnění tohoto zločinu, pokud tak neučiní je toto důvodem pro povolení obnovy řízení v jeho neprospěch²¹⁰, neboť jsou na tuto spolupráci vázána ustanovení o ukládání trestu dle trestního zákoníku.²¹¹

Ačkoliv je primárním účelem tohoto institutu napomoci zefektivnit vyšetřování a napomoci k rozkrytí a sankcionování činností organizovaných zločineckých skupin, panuje okolo něj řada otázek, ba dokonce takových, které mohou obviněné osoby, které se účastnily na činnostech organizované zločinecké skupiny, od tohoto institutu odradit. První kritizovanou okolností je právní nejistota obviněného, který až do podání obžaloby neví, zda bude po svém doznání za spolupracujícího obviněného označen, dalším úskalím tohoto institutu je nejistota v podobě uloženého trestu, neboť soud může dojít k závěru, že obviněný podmínky pro status spolupracujícího obviněného nesplnil.²¹² Někteří juristé dokonce mluví o zneužití postupu obžaloby s cílem za jakoukoliv cenu dospět k usvědčení členů organizované zločinecké skupiny.

---

²¹⁰ Ustanovení § 178a odst. 4 trestního řádu.

²¹¹ Viz kapitola 5.1.

²¹² MICHORA, Zdeněk. Expanzivní oportunita v kontextu rekonstrukce trestního procesu a spolupracující obviněný. *Trestněprávní revue*, 2017, č. 1, s. 1-7.

Dle judikatury Ústavního soudu se jedná o naprosto legitimní nástroj trestního řízení. *Teoretická diskuse i legislativní vývoj v mnoha zemích s rozvinutým právním systémem většinou dospívá k závěru, že jako reakce na vážná bezpečnostní nebezpečí, která přináší zejména organizovaná kriminalita, je institut spolupracujícího obviněného legitimním nástrojem trestního řízení, vyhovujícím požadavkům právního státu. Avšak jeho aplikace musí být podrobena velmi přísným nárokům. Proces hodnocení věrohodnosti výpovědi spolupracujícího obviněného musí být mimořádně pečlivý; musí být posouzeny mj. jeho osobnostní rysy, jeho motivace ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení a souladnost jeho výpovědi s ostatními důkazy.*²¹³

K otázce nejistoty spolupracujícího obviněného týkající se konečného vynesení rozsudku, v němž vyjde najevo mimo jiné i zda dle úvahy soudu došlo k naplnění podmínek pro (nenárokovatelné) uplatnění tohoto institutu a snížení hranice trestu odnětí svobody, musí být dle judikatury ústavního soudu spolupracující obviněný v „každém období řízení vhodným způsobem a srozumitelně poučen o právech umožňujících mu plné uplatnění obhajoby.“ Nemůže se dozvědět o tom, že již není spolupracujícím obviněným až z odůvodnění rozsudku. V rámci statusu spolupracujícího obviněného se tímto obviněný vzdává svého práva odepřít výpověď a svým doznáním upřednostňuje zájmy společnosti na objasnění věci před možnostmi své vlastní obhajoby.²¹⁴ Z tohoto hlediska tak k němu musí přistupovat (jako ostatně ke všem) orgány činné v trestním řízení s co nejvyšší pečlivostí.

Dalším vybraným institutem je institut tzv. použití agenta. Jedná se o operativně pátrací prostředek, jež je zakotven v ustanovení § 158e trestního řádu.

Operativně pátrací prostředky představují souhrn opatření policejních orgánů užívaných dle ustanovení trestního řádu a dalšími právními předpisy, sloužících k předcházení, odhalování a objasňování trestné činnosti, jakožto i k pátrání po skrývajících se pachatelích, pátrání po hledaných a nezvěstných osobách a pátrání po věcných důkazech.²¹⁵

Užití institutu agenta dle § 158e trestního řádu je omezeno pouze na trestní řízení pro zločin, za něž zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, pro trestný čin spáchaný ve prospěch organizované

²¹³ Nález Ústavního soudu ze dne 13. března 2014 sp. zn. III. ÚS 859/1377.

²¹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 7. srpna 2018 sp. zn. II. ÚS 3525/16.

²¹⁵ KELLNER, Tomáš. Odlišnost získávání informací zpravodajskými službami a policejními orgány. *Trestněprávní revue*, 2018, č. 7-8, s. 179-184.

zločinecké skupiny a další taxativně vymezené trestné činy. Oprávnění k použití agenta má pouze policie České republiky či Generální inspekce bezpečnostních sborů, kdy agentem může být jen její příslušník.²¹⁶

Aby bylo možno naplnit účel tohoto institutu, agent vystupuje pomocí zastírání svého skutečného účelu činnosti, k tomuto je umožněno: vytvořit legendu o jiné osobní existenci (potřeba vytvoření jiné věrohodné osobní totožnosti agenta), provádět hospodářské činnosti, k jejichž výkonu je třeba zvláštního oprávnění (zpravidla podnikatelské činnosti) a zastírat příslušnost k Policii České republiky nebo ke Generální inspekci bezpečnostních sborů (nevztahují se na něj povinnosti příslušníka těchto sborů). Orgány veřejné správy jsou povinny zajistit potřebnou součinnost při výkonu institutu použití agenta, která musí být poskytnuta bez odkladu, rozsah součinnosti určuje příslušný policejní orgán. Užití tohoto institutu je omezeno povolením na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství či na návrh evropského pověřeného žalobce, povolení vydává soudce vrchního soudu, v povolení musí být uveden účel použití (určený charakterem trestné činnosti), doba (zpravidla v měsících) a údaje identifikující agenta (uvedené zpravidla číselným označením), povolení lze prodloužit.²¹⁷

K použití ostatních operativně pátracích prostředků²¹⁸ nepotřebuje agent povolení. Agent má povinnost volit takové prostředky, které jsou způsobilé ke splnění jeho služebního úkolu, a jimiž není způsobována jiným osobám újma na jejich právech nad míru nezbytně nutnou²¹⁹. Prostředky a jejich míra jsou užívány vzhledem k individuální situaci, v níž se agent nachází, je tudíž na úvaze agenta, jaké prostředky zvolí, aby v co nejvyšší míře zachoval práva ostatních osob.²²⁰

Užití tohoto institutu musí být pravidelně kontrolováno, k tomuto je povinen státní zástupce²²¹ a musí v určitém rozsahu kontrolovat a posuzovat (nejméně jednou za tři měsíce) činnost agenta a hodnotit podmínky, zda stále trvají důvody pro použití tohoto institutu. Pokud důvody pominou, státní zástupce vydá pokyn k bezodkladnému ukončení činnosti agenta, na to je policejní orgán povinen vydat

---

²¹⁶ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 158e [Použití agenta]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I, II, III. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2028.

²¹⁷ Ibidem

²¹⁸ Sledování osob a věcí dle ustanovení § 158d odst. 2 a k provedení předstíraného převodu dle ustanovení § 158c zákona č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád).

²¹⁹ Touto újмой se rozumí jakékoli způsobení škody nebo jiné újmy na životě, zdraví, majetku nebo jiných právních statcích.

²²⁰ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 158e [Použití agenta]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I, II, III. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2028.

²²¹ Příslušný je státní zástupce vrchního státního zastupitelství.

státnímu zástupci záznam o výsledku použití agenta²²² (tento neslouží jako důkaz pozdějších stádiích trestního řízení). Skutečnosti vyplývající z činnosti agenta slouží převážně k operativně pátracím účelům, výsledk agenta jako svědka by měl v praxi přicházet jen zcela výjimečně s ohledem na povahu věci a zájmu na prokázání mimořádně závažné trestné činnosti a usvědčení jejich pachatelů.²²³ O beztrestnosti agenta za účast na činnostech organizované zločinecké skupiny pojednává ustanovení § 363 *trestního zákoníku*. Takováto činnost není trestná, dopustí-li se jí agent s cílem odhalit pachatele organizovaného zločinu, tímto se předchází situacím zneužitelnosti postavení, ve kterém se agent nachází a taktéž mu je garantována záruka beztrestnosti za své činnosti v rámci zločinecké skupiny, neboť k účinné infiltraci se jí agent musí zpravidla účastnit.

Použití agenta je jedním z nejvýznamnějších institutů sloužících k rozkrývání činností organizovaného zločinu. Cílem tohoto institutu je proniknutí agenta do struktur zločineckých skupin, mapovat jejich prostředí a opatřovat jinými prostředky nedostupné důkazy, jelikož v důsledku vysoké konspirace, komplikované struktury a hierarchické organizovanosti zločineckých skupin je zpravidla znemožněno rozkrytí jejich činnosti bez detailního pohledu „zevnitř“ jeho struktur organizace. Použití agenta představuje nejzávažnější způsob odhalování a postihování trestné činnosti, k jeho užití musí tedy docházet v případech nejzávažnějších forem organizované zločinecké činnosti, k jejímuž odhalení jiné prostředky nepostačují.²²⁴

V souladu s účelem používání operativně pátracích prostředků, nesmí sledovat činnost agenta jiný zájem, než je získání skutečností důležitých pro trestní řízení.²²⁵ V této souvislosti je v odborné juristické veřejnosti probírán otázka „policejní provokace“. *„Tu můžeme definovat jako záměrné, aktivní podněcování nebo navádění či jiné iniciování spáchání trestné činnosti druhé osoby, která by jinak protiprávně nejednala.“*²²⁶

Dle judikatury Ústavního soudu: *„Policejní orgány nesmějí provokovat trestnou činnost nebo se jiným způsobem aktivně podílet na vytváření skutkového*

---

²²² Záznam musí být zpracován tak, aby nedošlo k vyzrazení skutečné totožnosti agenta.

²²³ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 158e [Použití agenta]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2028.

²²⁴ BUDKA, Ivan. Využití právních nástrojů pro potírání organizovaného zločinu (poznatky z výzkumu). *Trestněprávní revue*, 2018, č. 11-12, s. 266-275.

²²⁵ Ustanovení § 158b odst. 2 *trestního řádu*.

²²⁶ CHMELÍK, Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu : učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-7201-480-3. s. 96.

děje tak, aby vzbuzovaly, vytvářely či usměřovaly do té doby prokazatelně neexistující vůli pachatele trestný čin spáchat. Je nepřípustné, aby policejní orgány jako orgány státu naváděly jiného ke spáchání trestné činnosti, posilovaly jeho vůli spáchat trestný čin či mu jakoukoliv formou pomáhaly. Jednání příslušného policisty (případně i soukromé osoby řízené či instruované policií), byť nutně představuje jeden z dílčích elementů celkového průběhu události, nesmí být ztotožnitelné coby určující či podstatný prvek trestného činu.^{227 228}

Pro posouzení otázky, zda šlo v daném případě o policejní provokaci je důležité zkoumat pachatelovu vůli ke spáchání trestného činu, tudíž zda by se pachatel trestného činu dopustil i bez činností policejního orgánu. K úmyslu pachatele spáchat trestný čin je potřeba opatřovat důkazy, zároveň je potřeba opatřovat důkazy k vyvrácení podezření, že šlo o policejní provokaci, neboť za vyprovokovaný trestný čin nelze jeho pachatele odsoudit.²²⁹ Operativní činnost za účelem odhalování a vyšetřování organizovaného zločinu by tak ztrácela význam společně se základními lidskými právy. Právní úprava by tudíž měla směřovat ke zvyšování právní jistoty při užívání tohoto institutu a k jednoznačnému vymezení podmínek nasazení agenta.

6.3. Zvláštnosti odhalování a vyšetřování organizovaného zločinu

Organizovaný zločin představuje vysoce latentní činnost s výraznými prvky konspirace, z tohoto důvodu je potřeba k poznání zločineckého prostředí, provádět velice systematické, obsáhlé a ofenzivní získávání informací z kriminální scény. Tento proces vyžaduje značnou dlouhodobost plánování s vysokou mírou konspirativnosti, jehož cílem je získávání poznatků o úkolech, postavení a podílu na trestné činnosti jednotlivých členů organizovaných zločineckých skupin.²³⁰

V důsledku toho, že se organizovaný zločin zprvu jeví jako konkrétní trestná činnost, je důležité zkoumat, zda subjekt této trestné činnosti naplňuje znaky organizované zločinecké skupiny, a zda páchaní trestné činnosti předmětného

²²⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 19. 3. 2018 sp. zn. I. ÚS 4185/16.

²²⁸ Ve světle zásady *nulla poena sine lege* dle ustanovení čl. 39 Listiny základní práv a svobod a ustanovení čl. 7 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv.

²²⁹ CHMELÍK, Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu : učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-7201-480-3. s. 99-102.

²³⁰ BUDKA, Ivan. Využití právních nástrojů pro potírání organizovaného zločinu (poznatky z výzkumu). *Trestněprávní revue*, 2018, č. 11-12, s. 266-275.

subjektu vykazuje znaky dlouhodobosti či časové neurčitosti. Přičemž prokazování znaků organizované zločinecké skupiny je pro bezpečnostní složky tím nejobtížnějším úkolem. Podměty k vyšetřování zločineckých skupin bývají získávány z operativní činnosti bezpečnostních složek či v souvislosti s vyšetřováním jiné trestné činnosti, vyšetřování je založeno na aktivní vyhledávací činnosti spočívající v úzké spolupráci mezi jednotlivými útvary policie a justice. Mezi obecné indikátory organizovaného zločinu patří: precizní plánování, přizpůsobení se požadavkům trhu, precizní a kvalifikované provedení činností, využití konzultantů, externistů, konspirativnost chování (používání krycích jmen a kódů v řeči a písmu), snahy o monopolizaci či veřejná činnost spočívající v péči o kontakt s veřejností.²³¹

Ofenzivní boj proti organizovanému zločinu je následně prováděn za pomoci pátracích prostředků, které se soustřeďují na získávání poznatků k osobám, ke kriminálním seskupením a k jejich vnitřním vztahům.²³² Postupy jsou upravovány v závislostech na povaze činností organizovaného zločinu. Jsou vytvářeny kriminalistické verze spočívající v hodnocení informací, spojování příčin a jednotlivých jevů, cílící na vyvození hypotetické reálné situace. Typické pro vyšetřování organizovaného zločinu jsou verze vyvozující organizovanost pachatelů, struktury a vazby zločineckých skupin. Plánování a organizace vyšetřování směřuje také především k vyhodnocení *modu operandi* zločineckých skupin.²³³

K tomuto jsou využívány operativně pátrací prostředky upravené v ustanovení § 158b *trestního řádu*: předstíraný převod, sledování osob a věcí a použití agenta. A taktéž podpůrné operativně pátrací prostředky upravené v ustanovení § 72 *zákona č. 273/2008 Sb., Zákon o Policii České republiky*, jimiž jsou: informátor, krycí prostředky, zabezpečovací technika a zvláštní finanční prostředky.

Nezanedbatelnou roli v rámci odhalování organizovaného zločinu hrají taktéž zpravodajské služby. Jejich činnost je směřována ke shromažďování a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných

---

²³¹ NĚMEC, Miroslav. Organizovaný zločin: aktuální problémy organizované kriminality a boje proti ní. Praha: Naše vojsko, 1995. ISBN 80-206-0472-3. s. 54-58.

²³² Ibidem

²³³ CHMELÍK, Jan. Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu : učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření. Praha: Linde, 2004. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-7201-480-3.

ekonomických zájmů, bezpečnosti a obrany České republiky. Tyto informace jsou opatřovány pomocí zpravodajských prostředků dle ustanovení §7 a násl. zákona č. 154/1993 Sb., o bezpečnostní informační službě, mezi něž se řadí: zpravodajské techniky (telefonní odposlechy, monitorování provozu internetové sítě, pořizování zvukových a obrazových záznamů), sledování (pozorování osob míst), krycích prostředků a krycích dokladů (sloužící k utajení totožnosti). Jimi vyhodnocené informace však neslouží jako důkazní prostředky v trestním řízení²³⁴, zpravodajské služby jsou tyto informace oprávněny pouze poskytovat dotčeným orgánům příslušným vyvozovat exekutivní opatření.

Zvláštnosti vyšetřování organizovaného zločinu proto spočívají ve vysoce precizní přípravě vyšetřovacích postupů, tato preciznost musí být spatřován taktéž ve vysoké míře konspirativnosti daného plánování, neboť v oněch případech hrozí riziko odhalení plánovaných postupů. Cílem vyšetřování je nejprve objasnit, zda je vyšetřovaná trestná činnost předmětem jednání organizovaných zločineckých skupin. Pro účinný ofenzivní boj proti zvláště závažné organizované trestné činnosti jsou voleny prostředky *ultima ratio* v podobě institutu použití agenta, jakožto nejzazšího nástroje pro proniknutí do struktur zločineckých organizací, tam kde běžné vyšetřovací prostředky nestačí.

Bezpečnostní složky však nesmí podceňovat rizika organizovaného zločinu v tom smyslu, že je třeba vyvíjet i preventivní pozorování kriminální scény za účelem sběru dat s prvky typické indikace činnosti organizovaných zločineckých skupin. Vzhledem k trendu přechodu organizovaného zločinu do kybernetického prostředí by měly být taktéž nastaveny účinné metody a softwarové nástroje zajišťující vyšší dostupnost dat, která by sloužila k výše zmíněnému účelu.²³⁵

---

²³⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 29.2.2008 sp. zn. I. ÚS 3038/07.

²³⁵ KONCEPCE BOJE PROTI ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU DO ROKU 2023. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky oddělení řízení strategických projektů a krizového řízení Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, 2018. s. 18.

Závěr

S neustálým vývojem společnosti a moderních technologií dochází k současnému vývoji organizovaného zločinu. Organizovaný zločin velmi flexibilně reaguje na společenské změny, společenských změn zneužívá a ze společenských změn těží svůj zisk, což je konec konců jeho podstatou.

Účelně bylo o této výše zmíněné adaptaci pojednáno v souvislosti s globalizací, jež propojila nejen společnost, ale i zločinecké struktury. Dala tak organizovanému zločinu průchod k vytvoření své nadnárodní podoby, jež nejvíce expandovala za těch situací, kdy společnost nebyla schopna bezprostředně reagovat na systémové a technologické změny v podobě účinné právní úpravy, neboť se teprve s nadnárodním charakterem organizovaného zločinu seznamovala a v plné síle poznávala jeho bezpečnostní rizika.

Od vzniku samostatného českého státu si organizovaný zločin na území České republiky prošel razantním vývojem. Není žádným tajemstvím, že nejnákladnější operací je právě změna státního zřízení. Toho využilo nově zformované zločinecké podsvětí obohacené o zahraniční zločinecké skupiny. Začínaly se objevovat nové formy násilné a hospodářské trestné činnosti, na něž nebyl státní aparát připraven.

Dnešní podoba organizovaného zločinu v České republice směřuje především do centra hospodářské kriminality, tento trend je spatřován v odklonu od dříve velmi četné násilné trestné činnosti, jež s sebou na území republiky přinesly postsovětské zločinecké skupiny. Podoba hospodářské kriminality zločineckých skupin se vyznačuje vysokou latencí, jelikož její hrozba spočívá především v tom, že je jí zprvu velmi těžké rozeznat od legální podnikatelské činnosti. Jedná se tak o vysoce sofistikovanou organizovanou činnost, jež zasahuje do nejdůležitějších oblastí společenského zájmu. S hospodářskou kriminalitou se výrazně pojí taktéž korupce, současný stav vykazuje její odklon od zájmů v nejvyšších sférách politiky a sleduje její upínání směrem k veřejným rozpočtům a financím.

Mezi jednotlivými formami organizovaného zločinu i přes aktuální trendy zaujímá nejzastoupenější postavení obchod s drogami. Tento nelegální obchod je dominantou převážně vietnamských a balkánských zločineckých skupin, převažuje výroba metamfetaminu a produkce marihuany. Jeho potenciál je sledován především ve výhodné zeměpisné poloze České republiky, jakožto tranzitní země, odbytištěm drog pocházejících z velkovýroby jsou převážně sousedské státy.

Nadále rapidně narůstá význam internetového prostředí, bez internetu není dnešní společnost schopna plně fungovat, a proto internetové prostředí prorostlo markantním způsobem do lidského života, a to nejen díky pandemii COVID – 19. Z pohledu zločineckých organizací na straně jedné vytváří internet ideální nástroj pro nabídku nelegálních služeb a na straně druhé slouží jako místo nepřeborného zdroje osobních a soukromých dat. Právě internetová anonymita, jejíž míra závisí na schopnostech svého uživatele, vytváří další živnou půdu pro organizovaný zločin. Dopady kybernetické kriminality organizovaného zločinu jsou nevyčísitelné, zločinecké organizace jsou schopny napadat infrastruktury států, využívají potenciálu virtuálních měn a napadají uživatelské sítě.

Obchod s lidmi vykazuje dlouhodobý trend sestupnosti, otázkou zůstává bude-li tomu tak i nadále v důsledku vojenské agrese na Ukrajině, neboť Ukrajina v rámci organizovaného zločinu a obchodu s lidmi slouží jako zdrojová země pro český trh. Práce nadále zkoumala i potenciál organizovaného zločinu a obchodu se zbožím porušujícím práva duševního vlastnictví, jedná se však o ryzí aktivitu vietnamských zločineckých skupin, která vykazuje zajímavý budoucí trend v rámci materiálních potřeb společnosti.

V rámci stanoviska boje proti současné podobě organizovaného zločinu není cílem autorky přinést vyčerpávající přehled normativní úpravy strategií, neboť odborná diskuze vždy upozorňuje na potřebu zkvalitňování právních úprav, vyšší spolupráci jednotlivých policejních útvarů a zároveň klade apel na přeshraniční spolupráci. Cílem je především zamyslet se nad podstatou problému. Trestněprávní úprava již od roku 2010 přináší do boje proti organizovanému zločinu odpovídající míru represe, jež je spatřována v zásadním zosílení trestů a v postihování samotné účasti na organizované zločinecké skupině. Přesto organizovanému zločinu na jeho společenské škodlivosti neubilo, mění se pouze jeho formy, a to v reakci ne na trestněprávní úpravu, ale v reakci na zranitelné segmenty společnosti, využívá je jako zdroj zisku. Nástroje, které mají samotný organizovaný zločin rozkrývat zevnitř jsou postiženy neúplnou právní úpravou, jež přináší otázky do samotné garance práv spravedlivého procesu. Samotné vyšetřování organizovaného zločinu pak v sobě zahrnuje zvláštní postupy, na jejichž organizaci a utajení je kladen vysoký nárok, tak jako na pečlivé zvolení výchozí a účelné strategie postupu k prokazování složitých struktur zločineckých organizací a jejich aktivit.

Autorka si dovoluje proto vyřknout možná prostou odpověď ba na realizaci velmi složitou, neboť apel by měl být kladen za obnovení důvěry společnosti ve vládní systém, vládní představitele a politickou reprezentaci státu.

Organizovaný zločin představuje bezpečnostní hrozbu, jež si zasluhuje neutuchající zvýšené pozornosti, jež musí být podrobována analýze vzhledem k jeho proměnlivému vývoji v každé době.

Resumé

Organized crime poses as a threat to the whole society. The main danger lays in highly persistent organization, consistency, and secrecy of its work.

There does not exist a strict agreement between the theoretics and practitioners as to how the organized crime should be defined. The law only defines the so-called signs of organized crime groups. There is an effort to unite the term for organized crime groups which should lead to more effective suppression of these crimes.

From historical point of view the organized crime thrives the most out of the times that bring society changes. The organized crime groups operated in areas that were the weakest from the legal (juristically) point of view. Its focus is set on obtaining material resources or power and criminals are unafraid to use every possible way to gain those.

The activities of organized crime can have many forms. The most common ones in Czech Republic are illegal drug dealings, selling falsified goods, human trafficking, corruption, economic and cyber criminality.

The tools for fighting against organized crime in Czechia are included in the regulation of penal law. Penal law of Czech Republic fights against organized crime with the help of strong repression and active investigating work.

The essential form of organized crime has not much changed due to the impact of COVID-19. Organized crime immediately adapted to the pandemic state and used the newly raised chaos to generate high profits.

To conclude, the organized crime can be fought against only collectively. The society needs to be responsible and judge any signs of organized crime. To obtain this level of responsibility the society needs to be motivated by its state representatives. Nothing but the right pattern of behaviour is the only efficient instrument for repression of organized crime.

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Výzkumní matice studie UNODC

Příloha č. 2 – Skupina se standardní hierarchií

Příloha č. 3 – Skupina s regionální hierarchií

Příloha č. 4 – Skupina „Cluster“

Příloha č. 5 – Skupina jádrová

Příloha č. 6 – Zločinecká síť

Příloha č. 7 – Von Lampeho typologie organizovaných zločineckých skupin

Příloha č. 8 – Rozvinuté formy činnosti organizovaného zločinu za rok 2019 a 2020

Příloha č. 9 – Předpokládané nejrozšířenější aktivity organizovaného zločinu v ČR v roce 2025

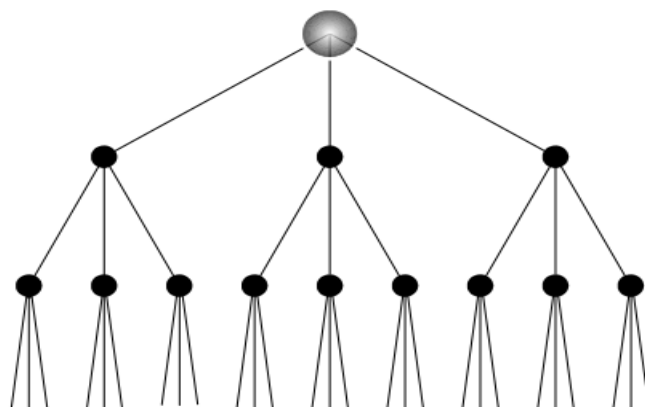
Přílohy

Příloha č. 1 – Výzkumní matice studie UNODC ²³⁶

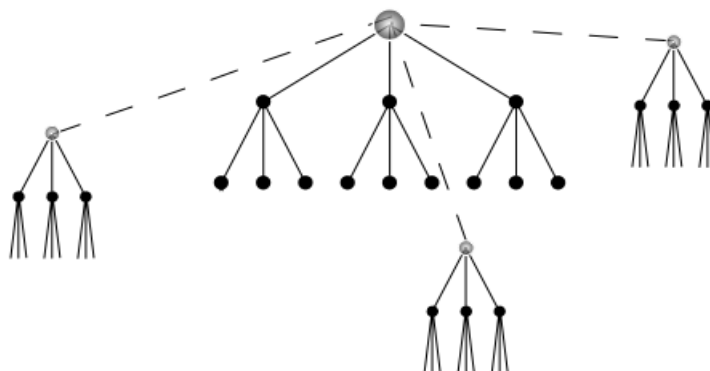
I. Struktura	A – Přísná/rigidní hierarchie
	B – Přenesená (decentralizovaná) struktura (hierarchie s přenesenou působností)
	C – Jádrové kriminální skupiny
II. Velikost ⁶	A – od jednoho do dvaceti členů
	B – od dvaceti do padesáti členů
	C – Od 50 do 100 členů
	D – víc jak 100 členů
III. Kriminální aktivity/činnosti	A – Skupina realizuje jednu primární/hlavní činnost, ostatní ilegální aktivity jsou ve vztahu k hlavní činnosti jako podpůrné
	B – Dvě až tři hlavní kriminální aktivity
	C – Vícenásobné činnosti
IV. Míra přeshraničních operací (aktivit)	A – limitovaná (1 až 2 země)
	B – střední (tři až čtyři země)
	C – extenzivní (pět a více zemí)
V. Identita	A – organizace bez výrazné sociální nebo etnické identity
	B – organizace založená na příslušnosti k sociální skupině (<i>social-based organization</i>) – je tvořena členy ze stejného sociálního prostředí nebo členy, kteří jsou spojeni stejnými „sociálními zájmy“ (<i>common social interests</i>)
	C – organizace založená na etnické nebo rodinné příslušnosti (<i>ethnic/family-based</i>) tvořená členy výhradně ze stejné rodiny, etnické skupiny, regionu nebo země
VI. Míra používaného násilí ⁷	A – nízká nebo žádná míra násilí
	B – občasné, nepravidelné použití násilí
	C – násilí je základem pro kriminální aktivity dané organizace (pro dosažení svých cílů)
VII. Míra / použití/využití korupce	A – Malé nebo žádné využití/použití korupce
	B – Příležitostné/občasné korupční jednání
	C – Korupce je hlavní složkou (je nezbytná) k realizaci primárních aktivit organizované kriminální skupiny (k akumulaci zisku).
VIII. Politický vliv – úroveň „intervence“ na vnitrostátní úrovni (politický, státní vliv)	A – žádný
	B – na místní/regionální úrovni
	C – na národní úrovni (v rámci státu/země)
	D – v zahraničí
IX. Pronikání do legálních ekonomických aktivit (přechod mezi zákonnými a nezákonnými aktivitami)	A – žádné nebo jen minimální (omezené)
	B – část zisku z organizovaného zločinu investována do zákonných aktivit
X. Míra/úroveň spolupráce s dalšími kriminálními skupinami	A – žádná spolupráce
	B – spolupráce v rámci jedné země/státu
	C – externí spolupráce se zahraničím
	D – spolupráce se skupinami v rámci domovské země i se zahraničními skupinami

²³⁶ CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4. s. 19.

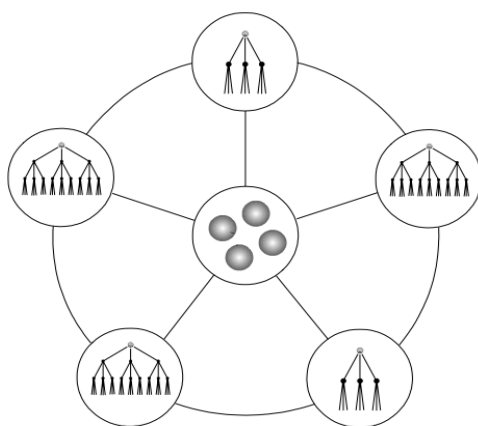
Příloha č. 2 – Skupina se standardní hierarchií²³⁷

Příloha č. 3 – Skupina s regionální hierarchií²³⁸

Příloha č. 4 – Skupina „Cluster“²³⁹

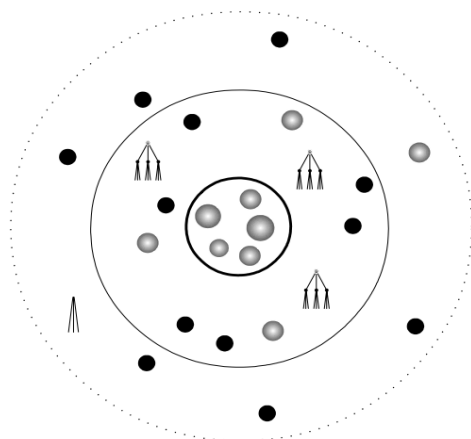

²³⁷ Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries: Global Programme against Transnational Organized Crime / UNODC [online]. New York ; Vienna, Austria: United Nations Office on Drugs and Crime, 2002. Dostupné z: https://www.unodc.org/pdf/crime/publications/Pilot_survey.pdf

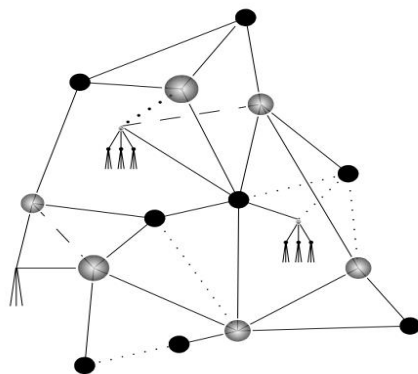
²³⁸ Ibidem

²³⁹ Ibidem

Příloha č. 5 – Skupina jádrová²⁴⁰

Příloha č. 6 – Zločinecká síť²⁴¹

Příloha č. 7 – Von Lampeho typologie organizovaných zločineckých skupin²⁴²

ELITY					
MAINSTREAM					
SUBKULTURA					
	1 Kriminální síť bez podpory	2 Kriminální síť začleněné v marginalizovaně subkultuře	3 Kriminální síť začleněné v mainstreamové společnosti	4 Kriminální síť začleněné v mocenských elitách	5 Aliance „podsvětí a horní vrstvy“ – podobno mafii
	Izolované kriminální síť Integrované kriminální síť				

²⁴⁰ Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries: Global Programme against Transnational Organized Crime / UNODC [online]. New York ; Vienna, Austria: United Nations Office on Drugs and Crime, 2002. Dostupné z: https://www.unodc.org/pdf/crime/publications/Pilot_survey.pdf.

²⁴¹ Ibidem

²⁴² CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4. s. 24.

Příloha č. 8 – Rozvinuté formy činnosti organizovaného zločinu za rok 2019 a 2020²⁴³

2019				2020			
	Činnost	N=27	%		Činnost	N=26	%
1.–3.	Výroba, pašování a distribuce drog	24	89	1.	Výroba, pašování a distribuce drog	23	88
1.–3.	Korupce	24	89	2.	Praní špinavých peněz	22	85
1.–3.	Kriminalita s využitím informačních a komunikačních technologií	24	89	3.	Korupce	21	81
4.	Daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody	23	85	4.	Kriminalita s využitím informačních a komunikačních technologií	20	77
5.	Organizování prostituce a obchod se ženami	22	81	5.–6.	Zakládání podvodných a fiktivních firem	19	74
6.	Praní špinavých peněz	21	78	5.–6.	Zneužití prostředků Evropské unie	19	74
7.–8.	Nelegální výroba a pašování alkoholu a cigaret	19	70	7.–8.	Daňové, úvěrové, pojišťovací a směnečné podvody	17	65
7.–8.	Obchod se zbožím porušujícím ochranné známky	19	70	7.–8.	Vylákání peněz se slibem jejich velkého zhodnocení	17	65
9.–10.	Zakládání podvodných a fiktivních firem	18	67	8.–10.	Obchod se zbožím porušujícím ochranné známky	16	62
9.–10.	Organizování nelegální migrace	18	67	8.–10.	Nezákonný obchod léky a léčivy	16	62
11.–12.	Vylákání peněz se slibem jejich velkého zhodnocení	17	63	8.–10.	Celní podvody	16	62
11.–12.	Vraždy	17	63	11.–13.	Bankovní podvody	15	58
13.–14.	Krádeže aut	16	59	11.–13.	Nelegální výroba a pašování alkoholu a cigaret	15	58
13.–14.	Padělání dokumentů	16	59	11.–13.	Organizování nelegální migrace	15	58
15.	Vymáhání dluhů na objednávku	15	56	14.	Organizování prostituce a obchod se ženami	13	50
16.	Podvody s platebními kartami	14	52	15.–17.	Krádeže aut	12	46
17.	Obchodování s lidmi za účelem nucených prací	13		15.–17.	Podvody s platebními kartami	12	46
18.–21.	Bankovní podvody	12	48	15.–17.	Padělání dokumentů	12	46
18.–21.	Hazardní hry	12	48	18.–21.	Překupnictví odcizených předmětů	9	15
18.–21.	Vydírání a vymáhání poplatků „za ochranu“	12	48	18.–21.	Mezinárodní obchod se zbraněmi a výbušninami	9	15
18.–21.	Překupnictví odcizených předmětů	12	48	18.–21.	Vymáhání dluhů na objednávku	9	15
				18.–21.	Hazardní hry	9	15

²⁴³ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Nám. 14 října 12, Praha 5: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7. s. 206.

Příloha č. 9 – Předpokládané nejrozšířenější aktivity organizovaného zločinu v ČR v roce 2025²⁴⁴

Pořadí	Aktivita	Index
1.	Hospodářská a finanční kriminalita – různé formy	210
2.	Kyberkriminalita a hacking	158
3.	Kriminalita spojená s drogami	117
4.	Korupce	112
5.	Obchodování s lidmi	51
6.	Legalizace výnosů	46
7.	Organizace prostituce	34
8.	Násilná kriminalita	33
9.	Organizace nelegální migrace a převaděčství	31
10.	Terorismus	24
11.	Majetková kriminalita	20
12.	Extremismus	19
13.	Vydírání	17
14.	Loupeže	14
15.	Padělání měny	10
16.	Nelegální výroba a pašování alkoholu	9
17.-18.	Hazardní hry	7
17.-18.	Využívání kryptoměn	7
19.	Nelegální zaměstnávání	5
20.	Obchod se zbraněmi	4
21.-22.	Padělání dokladů	2
21.-22.	Šíření dezinformací	2
23.	Pronikání do politiky	1

²⁴⁴ SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2019. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2020. ISBN 978-80-7338-187-5. s. 169.

Seznam zdrojů

Odborná literatura a studie

1. SOULEIMANOV, Emil. Organizovaný zločin. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-27-8.
2. ČECH, Dušan, Vratislav GRÉGR, Kamil KLÁŠTERSKÝ, et al., NOŽINA, Miroslav, ed. Mezinárodní organizovaný zločin v ČR. Praha: Ústav mezinárodních vztahů v nakladatelství KLP, 1997. ISBN 80-85917-35-1.
3. KUPKA, Petr. Násilí, podvody a každodennost: jak zkoumat organizovaný zločin?. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2017. Politologická řada. ISBN 978-80-7325-418-6.
4. CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4.
5. CHMELÍK, Jan. Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu : učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření. Praha: Linde, 2004. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-7201-480-3.
6. SCHEINOST, Miroslav, Martin CEJP, Petr POJMAN a Tomáš DIVIÁK. Trendy vývoje organizovaného zločinu a jeho vybraných forem. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2018. ISBN 978-80-7338-171-4.
7. ŠMÍD, Tomáš a Petr KUPKA. Český organizovaný zločin: od vyděračů ke korupčním sítím. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5618-3.
8. SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020. Nám. 14 října 12, Praha 5: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-196-7.
9. BLATNÍKOVÁ, Šárka. Sexuální vykořisťování jako forma závažné organizované kriminality. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-103-5.

10. CHMELÍK, Jan a Eduard BRUNA. Hospodářská a ekonomická trestná činnost. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015. Eupress. ISBN 978-80-7408-109-5.
11. SCHEINOST, Miroslav a kol. Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2019. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2020. ISBN 978-80-7338-187-5.
12. Dokumenty OSN k dopadům pandemie covid-19 na kriminalitu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-191-2.
13. ŠÁMAL, Pavel, Oto NOVOTNÝ, Tomáš GŘIVNA, Jiří HERCZEG, Marie VANDUCHOVÁ a Rudolf VOKOUN. Trestní právo hmotné. 8., přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-358-7.
14. BUDKA, Ivan. Využití právních nástrojů pro potírání organizovaného zločinu. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2017. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-169-1.

Odborná časopisecká literatura

15. MICHORA, Zdeněk. Expanzivní oportunita v kontextu rekodifikace trestního procesu a spolupracující obviněný. Trestněprávní revue, 2017, č. 1.
16. KELLNER, Tomáš. Odlišnost získávání informací zpravodajskými službami a policejními orgány. Trestněprávní revue, 2018, č. 7-8.
17. BUDKA, Ivan. Využití právních nástrojů pro potírání organizovaného zločinu (poznatky z výzkumu). Trestněprávní revue, 2018, č. 11-12.
18. CHMELÍK, Jan. Základní informace k organizovanému zločinu. Praha: Knihovnička informačního bulletinu Národní protidrogové centrály, 1997.
19. NOŽINA, Miroslav. Organizovaný zločin v postkomunistických zemích: Podobné problémy při budování bezpečnosti, podobné závazky pro vstup do EU. Mezinárodní vztahy / Czech Journal of International Relations. 2004, 39(4), 75. ISSN 0323-1844.

20. ŠMÍD, Tomáš. Typy postsovětských organizovaných kriminálních skupin – dva příklady. Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity. ISSN 1212-7817.

Zahraníční odborná literatura a studie

21. VON LAMPE, Klaus. Organized Crime. 2455 Teller Road, Thousand Oaks California 91320: SAGE Publications. ISBN 9781452203508.
22. VON LAMPE, Klaus. Organised Crime in Europe: Conceptions and Realities. Policing: A Journal of Policy and Practice, 2(1), 2008. 2008, 2(1).
23. Results of a pilot survey of forty selected organized criminal groups in sixteen countries. 2002.
24. Global Organized Crime Index 2020.
25. Czech Republic. Global Organized Crime Index.
26. Europol. European Union serious and organised crime threat assessment: A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. ISBN 978-92-95220-22-5.
27. Global Initiative Against Transnational Organized Crime. Crime and Contagion: The Impact of a Pandemic on Organized Crime. březen 2020.
28. ELIGH, Jason. CRISIS AND OPPORTUNITY: Impacts of the coronavirus pandemic on illicit drug markets. květen 2020.

Právní předpisy a dokumenty

29. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
30. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
31. Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
32. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
33. Zákon č. 154/1993 Sb., o bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů.

34. ÚMLUVA ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ PROTI NADNÁRODNÍMU ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU. Organizace spojených národů 2000.
35. Společná akce ze dne 21. prosince 1998 (98/733/SVV).
36. Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 24. října 2008/841/SVV.

Judikatura

37. Rozsudek Nejvyššího soudu TR NS 67/2010-T 1298.
38. Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. července 1985 sp. zn. 11 To 51/85.
39. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2018, sp. zn. 6 Tz 6/2018.
40. Nález Ústavního soudu ze dne 13. března 2014 sp. zn. III. ÚS 859/1377.
41. Nález Ústavního soudu ze dne 7. srpna 2018 sp. zn. II. ÚS 3525/16.
42. Nález Ústavního soudu ze dne 19. 3. 2018 sp. zn. I. ÚS 4185/16.
43. Nález Ústavního soudu ze dne 29.2.2008 sp. zn. I. ÚS 3038/07.

Komentářová literatura, důvodové a jiné zprávy

44. Úřad vlády: Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, č. 40/2009 DzŠ.
45. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012.
46. RIZMAN, Stanislav. § 361 [Účast na organizované zločinecké skupině]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012.
47. ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav. § 158e [Použití agenta]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I, II, III. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013.
48. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY, POSLANECKÁ SNĚMOVNA. Sněmovní tisk 886/0. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. 2016.
49. PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY, POSLANECKÁ SNĚMOVNA. Sněmovní tisk 510/0. Vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. 2011.

50. KONCEPCE BOJE PROTI ORGANIZOVANÉMU ZLOČINU DO ROKU 2023. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky oddělení řízení strategických projektů a krizového řízení Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná, 2018.

Internetové zdroje

51. Definitions of Organized Crime (collected by Klaus von Lampe). Organized Crime. Research [online]. Dostupné z: <http://www.organized-crime.de/organizedcrimedefinitions.htm>.
52. Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (UNTOC). JUSTICE.cz. Dostupné z: <https://www.justice.cz/web/msp/organizace-spojonych-narodu?clanek=umluva-osn-proti-nadnarodnimu-organizovanemu-zlocinu-untoc->.
53. Úřad pro publikace Evropské unie. Boj proti organizované trestné činnosti: trestné činy týkající se účasti na zločinném spolčení. Urlex.europa.eu [online]. 2016. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=LEGISSUM%3Ajl0011>.
54. CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. Prezentace výsledků CS ČR v rámci oblasti duševního vlastnictví za rok 2020. Praha, 2020. Dostupné také z: https://www.celnisprava.cz/cz/tiskove-zpravy/2020/Documents/TK_DV_Sajgon.pdf.
55. BARTOŠÍK, Jan. Mark Zuckerberg vytváří vlastní vesmír. Na metaversu se bude pracovat v Evropě. DEN [online]. 26.10.2021. Dostupné z: <https://www.denik.cz/technologie-aktuality/mark-zuckerberg-facebook-metaverse-20211026.html>.
56. ČESKÉ DĚTI JSOU V ZÁVISLOSTECH NA ŠPICI. PRAKTICI POMOHOU SE VČASNÝM ZÁCHYTEM [online]. Praha, 2021. Dostupné také z: <https://www.lf1.cuni.cz/ceske-deti-jsou-v-zavislostech-naspici-praktici-pomohou-se-vcasnym-zachytem>.
57. Kontrolní akce na tržnici SAPA: Celní úřad pro hlavní město Prahu. Praha, 2021. Dostupné také z: <https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-pro-hlavni-mesto-prahu/tiskove-zpravy/2021/Stranky/Kontroln%C3%AD-akce-na-tr%C5%BEnici-SAPA.aspx>.

58. Kyberkriminalita [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita-182486.aspx>.
59. European Migrant Smuggling Centre (EMSC). Migrant smugglers and human traffickers: more digital and highly adaptable: Migrant smuggling activities increased significantly in 2021, says the latest report by Europol's EMSC. Europol.eu [online]. únor 2022. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/migrant-smugglers-and-human-traffickers-more-digital-and-highly-adaptable>.
60. Policie obvinila další dva lidi v kauze kolem bývalého místopředsedy FAČR Berbra. CT24.ceskatelevize.cz [online]. 18.5.2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3313741-policie-obvinila-dalsi-dva-lidi-v-kauze-kolem-byvaleho-mistopredsedy-facr-berbra>.

Výroční zprávy státních bezpečnostních složek České republiky

61. BIS. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 1998 a 1999. Publikováno 1.6.2000. [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocnizpravy/>.
62. BIS. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2000. Publikováno 1.6.2001. [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocnizpravy/>.
63. BIS. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2005. Publikováno 1.9.2006. [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocnizpravy/>.
64. BIS. BIS – Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2006. Publikováno 21.11.2007. [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocnizpravy/>.
65. BIS. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2011. Publikováno 22.8.2012. [online]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocnizpravy/>.
66. NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2018. Publikováno 26.6.2019. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocnizpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.

67. NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2019. Publikováno 26.6.2020. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.
68. NPC. Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2020. Publikováno 26.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyrocní-zpravy-annual-reports-jahresbericht.aspx>.
69. NCOZ SKPV. Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2018. Publikováno 25.7.2019. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.
70. NCOZ SKPV. Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2019. Publikováno 4.11.2020. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.
71. NCOZ SKPV. Výroční zpráva Národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV za rok 2020. Publikováno 30.6.2021. [online]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/vyhodnoceni-cinnosti.aspx>.